

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1900

15 Ὀκτωβρίου 1909

ΕΤΟΣ Ι' ΤΕΥΧΟΣ 217

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΛΥΡΑΣ ΘΕΡΟΥ Ἑλληνικά βουνά καὶ ἀκρογιάλια.

Σ. Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀκαδημαϊκὴ τελετὴ ἐν Κερκύρα πρὸς 83 ἐτῶν.

ΛΕΥΚΑΔΙΟΥ ΧΕΡΝ Ταπινέζικα Παραμύθια.

ΠΑΥΛΟΥ ΓΝΕΥΤΟΥ Δημοτικὸν τῆς Ρόδου.

Θ. ΚΑΗΡΟΝΟΜΟΥ Ὁ γάμος τοῦ στοιχοῦ, παραμύθι.

Ν. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ Τὰ Νέα Βιβλία: Φρειδερίκος Νίτσε.

ΣΤΑΥΡΟΥ ΠΡΑΞΙΑ Ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν ἀέρα.

ΕΔΜΟΝΔΟΥ ΠΙΛΟΝ Ἡ κυρία Γκρέξ ἢ ἡ Σπασμένη στάμνα, διήγημα συνέχεια.

ΣΠ. Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ Φραγκίσκος Φερρέρ

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Λόγοι καὶ Ἀντίλογοι ὑπὸ Παύλου Νιρβάνα.

Πέτρος Ζητουνιάτης ὑπὸ Α.

Τὰ Βιβλία ὑπὸ Ἀρέτα.

Θέατρον ὑπὸ Γρ. Ξενοπούλου.

Ἀρχαιολογικά.

Πολιτικὴ Σελὶς ὑπὸ Ἀγορίττα.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ. — Ὁ κ. Καρκαβί-

τσας διὰ τὸ κίνημα. — Ὁ ἀνδριάς τοῦ Χαΐνε. — Ἀνέκ-

δοτα τοῦ Χαΐνε. — Τὸ πνεῦμα τῶν Ἑβραίων. — Ὁ «Προμηθεὺς» τῆς κ. Κατνίστ.

— Διὰ τὸ θέατρον. — Ἡ νέα ὀπερέττα τοῦ Λέχαρ. — Ὀλιγόστιχα. — Τὰ Καθη-

μερινὰ νέα. — Μικρὰ γράμματα. — Προτομὴ τοῦ Σολωμοῦ. — Νεαὶ ἐκδόσεις.



ΕΙΚΟΝΕΣ

Φράντς φὸν Λέμπαχ, αὐτοπροσωπογραφία ἐκτὸς τοῦ κειμένου χρωματιστή. —

3 εἰκόνες ἑλληνικῶν τοπίων. — Σπουδὴ ὑπὸ Λέμπαχ. — Πῶς πετοῦν εἰς τὸν

ἀέρα 4 εἰκόνες. — Ὁ κ. Μαρτίνος εἰς διαφόρους φυσιογνωμίας. — Ν. Ζορμπάς. —

Φραγκίσκος Φερρέρ. — Γελοιογραφίαι τοῦ Δεκαπενθημέρου.

Ἀθῆναι, ὁδὸς Ἀριστοτέλους 36

Ἐκαστον Τεύχος Δραχ. 1

ΕΓΓΡΑΦΑΙ: Δι' ἑν ἔτος Δρ.-Φρ. 25. — Δι' ἑξ μῆνας Δρ.-Φρ. 12.50.

ΚΑΤΑ ΔΟΣΕΙΣ: Δρ.-Φρ. 2 κατὰ μῆνα. Ἡ πρώτη δόσις Δρ.-Φρ. 3.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΙΔΙΚΗ | Δι' ἑν ἔτος Δρ.-Φρ. 10. — Δι' ἑξ μῆνας Δρ.-Φρ. 5.

διὰ τοὺς διδασκάλους | ΚΑΤΑ ΔΟΣΕΙΣ Δρ.-Φρ. 1 κατὰ μῆνα.

Αἱ ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΤΗΝ 15 ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΟΝΟΝΤΑΙ

ΤΑ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ» ἐκδίδονται τὴν 15 καὶ 30 ἐκάστου μηνός.

Ἐκαστον ἔτος ἀποτελεῖται ἀπὸ 2 τόμους: ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου καὶ ἀπὸ 15 Ἀπριλίου.

Τὸ τίμημα τῆς ἐγγραφῆς ἀποστέλλεται διὰ ταχυδρομ. ἢ τραπεζικῆς ἐπιταγῆς πρὸς τὸν

κ. Κίμωνι Μιχαηλίδην, διευθυντὴν τῶν Παναθηναίων. Ἀθήνας.



ΕΤΟΣ 1909

4 Δραχμαί ἑκαστον γραμματίον
ισχύον

ΚΕΡΔΗ 900.000 ΔΡΑΧΜΑΙ

1 Δραχμὴ ἑκαστον γραμματίον
ισχύον

διὰ τὰς 4 κληρώσεις

διὰ μίαν ἐκ τῶν 4 κληρώσεων

4	Κέρδη μεγάλα	ἐξ	100.000	ἐκ	400.000	Δραχμῶν
4	"	ἐξ	25.000	ἐκ	100.000	"
4	"	ἐκ	10.000	ἐκ	40.000	"
12	"	ἐκ	5.000	ἐκ	60.000	"
20	"	ἐκ	1.000	ἐκ	20.000	"
1644	"	ἐξ	100	ἐκ	164.400	"
1812	"	ἐκ	50	ἐκ	115.600	"
4000	ἐν ὅλῳ Κέρδη ἀξίας Δραχμῶν				900.000	Δραχμῶν

Ἡ τρίτη κλήρωση γενήσεται τῇ 25 Ὀκτωβρίου (7 Νοεμβρίου) 1909 καὶ ἡ τετάρτη τῇ 31 Δεκεμβρίου 1909 (13 Ἰανουαρίου) 1910.

Γραμμάτια πωλοῦνται: Εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς, εἰς τὰς Τραπεζάς, εἰς τοὺς σταθμάρχας καὶ στασιάρχας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστὰς τῶν μονοπωλίων καὶ τὰ πρακτορεῖα τῶν ἐφημερίδων πρὸς δραχμὰς τέσσαρας ἑκαστον ἰσχύον διὰ τὰς τέσσαρας κληρώσεις καὶ πρὸς δραχμὴν μίαν ἑκαστον γραμματίον ἰσχύον διὰ μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κληρώσεων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων, Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, Ἀθήνας.

Ὁ Διευθύνων Τμηματάρχης Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

Ἐπειδὴ δὲν ἔφθασεν ἀκόμη τὸ νέον πολυτελὲς χαρτί, εἰς τὸ ὁποῖον προηγγείλαμεν ὅτι θὰ τυπώ-
νεται εἰς τὸ ἐξῆς

ΤΑ "ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ,"

ἀναγκαζόμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν προσωρινῶς τὸ
παλαιόν, διὰ νὰ μὴ βραδύνῃ περισσότερον ἡ ἔκδο-
σις τοῦ τεύχους.

ΔΩΡΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Τόμοι ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ χαρτοδεμένοι ἐκτὸς 3^{ου}, 5^{ου}, 10^{ου}, 12^{ου}, 13^{ου} καὶ 14^{ου} ἑκαστος Δρ.—Φρ. 2.—
Διὰ τὰς ἐπαρχίας 50 λεπτά, διὰ τὸ ἑξωτερικὸν 1 φρ. ἐπὶ πλέον ταχυδρομικά.

Ὅλη ἡ σειρά, τόμοι 16, ἑλευθέριοι ταχυδρομικῶν τελῶν Δρ.—Φρ. 192

Ἡ ὅλη σειρά, τόμοι 16, πωλεῖται καὶ κατὰ δόσεις μηνιαίας ἐκ Δρ.—Φρ. 6

Κατὰ τὴν πληρωμὴν ἐκδόσεως δευτέρας δόσεως ἀποστέλλεται ἕνας τόμος. Οὕτω
μὲ τὸν 16^{ον} τόμον θὰ ἔχῃ ἀποπληρωθῇ ἡ ἀξία ὅλων.

Παύλον Νιρβάνα: Γλωσσικὴ αὐτοβιογραφία.—Ἐκδόσις «Παναθηναίων» . . . πρὸς Δρ.—Φρ. 0.50 ἀντὶ 1

Παγὰ Λαλέονσα, ποιήματα.—Ἐκδόσις «Παναθηναίων» . . . » 1 ἀντὶ 2

Ἀρχιτέκτων Μάρδας, δράμα.—Ἐκδόσις «Παναθηναίων» . . . » 1 ἀντὶ 2

Τέχνη καὶ Φρενοπάθεια . . . » 0.50 ἀντὶ 1

Κίμωνος Μιχαηλίδου: Σάν Ζωὴ καὶ Σάν Παραμυθί, διηγήματα καὶ εἰκόνες.—Ἐκδο-
σις «Παναθηναίων» . . . » 1 ἀντὶ 2

Σπύρου Μελά: Ὁ Γυιὸς τοῦ Ἰσκιου, δράμα.—Ἐκδόσις «Παναθηναίων» . . . » 1 ἀντὶ 2

Οσκαρ Ουάιλντ: Σαλώμη, δράμα.—Ἐκδόσις «Παναθηναίων» . . . » 1 ἀντὶ 2

Μ. Μαλακάση: Πεπρωμένα, ποιήματα . . . » 2 ἀντὶ 3

Ἀ. Θέρον: Δημοτικὰ Τραγούδια, εἰκονογραφημένα . . . » 8

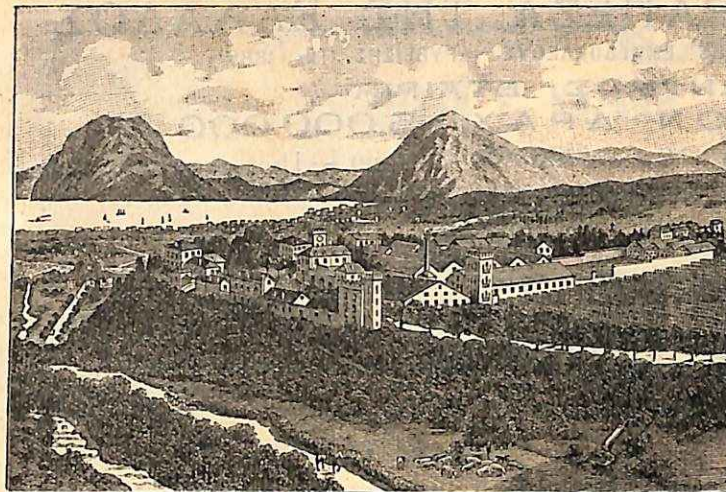
Γ. Πολέμη: Κειμήλια, ποιήματα . . . » 1.50 ἀντὶ 3

Ἐξωτικά . . . » 1 ἀντὶ 2

Γ. Στρατήγη: Τραγούδια τοῦ Σπιτιοῦ, ποιήματα.—Ἐκδ. «Παναθηναίων» . . . » 1 ἀντὶ 3

Ν. Ἐπισκοποπούλου: Ἐρημὲς ψυχῆς, δράμα.—Ἐκδόσις «Παναθηναίων» . . . » 1 ἀντὶ 2

Λεόντωμα τῶν «Παναθηναίων» . . . » 1 ἀντὶ 2



ΧΡ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς ἐν Πάτραις Οἰνοποιητικῆς Ἑταιρίας

"Η ΑΧΑΪΑ,"

ΑΘΗΝΑΙ.—Ὁδὸς Νίκης 1 καὶ ὁδὸς Πανεπιστημίου 52.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ
ΤΗΣ
ΑΥΛΗΣ ΤΗΣ Α.Β.Υ.
ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ



ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ
ΤΗΣ Α.Β.Υ.
ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΟΙΝΟΙ ΚΑΙ ΚΟΝΙΑΚ ΚΛΑΟΥΣ

Παρακαταθήκη οἴνων παλαιῶν ἀνω-
τῶν 5 ἐτῶν ἐπιδορπίων καὶ ἰαματικῶν

Μαυροδάφνη, Μαλβασία, Ἀχαιοὶ

ὡς καὶ ἐπιτραπεζίων οἴνων

Δεμέστιχα λευκὸς καὶ μέλας Μορέα
καὶ Καλάβρυτα.

ΚΟΝΙΑΚ «Royal» τοῦ 1887

«Des Princes» τοῦ 1890

«Τῶν 2 Στεμμάτων» τοῦ 1895

«Τοῦ Στέμματος» τοῦ 1900

Τιμολόγια ἀποστέλλονται παντὶ τῷ
αἰτοῦντι.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

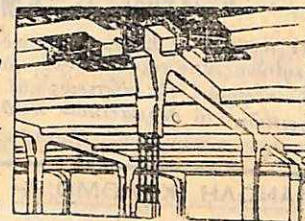
ΗΛΙΑΣ Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΥ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΦΥΡΟΠΟΙΩΝ

5—ΟΔΟΣ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ—5

Μελέται καὶ ἐκτελέσεις μηχανικῶν καὶ οἰκοδομικῶν ἔργων.—Ἐφαρμογὴ
συστήματος Hennebique.

Κατασκευὴ γεφυρῶν ἀφλέκτων οἰκιῶν, δαπέδων, στηλῶν κ.τ.λ. διὰ σκυ-
ροκονιάματος σιδηροπαγοῦς (béton armé) συστήματος Hennebique.



ΜΕΓΑ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΕΝ Τῇ ΠΑΓΚΟΣΜΙῳ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ 1900

Ἀντιπροσωπεία ἐν Ἑλλάδι τοῦ ἐν Παρίσι οἴκου Hennebique.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΒΑΡΕΚΙΝΑ

ΗΓΓΥΗΜΕΝΗ ΕΙΔΙΚΗ ΣΚΕΥΑΣΙΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΠΟΥΓΑΔΑ

ΚΑΘΑΡΙΖΕΙ, ΛΕΥΚΑΙΝΕΙ ΚΑΙ ΑΠΟΛΥΜΑΙΝΕΙ

ΑΝΔΡΕΟΥ Γ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Φαρμακοποιῶ-Χημικῶς

Διὰ τῆς χρήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Βαρεκίνης ἐπιτυγ-
χάνεται ὁ τέλειος καθαρισμός, λεύκανσις καὶ ἀπολύ-
μανσις τῶν ἀσπρορροῦχων χωρὶς ταῦτα νὰ ὑπόκεινται
καὶ εἰς τὴν ἐλαχίστην βλάβην, καθότι ἡ ἐπίδρασις
αὐτῆς ἐπ' αὐτῶν γίνεται χημικῶς καὶ οὐχὶ διὰ τεχνικῶν
μέσων (τριψίματος, κοπανίσματος κλπ.) ἐπομένως
περιορίζεται εἰς τὸ νὰ καθαρίσῃ, λευκαίνῃ καὶ ἀπο-
λυμαίνῃ τὰ ἀσπρορροῦχα, διατηροῦσα τὴν στερεότητα
αὐτῶν, καθὼς καὶ τὰ εἰς χεῖρας ἡμῶν ἐπίσημα πιστο-
ποιητικὰ διαφόρων χημικῶν βεβαιούσι. Προκύπτει δὲ
καὶ οἰκονομία κόπου, χρόνου καὶ χεῖματος, κατὰ τὰ
2, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ παλαιὸν σύστημα τῆς μπουγάδας.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ

Φαρμακεῖον Ἀνδρέου Γ. Θεοδωροπούλου.

Διασταύρωσις Ἀριστοτέλους καὶ Ἡλείου.—Ἀρ. τηλ. 382

ΜΙΧΑΗΛ Β. ΜΑΝΟΥΣΟΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΟΙΚΩΝ

ΕΝ ΣΜΥΡΝῇ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΕΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ

ΜΕΓΕΘΥΝΣΕΙΣ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 10. Παρὰ τῇ πλατείᾳ Συντάγματος.

ΛΑΡΥΓΓΟ-ΩΤΟΛΟΓΟΣ ΙΑΤΡΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Πλατεῖα Ἁγίου Γεωργίου 4.

Ἀκριβὲς ἔμπροσθεν τοῦ Συλλόγου Παρνασσῶ.

Ὡραὶ ἐπισκέψεως 10—12 π. μ. 3—5 μ. μ.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣΗΣ ΤΩ 1886

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΑΧ. 5.000.000

Τμήμα Τραπεζικόν. — Συνάλλαγμα. — Έκδοσις επιταγών (chèque). — Πιστωτικά έπιστολάι. — Εισπραξεις. — Δάνεια επί ενεχύρω Χρεωγράφων. — Προεξοφλήσεις. — Καταθέσεις. — Φύλαξις τίτλων και τιμαλφών.

Τμήμα Ταμιευνηρίον. — Ταμιευτήριον 4 % — Μηνιαία καταθέσεις ανατοκιστικά.

Τμήμα Χρηματιστηρίον. — Αγοραπωλησία χρεωγράφων. — Χρηματιστικά έντολάι.

Τμήμα Έμπορίον. — Προμήθειαι έμπορευμάτων. — Αντιπροσωπείαι οίκων. — Πληροφορία έμπορικά. — Δέρματα κατεργασμένα βυρσοδεψίου Μοσχάτου.

Γενικόν Πρακτορείον εν Έλλάδι του Γαλλικού «Rhenix» ασφαλείας κατά του πυρός και της ζωής.

ΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

3 1/2 %	απόδοσις εις πρώτην ζήτησιν.	4 1/2 %	απόδοσις μετά εν έτος.
4 0/0	» μετά τρείς μήνας.	5 0/0	» μετά δύο έτη.
4 1/4 %	» μετά έξι μήνας.	5 1/2 %	» μετά δύο έτη και πλέον.

Διά καταθέσεις εις χρυσόν κατά 1/2 % ολιγώτερον.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΜΑΝΤΙΚΑ ΕΝ ΑΜΙΣΩ

Α. Γ. ΜΑΥΡΟΥΚΑΚΗΣ

ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ — ΨΥΧΙΑΤΡΟΣ

71 — Οδός Ακαδημίας — 71

Ο ΙΑΤΡΟΣ Γ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

επί μακρόν εν Εύρώπῃ σπουδάσας και εν Παρισίοις διευθύνας ιδιωτικήν κλινικήν δέχεται διά τὰ νοσήματα τῶν νεφρῶν, τῆς κύστεως και εν γένει τῶν ἐκ μεταδοτικῶν και δερματικῶν παθήσεων πάσχοντας.

Οδός Ἀγίου Κωνσταντίνου ἀριθ. 18.

ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΜΕ ΠΙΑΝΟ (ΕΚΔΟΣΙΣ ΛΕΙΨΙΑΣ)

α') Ποίησις Μαλακάσης:

Στὴν ἀνέμη καρφωμένα	Δρ. 1.—
Τραγουδάκι	1.—
Στὴ νῆσο πέρα ὁ πύργος τῆς Ἀθώρητης	1.—

β') Ποίησις Ἀλεξ. Πάλλη:

Μολιβιάτισσα	Δρ. 1.—
Μισιριώτισσα	1.—
Ρουμेलιώτισσα	1.50
Ἀφροδίτη	1.50
Χαίντε Χοῦρδε	1.—
Μικρούλα	1.50

Όλα μαζί ἕνας τόμος δρ. 5

ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΟΝ ΚΑΙ ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

Η "ΝΕΑ ΑΦΘΟΝΙΑ,"

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. Γ. ΣΚΡΕΚΗ

ΟΔΟΣ ΣΟΛΩΝΟΣ 139 (ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΝΙΓΓΟΣ)

Γάλα άγνόν άγελαδινόν και πρόβειον ή δκᾶ λεπτά 80.— Βού-
τυρον τῆς ώρας.— Αύγά φρέσκα εκ του κτηνοτροφείου του
Καταστήματος.— Λουκουμάδες έκτακτοι και άφράτοι.— Μέλι
Υμηττου γνήσιον και άγνόν.

ΒΟΥΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΚΟΛΟΚΥΘΟΥ



ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΚΑΙ ΞΥΛΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΡ. ΠΑΪΟΥ

ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΚΥΘΩΝ.
ΑΡ 55 Α
ΑΘΗΝΑΙ

ΒΡΑΒΕΥΘΗ ΕΝ ΤΗ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΟΥ ΒΟΡΩ 1907

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΕΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

ΜΕ ΤΑ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΑΧΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ε. ΚΑΖΑΝΗ

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΝ ΤΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

ΒΡΑΒΕΥΘΗ
ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΜΕ ΤΑ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

ΔΟΣ ΔΕΚΑ — ΣΤΟΑ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΟΝΟΝ
ΤΟ ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
Ε. ΚΑΖΑΝΗ

ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ ΕΝ ΤΗ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΟΥ ΒΟΡΩ

ΜΕΓΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ, ΧΗΜΕΙΟΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ

Α. ΦΩΚΑ

Φαρμακοποιού Α' τάξεως τῆς ανωτάτης Φαρμακευτικῆς
Σχολῆς τῶν Παρισίων

Ἀκριβεστάτη ἐκτέλεσις ὧν τῶν συνταγῶν
ὑπὸ προσωπικοῦ ἀπαρτιζομένου ὑπὸ ἐπι-
στημόνων φαρμακοποιῶν. — Γαλλικαὶ καὶ
Ἀγγλικαὶ εἰδικότητες (Spécialités). —
Πρόσφατα μεταλλικὰ ὕδατα. — Ἀπολυμάνσεις
καὶ ἀποστειρώσεις διὰ τελειοτάτων συσκευῶν
καὶ κλιβάνων. — Τεχνητὸς ὁρρὸς.

Όλα τὰ εἶδη τῶν χημικῶν ἀναλύσεων. —
Ἀναλύσεις ὕδατων μετὰ μικροβιολογικῆς
ἐρεύνης. — Μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον
τέλειον.

ΤΜΗΜΑ ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΙΚΟΝ

Όλα τὰ φαρμακευτικὰ εἶδη εἰς τιμὰς ἀναταγωνίστους

ΕΔΩΔΙΜΑ ΚΑΙ ΑΠΟΙΚΙΑΚΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΜΑΝΤΗ

ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 21Γ — ΑΘΗΝΑΙ

Τηλέφωνον ἀριθ. 137

Όλα τὰ εἶδη τῶν ἐδωδῖμων νωπότατα
ἀπὸ τὰ καλλίτερα ἐργοστάσια καὶ ὥς ἐκ
τῆς μεγάλης καταναλώσεως ἀνακαινιζόμενα
καθ' ἐκάστην.

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΡΓΥΡΟΥΝ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΒΟΡΩ

ΔΙΑ ΜΕΛΙ ΚΑΙ ΕΛΗΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ THOMSON HUSTON. — ΕΔΡΑ: ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΙΣ ΜΕΤΟΧΑΣ: ΔΡΑΧ. 10.000.000. * ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΙΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ: ΦΡ. ΧΡ. 10.000.000

Κεντρικόν Έργοστάσιον εν Νέφ Φαλήρω. Σταθμοί: Έν Ἀθήναις, Πειραιῇ, Νέφ Φαλήρω
και Κηφισσίᾳ. — Ηλεκτρικὴ κίνησις τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ Σιδηροδρόμου καὶ τῶν
Τροχιοδρόμων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Περιχώρων. — Προνόμιον φωτισμοῦ δι' ἡλεκτρισμοῦ καὶ
ἀερίου τῶν πόλεων Πειραιῶς, Πατρῶν, Σύρου, Καλαμῶν, Ἀργοστολίου καὶ Χαλκίδος. — Ηλε-
κτρικὸς Τροχιοδρόμος Πατρῶν.

Ἡ Ἑταιρία ἀναλαμβάνει ἐγκαταστάσεις φωτισμοῦ καὶ κινήτηριου δυνάμεως καὶ εν γένει πᾶσαν
ἐργασίαν σχετιζομένην με τὸν ἡλεκτρισμὸν ὑπὸ πᾶσας αὐτοῦ τὰς μορφάς. — Προμηθεύει παντὸς
εἶδους ὑλικά ἡλεκτρισμοῦ καὶ ἰδιά ὄργανα καὶ μηχανὰς THOMSON HUSTON τῶν ὁποίων εἶναι

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖ'Α

Ἀθῆναι. — Ὀδὸς Ἑρμοῦ

Πλούτος γραφικῆς ὕλης. — Έν-
τυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλι-
τεχνικά. — Έργοστάσιον φακέλ-
λων τέλειον. — Χάρτης τυπογρα-
φικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων
παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος.

Εὐθηνία, ταχύτης, ἀκρίβεια.

ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΤΟ ΦΑΛΗΡΟΝ

ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΝΤΣΙΔΕΛΟΥ

Παράρτημα εν Ἀθήναις

Ὀδὸς Χαλκοκονδύλη 34α.

ΟΛΑ ΤΑ ΓΑΛΑΚΤΕΡΑ ΕΙΔΗ
ΓΑΛΑ ΑΓΝΟΤΑΤΟΝ

πρὸς 80 λεπτά ή δκᾶ

ΜΙΑ ΔΟΚΙΜΗ ΑΡΚΕΙ

ΔΙΑ ΝΑ ΣΑΣ ΠΕΙΣΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΣΤΕΑΤΟΚΗΡΟΠΟΙΕΙΟΝ Ο "ΦΟΙΒΟΣ",

ΕΤΑΙΡΙΑ ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1893

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡ. 500.000

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

Βραβευθέντα διὰ χρυσῶν βραβείων ἐν τῇ Παγκοσμίᾳ
Ἐκθέσει τῶν Παρισίων, τῇ Διεθνείᾳ Ἐκθέσει
τῆς Κρήτης καὶ τῇ Διεθνείᾳ Ἐκθέσει τῶν Ὀλυμπίων.

Στεατοκῆρια (Σπερματοστέα) ἀρίστης καὶ
πρώτης ποιότητος, χρωματιστὰ καὶ ἐκκλησιῶν,
κατασκευαζόμενα διὰ νεωτάτης χημικῆς μεθόδου,
δίδουσιν ἄπλετον φῶς, τήκονται ἄνευ σταγόνων
καὶ σβύνουσιν ἄνευ ὁσμῆς. **Στεανίνη, Παραφ-
ρίνη, Κηριζίνη, Γλυκερίνη καὶ Ἐλαιίνη.**

Γραφεῖον Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σοφοκλέους ἀρ. 2.

ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΥΡΙΤΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ

ΧΗΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1882

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡ. 3.000.000

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΑ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΔΙΑ ΧΡΥΣΟΥΣ ΒΡΑΒΕΙΟΥΣ

Πυρίτις ἀκαπνος πολέμου καὶ κυνηγίου. Πυ-
ρίτις μαύρη καὶ Δυναμίτις ὅλων τῶν εἰδῶν.
Φυσίγγια ἀκάπνου καὶ μαύρης πυρίτιδος παντὸς
ὅπλου. Κάλυκες Μάνλιχερ, Γκρᾶ καὶ περιστροφῶν.
Θεικὸν ὀξύ, Νιτρικὸν ὀξύ, Ὑδροχλωρικὸν ὀξύ,
Θεικὸς χαλκός, Θεικὸς σίδηρος, Ἀντιπερονοσπο-
ρίνη, Στουπέτσι, Μολυβδοσωλῆνες, Σκάγια.

Τιμαὶ ἀνεπίδεκτοι συναγωνισμοῦ.



ΤΕΪΑ ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ BLUE CROSS TEA

Εἶναι τὰ ἀρίστα τῶν Τεῶν, συσκευάζονται εἰς πακέτα
καὶ κυτία ἐν Λονδίῳ, ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐπίβλεψιν ἀνωτέρων
ὑπαλλήλων τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως. Ζητεῖται ἐπὶ ἐκά-
στου πακέτου ἢ κυτίου τὸν **ΚΥΑΝΟΥΝ ΣΤΑΥΡΟΝ**.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ εἰς τὰ πρώτης τάξεως Ἐδωδιμο-
πωλεῖα Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Βό-
λου, Πατρῶν, Σύρου, Ἀργοστολίου, Λαμίας καὶ Κρήτης.

Ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΛΑΣ.—Ἐν Πειραιεῖ (Στοὰ Ριζάρη).

HOBBES, HART & CO LD

ΜΟΝΟΚΟΜΜΑΤΑ

ΧΑΛΥΒΔΙΝΑ

ΧΡΗΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ

ΤΗΣ ΠΤΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΛΕΠΤΩΝ



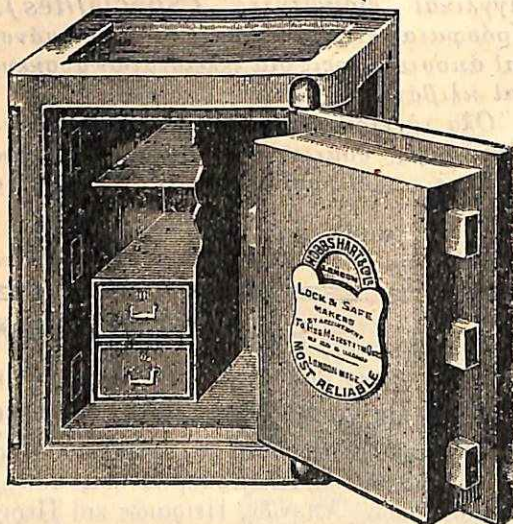
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΑΙ

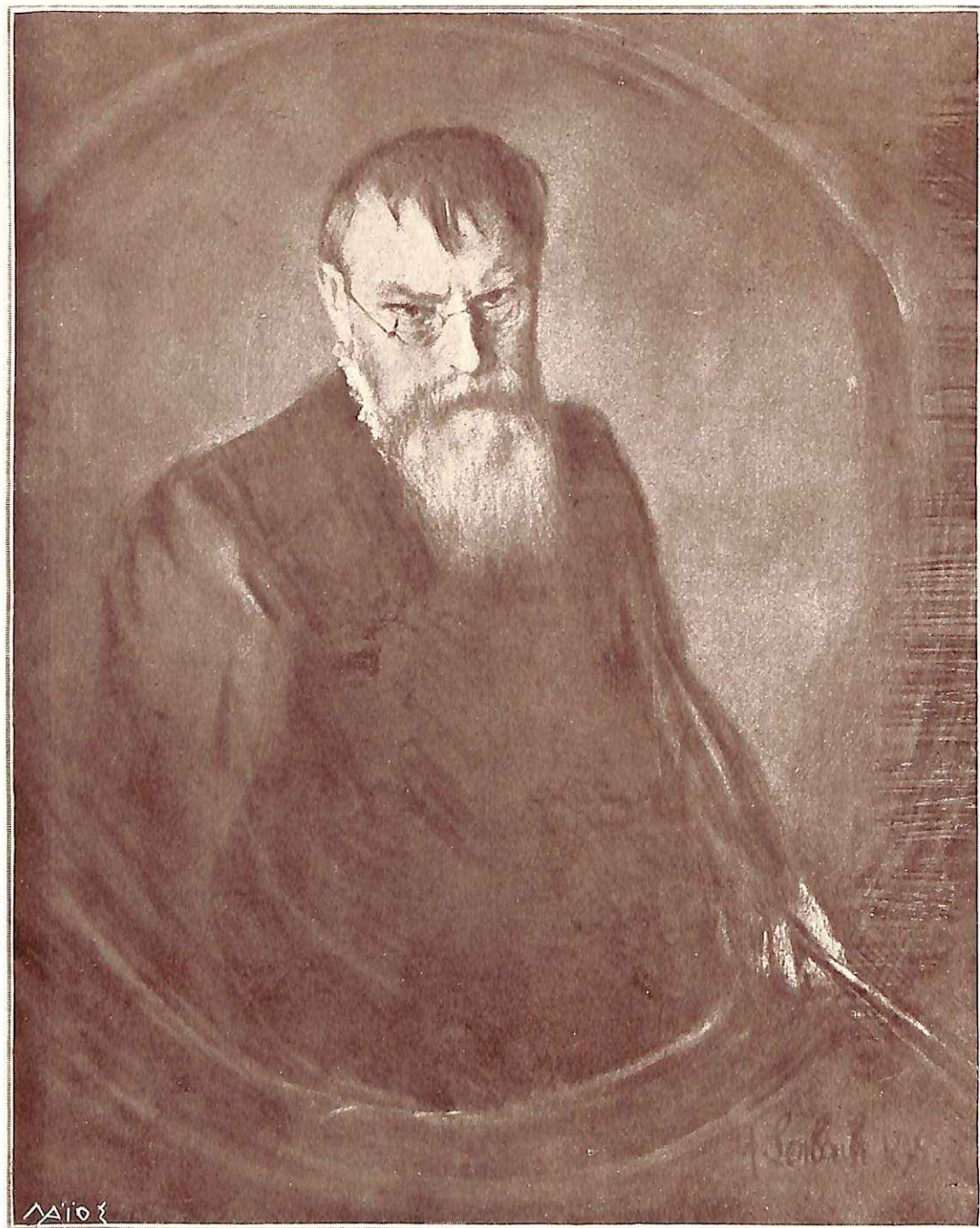
ΤΩΝ ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ: 76, Cheapside, London E. C.

ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ: Aalington Street, Islington, N.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ





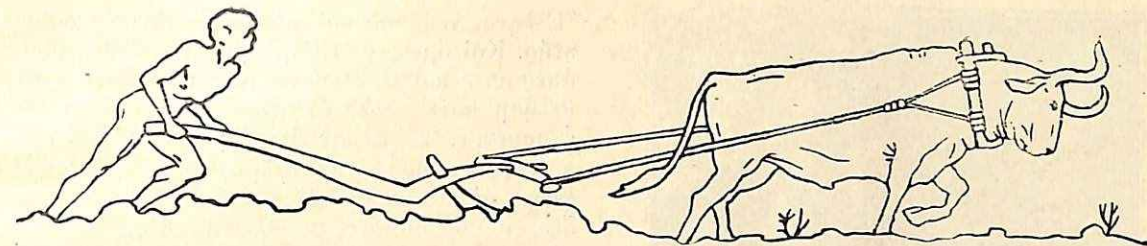
ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΔΕΜΠΑΧ



ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ * ΑΘΗΝΑΙ * ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1909-
ΜΑΡΤΙΟΣ 1910 * ΤΟΜΟΣ ΙΘ'. ❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΔΩΡΕΑ Αφορά
ΗΜΕΡΩΝ 26-4-85
ΑΡΙΘ. 35013





ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ Ι' 15 Ο-
ΚΤΩΒΡΙΟΥ 1909

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΟΥΝΑ ΚΙ' ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑ

ΛΑΚΕΔΑΙΜΩΝ

Αράχωβα — ἀρχαῖαι Καρυαί. Τὸ χωριὸν μετὰ τῆς ὠραίας γυναικὸς, μετὰ τῆς Καρυάτιδος, ποὺ βαστοῦν τόσους αἰῶνες τώρα μετὰ τόσο καμάρι τὴν στέγη ἑνὸς ναοῦ. Καὶ ἡ ὠραία γυναικὸς μετὰ τὰ μεγάλα μαύρα μάτια, τὰ ἥρεμα, τὰ ὑπομονητικά, δέχονται τὴ μοῖρα τῶν ἐγκαρτέρησι, τὴ μοῖρα ποὺ τῆς χωρίζει γιὰ χρόνια ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τῶν ἀγαπημένων των, καὶ τοὺς συντομεύει τὴ ζωὴ μετὰ τὴν ἀκούραστην ἀπαντοχήν. Ἡ γυναικὸς μετὰ τὰ μεγάλα μαύρα μάτια καρτεροῦν, καρτεροῦν, καὶ περνοῦν μῆνες καὶ χρόνια, καὶ ἡ Καρυάτις καρτεροῦν πάντα κάτω ἀπὸ τῆς λευκῆς, καὶ κάτω ἀπὸ τὰ ἔλατα, καὶ ὑφαίνουν μετὰ ἀγάπη πολύχρωμα σκεπάσματα ἑστῶς ἀργαλειούς, καὶ λευκαίνουν τὸ πανί ἑστῶς τὰ ποτάμια, καὶ ἀπαντέχουν τὸν ἐρχομὸ τοῦ ξενητεμένου ποὺ θάρρη, τραβηγμένος ἀπὸ τὰ μεγάλα μαύρα μάτια, καὶ ἀπὸ τὰ ἔλατα καὶ τὰ ποτάμια, θάρρη, γιὰ νὰ χαρίσῃ καὶ νὰ χαρῇ μιὰν ὥρα ἀγάπης, καὶ πάλι θὰ ξαναφύγῃ γιὰ μῆνες, γιὰ χρόνια...

Ὅμως τὸ ὠραῖο χωριὸν δὲν σβύνεται ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ ξενητεμένου. Καὶ τὸ χρυσάφι ποὺ μαζεύει ἑστῶς τὴ χώρα τῆς ἐργασίας, πάλι γιὰ τὸ χωριὸν τοῦ τοῦ φυλάει. Καὶ ἡ καλύβες γίνονται μετὰ τὸν καιρὸ σπῖτια μεγάλα, καλοχτισμένα, καὶ ὑψώνονται ἐκκλησίαι, καὶ τῶνομα τοῦ ξενητεμένου εἶνε γραμμένο παντοῦ μετὰ μεγάλα γράμματα καὶ τὸ μελετοῦν ὅλοι οἱ χωριανοί· καὶ εἶνε γι' αὐτοὺς ὁ μέγας μαγνήτης, ποὺ τοὺς τραβᾷ μακριὰ ἀπὸ τὸ πράσινο χωριὸν, ἑστῶς τὴ χώρα τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ πλούτου.

Ὅθεν διαβαίνουμε, σὲ κάθε χωριὸν ἑνας μικρὸς κόσμος ξεπροβάλλει ἀπὸ κάθε πόρτα, ἀπὸ κάθε τρυπίτσα, ἀπὸ κάθε ὑπόγειο, σὰν ἕνα σμήνος ἐντόμων, καὶ σιγὰ σιγὰ σχηματίζεται πίσω μας σωστὴ διαδήλσις ἀπὸ μικροὺς ἀνθρώπους

ξυπόλητους καὶ ἀπὸ παιδοῦλες μετὰ ἄλλα παιδιά, μικρότερα, ἑστῶς τὴν ἀγκαλιὰ τους. Μ' ἀρέσουν τὰ ζωηρά τους ματάκια ποὺ με κυττάζουν ἐρωτηματικά. Καὶ ἡ περιέργεια ποὺ εἶνε χαρακτηριστικὴ σὲ κάθε νέον ὄργανισμὸ μετὰ ζωὴ μέσα του, ξαπλώνεται γρήγορα σ' ὅλο τὸ χωριὸν, καὶ ἡ κοπέλας, πηγαίνοντας ἑστῶς τὴ βρύση μετὰ τῆς στάμνης ἑστῶς τὸν ὄμο, σταματοῦν νὰ μᾶς καλημερίσουν καὶ νὰ μᾶς ρωτήσουν θαρρετά· «Ἀπὸ ποῦθε καὶ γιὰ ποῦ;» Γιατὶ δλόκληρο τὸ χωριὸν ἑστῶς μετὰ τὴν ἀπλὴν ζωὴ τοῦ παιδιοῦ καὶ σὰν παιδί δέχεται ζωηρὴν κάθε ἐντύπωσι, καὶ κυττάζει ὅλα γύρω του μετὰ μάτια ὀρθάνοιχτα, γεμάτα ἐρωτηματικά.

Κοντὰ ἑστῶς τὰ χωριά ποὺ ξυπνοῦν καὶ μεγαλώνουν, εἶνε ἡ πόλις ἡ παλαιὰ ποὺ κοιμοῦνται καὶ ἀργοπεθαίνουν. Ὅταν ἐμβῇκα ἑστῶς τὴν δοξασιμένη πόλιν ἀπὸ τὸ μεγάλο, πλατὺ δρόμο, δὲν με ἀκολούθησε καμία παιδικὴ συνοδεία, οὔτε με καλησπέρισαν κορίτσια μετὰ τῆς στάμνης ἑστῶς τὸν ὄμο, ῥωτώντας με τῆς τυπικῆς φιλόξενης ἐρωτήσεως. Ὅσο μεγαλώνει κανεὶς, μεγαλώνει μαζί του καὶ τὸ αἶσθημα τῆς αἰδοῦς, καὶ ὅσο γεροντὸς γίνεται ἀξιοπρεπέστερος, καὶ τόσο περισσότερον βλέπει τὰ πράγματα γύρω του μετὰ ἀξιοπρεπὴ ἀδιαφορίαν.

Περνοῦμε ἐπάνω ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ πολυκορυφου Πάρωνος. Ἡ ἀραιὰ καὶ καθαρή ἀτμοσφαῖρα τοῦ βουνοῦ κάνει τὴ σκῆψιν λεπτότερη, διαγνέστερη, καὶ καθαρίζει τὴν ψυχὴν ἀπὸ κάθε ρυτίδος. Τὸ ψέμα καὶ ἡ κακία δὲν μποροῦν νὰ ζήσουν ἐκεῖ ἐπάνω, ὅπου ὅλα καλοῦν εἰς χαρὰν ἀδολῆ καὶ καλωσύνην ἀνυπόκριτη. Ἡ φύσις ἐκεῖ ψηλὰ εἶνε ἀριστοκρατικὴ. Στοιλίζεται μετὰ τὰ ὠραιότερα στολίδια τῆς ἑστῶς, γιὰ δικὴ τῆς καμάρι, ὥσαν διὰ κάποιον μυστικὸν ἐορτασμὸν ὅπου κανεὶς δὲν εἶνε καλεσμένος.

Τὰ ἔλατα σκορποῦν δλόγιστα τὴν εὐγενική



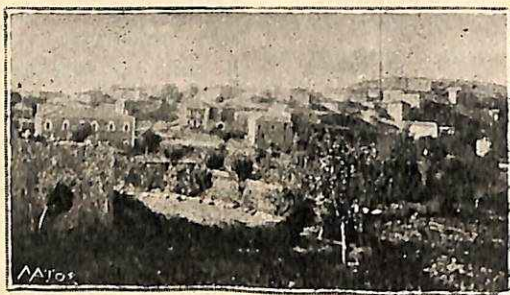
ΑΡΑΧΩΒΑ — Ἡ ἐκκλησία μετὰ τὰ πλατάνια.

τους πνοή, πού εἶνε σάν θυμίαμα μέσα σ' ἕναν ἀπέραντο ναό. Λαγκαδιές καὶ κορυφές σχηματίζουν μιὰ θάλασσα ἀπέραντη, καταπράσινη, πού κάθε κύμα της εἶνε ἕνα κορφοβοῦνι. Καὶ κάθε κορφοβοῦνι πού ἀνεβαίνει, μᾶς ξανοίγει καινούριαν ἔκτασι καὶ νέον ὀρίζοντα, καινούρια δάση καὶ νέες λαγκαδιές.

Καὶ τώρα, ἐπάνω ἀπὸ τὴν πράσινη σκοτεινιά τοῦ δάσους, καὶ ἐπάνω ἔς τῆς βουνοκορφῆς πέρα, ὡς πού φθάνει τὸ μάτι, καὶ βαθεῖα, μέσα ἔς τῆς λαγκαδιῆς, περνᾷ χαρούμενη λιτανεὶα ἀπὸ τριανταφυλλένιες ψυχές, πού ξεφυλλίζει παντοῦ τὰ ροδόφυλλα τοῦ δειλινοῦ, σκορπίζοντας ὁλόγυρα τὴ λάμψη μυστικῆς εὐλογίας. Ἀνέκφραστη θλίψις μοῦ πλακώνει τὴν ψυχὴ μπροστὰ ἔς τὴν τόσην ὠμορφιά. Εἶνε ἡ θλίψις γιὰ τὰ τόσα ὥραϊα πράγματα πού πηγαίνουν χαμένα, γιὰ τὴς τόσες στιγμές τῆς σύντομης ζωῆς μας πού πηγαίνουν χαμένες γιὰ τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἀγάπη, ἐνῶ μποροῦσε, ἐνῶ ἔπρεπε, κάθε στιγμή νὰ εἶνε καὶ ἀπόλαυσις. Καὶ ὅταν ἐχάθηκε ἡ τριανταφυλλένια λιτανεὶα, ἔνοιωσα νὰ μοῦ σφίγγῃ τὸν λαιμὸν ἡ πίκρα καὶ νὰ πλημμυροῦν τὰ μάτια μου ἀπὸ δάκρυα γιὰ ὅλες τῆς χαρὲς πού δὲν ἐχαρῆκαν, γιὰ ὅλα τὰ φιλιά πού δὲν ἐδόθηκαν...

Μέσα μας ἔχομεν ὅλοι μιὰν εἰκόνα χαρακτηριστικὴ γιὰ τὴν Ἑλλάδα τῶν χωριῶν. Φουστανέλλα, φρέσι, τσαρούχια, ἡ σιγούνα βλάχικη καὶ φλουριά. Καὶ μᾶς φαίνεται σάν νὰ συμβολίζουν αὐτὰ τὸ μεγάλο πνεῦμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ πῶς ἔξω ἀπὸ αὐτὰ ἐκφυλίζεται ὁ τύπος τοῦ

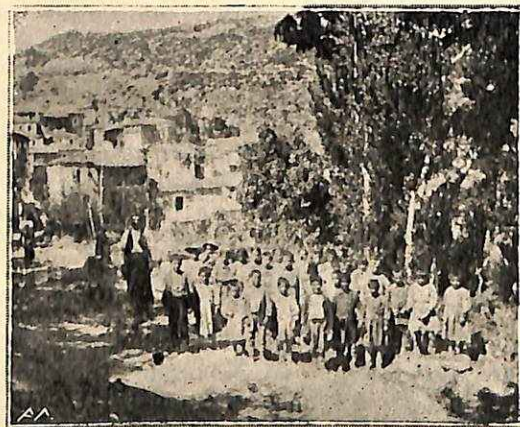
Ἑλλήνος χωρικοῦ καὶ χάνεται ὁ ἐθνικὸς χαρακτήρ. Καὶ ὅμως ὁ Ἑλληνισμὸς εἶνε κάτι τόσο ἀπέραντο καὶ ἀσύλληπτο πού εἶνε ἀστεῖο νὰ θελήσῃ κανεὶς νὰ τὸν στενέψῃ σ' ἕνα τύπον ὀρισμένον. Ὁ Ἕλληνας εἶνε ὁ μέγας Πρωτεύς, πού ἀλλάζει μορφή καὶ σχῆμα, πού παίρνει σύμφωνα μὲ τὸν τόπο καὶ τὴν ἐποχὴ καινούριαν ὄψιν, πού ἀφομοιώνει τὰ καλλίτερα στοιχεῖα κάθε τόπου καὶ τὰ κάνει δικὰ του, τόσο δικὰ του πού σὲ λίγο νὰ μὴ μπορῇ κανεὶς νὰ τὰ ξεχωρίσῃ ἀν εἶνε ξένα καὶ νὰ μὴν εὐρίσκη τὴν πηγὴ τῶν. Σὲ λίγα χρόνια θ' ἀλλάξῃ καθολοκληρίαν ἡ ὄψις τῶν ἑλληνικῶν χωριῶν. Τὰ Τσίντζινα, τὸ ὠραῖο χωριὸ τῆς Λακεδαιμόνος, κάνει ὅποιον τὸ ἐπισκέπτεται νὰ τριβῇ τὰ μάτια του καὶ νὰ ἐρωτᾷ τὸν ἑαυτό του ἀν ἀληθινὰ εὐρίσκεται ἔς τὴν Ἑλλάδα. Σπίτια ὠραῖα, μὲ δύο πατώματα, πού θὰ τὰ ζήλευε κάθε πρωτεύουσα ἑλληνικῆς ἐπαρχίας, εὐμάρεια καὶ πολιτισμὸς, ἡμερότης κ' εὐγένεια. Οἱ ἄνθρωποι πού ἐπῆγαν ἔς τὴν Ἀμερική, δὲν ἔχασαν ἐκεῖνο πού εἶχαν. Ὁ Ἕλληνας δὲν τὸ χάνει ποτέ. Ἡ φιλοξενία του θὰ εἶνε πάντοτε ἀναπόσπαστη ἀπὸ τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ οἴκου του. Σὲ ὅλα τὰ ἑλληνικὰ χωριά ἡ προῖκα τῆς κόρης δὲν περιλαμβάνει μόνον ὅσα χρειάζονται γι' αὐτὴν καὶ γιὰ τὴν μέλλουσαν οἰκογένειάν της, πρέπει καὶ νὰ μὴ ντροπιασθῇ τὸ σπίτι της, ὅταν ὁ ξένος ἔλθῃ καὶ τῆς ζητήσῃ ἄσυλον. Ἡ



Καὶ ἡ καλύβες γίνονται μὲ τὸν καιρὸ σπίτια καλοχτισμένα.

«τρακάδα»¹ εἶνε τόσο ἀπαραίτητη σὲ κάθε

¹ Μία στοίβα ἀπὸ στρώματα καὶ παπλώματα περισσευόμενα πού εὐρίσκεται χωρὶς ἐξαιρέσιν σὲ κάθε χωρὶκὸ σπίτι, (ἀλλοῦ λέγεται γιοῦκος).



... Σωστὴ διαδήλωσις ἀπὸ μικροῦς ἀνθρώπους...

σπίτι, ὅσον τὰ πράγματα τῆς πρώτης ἀνάγκης. Ὅμως ὁ ἄνθρωπος πού ἔζησε ἔς τὴν Ἀμερικὴν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ τελειοποιήσῃ τὴ ζωὴ του, δημιουργώντας καὶ ἱκανοποιώντας νέες ἀνάγκες. Ὑπάρχουν εἰς τὰ Τσίντζινα δημόσια λουτρά, ὅπου τὸ νερὸ πού πέφτει ἀπὸ τὸν νερόμυλο χρησιμοποιεῖται εἰς ἡδονικῶτατον douche. Πρὸς τὸ παρὸν εἶνε ἀλήθεια, ὅτι ἐκδηλώνεται πολὺ ὁ ἀμερικανικὸς πολιτισμὸς, μὲ καδένες χρυσὲς καὶ ὀρολόγια καὶ ὅτι δῆποτε προσπίπτει ἔς τὴν ἀμεσώτερην ἀντίληψιν τοῦ κόσμου καὶ προκαλεῖ ἕνα εἶδος θαμβώματος καὶ παιδιᾶτικης ζήλειας εἰς τοὺς ἄλλους. Αὐτὰ ὅμως θὰ περάσουν. Εἶνε τὸ πρῶτο στάδιον. Ἐκεῖνο πού χρειάζεται ἀκόμα εἰς ὅλα τὰ ἑλληνικὰ χωριά εἶνε νὰ μορφωθοῦν καὶ αἱ γυναῖκες, νὰ γίνουν ἀληθινοὶ σύντροφοι γιὰ τοὺς ἄνδρες τῶν, καὶ νὰ δεθοῦν ἔτσι σφιχτότερα οἱ οἰκογενειακοὶ δεσμοί. Νὰ ξαναδημιουργηθῇ τὸ τζάκι, γιὰ νὰ λείψῃ τὸ καφενεῖο καὶ ἡ ταβέρνα. Ἡ πνευματικὴ ἐπικοινωνία τῶν δύο φύλων, ἡ ὁποία θὰ ὑπάρχῃ δίχως ἄλλο ὕστερα ἀπὸ μίαν ἢ δύο γενεάς, θ' ἀλλάξῃ ὅλως διόλου τὴν ὄψιν τῶν ἑλληνικῶν χωριῶν καὶ θὰ γίνῃ πηγὴ πολιτισμοῦ καὶ εὐδαιμονίας, ἄγνωστη ἕως τώρα. Καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ νοσταλγῇ ἀκόμη περισσότερον τὴν «περίφρονα Πηνελόπειαν» καὶ δὲν θὰ ξεχνιέται μέσα ἔς τῆς καλοπλέξουδης Καλυψῶς τῆς ἡδονικῆς σπηλιῆς.

ΠΑΡΟΣ

Τὰ θλιμμένα λιμάνια!

Μικρά, φτωχικά, ἀπόμερα. Πνιγμένα σὲ κάποια τρομασμένη σιγῇ. Ὡς καὶ οἱ μάγκες ἔς τοὺς δρόμους φοβοῦνται νὰ μιλήσουν δυνατὰ, νὰ τρέ-

ξουν, νὰ πηδήξουν. Ὅλοι σάν κάτι νὰ περιμένουν. Ἀφουγκράζονται τῆς ὥρες πού διαβαίνουν, μετρώντας τὰ λεπτὰ μὲ τὸ ἀνεβοκατέβασμα τῆς πρύμνας τῶν καϊκιῶν πού κοιμοῦνται ἔς τὸ μικρὸ λιμάνι. Περιμένουν τὸ λυτρωμὸ τους ἀπὸ τὸ σῆμερα πού τοὺς ἀλυσσοδένει ἔς τὸ φτωχικὸ, τὸ θλιμμένο λιμάνι, περιμένουν κάποιο αὔριο, πού θὰ φέρῃ μιὰ χαρὰ, πού ποτέ τους δὲν τὴν ἔνοιωσαν, καὶ πού μόνον ἔς τὸν ὕπνο τους κάποτε τὴν ὠνειρευθήκανε παιδιὰ.

Τὰ θλιμμένα λιμάνια, μὲ τὰ ψαροκάϊκα πού ἀνασαίνουν σιγαλὰ τὸ δειλινὸ, περιμένοντας τὴν τράτα ἢ τὸ πυροφάνι! Φτώχεια καὶ μονοτονία καὶ θλίψη!

Ὅμως τὴ νύχτα, ὅταν σβύσουν τὰ λιγιστὰ φῶτα τῶν φτωχικῶν σπιτιῶν, καὶ μόνον κρυμμένες ἢ καντύλες θὰ γλυκοφωτίζουν τὰ κληρονομικὰ εἰκονίσματα, ξεσκεπάζεται μέγας, μὲ τὴν πλούσια μονοτονία του αὐτός, ὁ οὐρανὸς τῶν ἀστρων. Ἐνας πλούσιος τρομακτικὸς, πού ἀγναντεύοντας τὸν γονατίζει ἡ ψυχὴ μὲ θαυμασμὸ καὶ φόβον μαζί. Γιατὶ πουθενὰ δὲν λάμπουν τᾶστέρια τόσο τρομακτικά, ὅσον ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ φτωχὰ, τὰ θλιμμένα λιμάνια, ὅπου κανένα ψεύτικο ἐγκόσμιο φῶς δὲν ἀντισκόβει τὴν οὐράνια φεγγαβολὴ τους. Γιατὶ πουθενὰ δὲν ἀπλώνεται τόσο διάπλατος ὁ οὐρανὸς τῶν ἀστεριῶν, ὅσον ἐκεῖ πού δὲν ἀντισκόβει ἡ ματιὰ σὲ καμὶαν αὐθάδη στέγη ἐγκόσμιου παλατιοῦ, ὅσο ἐκεῖ πού χαμηλά, ταπεινά, σάν κοιμισμένα ἀρνάκια, σκύβουν ντροπαλὰ τὰ λευκὰ σπιτάκια τοῦ φτωχοῦ λιμανιοῦ... Καὶ πουθενὰ δὲν λαμποκοποῦν τόσο ἀστραφτερά τὰ πλούσια παλάτια τοῦρανοῦ, ὅσον ἀπάνω ἀπὸ τὰ φτωχικά, τὰ μονότονα, τὰ θλιμμένα λιμάνια...

ΑΥΡΑ ΘΕΡΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΤΕΛΕΤΗ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙ ΠΡΟ 83 ΕΤΩΝ

Ο μακαρίτης Δ. Θερεϊανὸς ἐν τῇ περὶ Ι. Ν. Οἰκονομίδου μελέτῃ του, ἣτις περιλαμβάνεται εἰς τὰς «Φιλολογικὰς ὑποτυπώσεις» (ἐν Τεργέστη 1885), λέγει τὰ ἑξῆς: «Ἡ ἵδρυσις τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας συνέπεσε κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ περὶ ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος. Τὸ πολυμήνητον ἴδρυμα τοῦ μεγαλοδῶρου Βρεττανοῦ φιλέλληνος εἶναι σήμερον εἰς τελείαν λήθην παραδεδομένον, ἀλλ' ὅμως ὁπόσων γονίμων ὠφελιμάτων, ὁπόσων ἀγλαῶν καρπῶν ἐγένετο παραίτιος εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἡ σύστασις τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας; Ἡ Ἑπτάνησος (λέγει πού ὁ Οἰκονομίδης) οὕσα κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἡ μόνη ἡρεμοῦσα καὶ εὐνομούμενη τῆς Ἑλλάδος γωνία, ἦτο διὰ τοῦτο καὶ ἡ μόνη ἐθνικὴ

τῆς παιδείας ἐστία, ἐν ἣ δια τῶν γενναίων ἀγῶνων τοῦ κόμητος Γυλφορδ καὶ διὰ τῆς ἰσχυρᾶς καὶ οὐδὲν ἥττον γενναίας ἀρωγῆς τῆς προθύμως συναντιλαμβανομένης Ἰονικῆς Κυβερνήσεως πολλοὶ ἦσαν οἱ ἐξωθεν συνελθόντες καὶ παιδεύοντες τὴν τε ἰθαγενὴ καὶ τὴν πρόσφυγον ἑλληνικὴν νεολαίαν. — Καὶ ἀληθῶς ἡ Ἑπτάνησος ἦτο τότε τὸ κατάφυγον καὶ τὸ σχολεῖον τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων, ἡ εὐεργετικὴ μαίευτρία τῆς ἐθνικῆς παιδείας καὶ ἡμερώσεως, ὁ Δούρειος ἵππος ἐξ οὗ ἐξῆλθον μαχηταὶ καὶ λόγιοι, καὶ ἐν ᾧ ἐφιλοξενήθησαν καὶ προηλείφθησαν εἰς τὸν μέλλοντα ἀγῶνα διάσημοι στρατηγοί, ὁ Κολοκοτρώνης ἐπὶ πᾶσι, καὶ ἕτεροι οὐκ ὀλίγοι. Εἰς τὴν Ἰόνιον Ἀκαδημίαν ἐφοίτησαν,

αὐτόθι ἐξεπαιδεύθησαν, ἐν αὐτῇ κατὰ πρῶτον ἐδίδαξαν καὶ ἐστοιχειώθησαν οἱ πρῶτοι τῆς Ἑλλάδος διδάσκαλοι καὶ ὑπάλληλοι, εἰς αὐτὴν προσεφοίτησαν καὶ πολλοὶ Ἑπειρῶται καὶ Θεσσαλοὶ, διαπρέψαντες ὕστερον ἐν Ἰωαννίνοις καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας. Ἐν Κερκύρᾳ ἐτυπώθησαν, ἀναλώμασι τῆς ἐγχωρίου Κυβερνήσεως, τὰ πρῶτα διδακτικὰ βιβλία, γραμματικά, συντακτικά, χρηστομάθειαι, γεωγραφίαι, αἵτινες ἐχειραγώγησαν ἡμᾶς εἰς τὴν μελέτην καὶ ἐρμηνείαν τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, ὁπότε ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος χεμέριος ἐπεκράτει ζόφος. Πρωτοεργὸς δὲ καὶ ἀπαράμιλλος μυσταγωγὸς τῆς μεγάλης ταύτης πνευματικῆς κινήσεως ἦτο ὁ ἀθάνατος Ἀγγλὸς εὐπατριδῆς, ὁ οὐ σμικρὸν τῆς οὐσίας αὐτοῦ μέρος καταναλώσας ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους παλιγγενεσίας. Ὁ λόρδος Νόρθ κόμης τοῦ Γυίλφορντ, συνέστησε τὴν Ἰόνιον Ἀκαδημίαν, ἀφ' οὗ συνέστησεν ἐν Ἀθήναις τὴν Ἑταιρείαν τῶν Φιλομούσων, ἐξελέξατο δὲ τὴν εὐνομιουμένην Κέρκυραν ὡς διανοητικὸν μοχλὸν ὅπως ἀνακινήσῃ πάσας τῶν Ἑλλήνων τὰς διανοητικὰς δυνάμεις, προεξομαλίζων οὕτω διὰ τῆς πνευματικῆς ἀναζωπυρήσεως τὴν πολιτικὴν τοῦ ἔθνους αὐτονομίαν. . . ».

Εἶχε πολὺ δίκαιον ὁ Θερεϊανὸς γράφων ταῦτα. Δυστυχῶς οὐδεὶς πλέον φροντίζει, μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1864 κατάργησιν τοῦ ἐθνικοῦ ἐκείνου ἰδρύματος, οὐδὲ περὶ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ. Ἐπρεπε νὰ γραφῇ, ἐφ' ὅσον τοῦλάχιστον ἐν μέρει σώζονται τὰ ἀρχεῖα αὐτῆς, ἡ ἱστορία τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας, ἣτις ὑπῆρξεν ἡ κατ' ἐξοχὴν συντελέσασα εἰς τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν τοῦ ἔθνους. Οὐδὲν ἄλλο σχετικὸν περὶ αὐτῆς ἐγράφη, καθ' ὅσον γινώσκωμεν, εἰμὴ τὰ Βιογραφικὰ ἱστορικὰ ὑπομνήματα περὶ τοῦ κόμητος Γυίλφορντ ὑπὸ Α. Παπαδοπούλου Βρετοῦ (ἐν Ἀθήναις 1846), ἡ περὶ τῆς ἐν ταῖς Ἰονίοις νήσοις Ἑκπαιδεύσεως μελέτη τοῦ Α. Μ. Ἰδρωμένου (Ἀττ. Ἡμερολόγιον 1873), ἡ περὶ τοῦ κόμητος Γυίλφορντ πραγματεία τοῦ Σ. Μπαλάνου (Παρνασσὸς 1890) καὶ εἴτι ἄλλο. Συστηματικὴ μελέτη καὶ μεθοδική, πλήρης καὶ τελεία, περὶ τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας, ἀκόμη δὲν ἐγράφη.

Μίαν μικρὰν συμβολὴν παρέχομεν σήμερον ἐνταῦθα εἰς τὴν μελέτην ταύτην. Ἡ συμβολή, περιγραφὴ μιᾶς τελετῆς ἐν τῇ Ἰονίᾳ Ἀκαδημίᾳ, δὲν εἶναι ἀνέκδοτος, εὐρίσκεται ἐν τῇ ἱταλιστὶ τότε ἐκδιδομένῃ ἐν Κερκύρᾳ «Gazzetta degli Stati Uniti delle Isole Ionie» εἰς τὸ φύλλον τῆς 30ῆς Ὀκτωβρίου (11 Νοεμβρίου ἔ. ν.) 1826, ἀλλ' εἶναι τόσον σπάνια τὰ φύλλα τῆς ἐφημερίδος ἐκείνης καὶ τόσον ἄγνωστον τὸ περιεχόμενον (εἰς ξένην μάλιστα γλῶσσαν γεγραμμένον), ὥστε δὲν ἐνόμισα ὅλως περιττὴν τὴν ἐξελληνίσιν καὶ δημοσίευσιν αὐτῆς. Ἡ περιγραφὴ ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΙΟΝΙΟΣ

Ἡ ἐναρξὶς τῶν μαθημάτων τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου ἀναβλήθεισα κατὰ προσταγὴν τῆς Γερουσίας ἀπὸ τῆς 1^{ης} Νοεμβρίου εἰς τὴν παρελθούσαν Τετάρτην, ἕνεκα τῆς βραδείας ἐπανόδου εἰς τὴν νῆσον ταύτην τοῦ ἐκλαμπροτάτου Ἀρχοντος τῆς Ἀκαδημίας, ὅστις ἕνεκα ἀδιαθεσίας καὶ ἕνεκα τῆς κακοκαιρίας δὲν ἠδυνήθη ἐγκαίρως νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Κέρκυραν, ἐτελέσθη ἐπισήμως κατὰ τὴν ῥηθείσαν ἡμέραν. Περὶ τὴν 8^{ην} ὥραν τῆς πρωίας οἱ καθηγηταὶ ἐν σώματι, ἀφ' οὗ προηγήθησαν πάντες οἱ φοιτηταὶ καὶ ἄλλος κόσμος πολὺς, μετέβησαν ἐπισήμως εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Σπηλιωτίσης, ἔνθα ἐψάλη ἡ Δοξολογία ὑπὸ τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κερκύρας. Μετὰ τὴν Δοξολογίαν, περὶ ὥραν 10^{ην}, ἔγινεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Πανεπιστημίου ἡ συνήθης ἀκαδημαϊκὴ συνεδρία, παρόντων τοῦ Ἐξοχωτάτου προσωρινοῦ Λόρδου Μεγάλου Ἀρμοστοῦ, τοῦ ὑψηλοτάτου Προέδρου τῆς Ἐκλαμπροτάτης Γερουσίας, τῶν λοιπῶν ἀνωτέρων Ἀρχῶν τοῦ Κράτους καὶ πολυπληθοῦς φιλομούσου ἀκροατηρίου. Ὁ ἑφορος τοῦ Πανεπιστημίου ἀνέγνωσε σύντομον ἔκθεσιν περὶ τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν σχολικὸν ἔτος διδαχθέντων μαθημάτων καὶ περὶ τῶν προόδων τῶν μαθητῶν. Μετὰ τοῦτο ὁ ἐντιμότατος ἄρχων ἠρώτησεν ἂν συνήναι ἡ ὁλομέλεια τῶν καθηγητῶν νὰ δοθῇ τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα τῆς Ἱατρικῆς εἰς τὸν κύριον Χαράλαμπον Πυλαρινὸν ἐκ Κεφαλληνίας καὶ τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα τῆς φιλολογίας εἰς τὸν κύριον Κωνσταντῖνον Σακελλαρόπουλον, διορισθέντα καθηγητὴν τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἀφ' οὗ δὲ συνήνεσαν καὶ ἡ Ἱατρικὴ καὶ ἡ τῆς Φιλολογίας Σχολή, εἰσήχθησαν οἱ δύο ῥηθέντες κύριοι εἰς τὴν αἴθουσαν ὑπὸ τοῦ ῥήτορος τοῦ Πανεπιστημίου, ὅστις ἐπήνεσε καὶ τὴν παιδείαν καὶ τὰς ἄλλας ἠθικὰς ἀρετὰς αὐτῶν. Ἀφ' οὗ δὲ ἀμφοτέρω ἐκοσμήθησαν διὰ τοῦ διπλώματος, ὁ ῥηθεὶς ῥήτωρ εἶπε σπουδαιότατον λόγον περὶ τῆς ἀξίας καὶ τῆς χρησιμότητος τῶν σπουδῶν καὶ ἐξέθηκεν ἀπ' ἀρχῆς τὴν ἱστορίαν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, παρακολουθήσας λεπτομερῶς τὴν πορείαν αὐτῶν κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς. Φθάσας δὲ εἰς τοὺς σημερινούς χρόνους κατέδειξεν ὅτι διὰ τῆς συνετῆς μερίμνης τῆς Κυβερνήσεως καὶ διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου οἱ νέοι ἔχουσι πλέον πάντα τὰ μέσα ὅπως παιδευθῶσιν εἰς τὸ σοβαρὰ σπουδάζματα καὶ ὅτι ἀνοίγεται εἰς αὐτοὺς στάδιον ἀμίλλης πρὸς τὰς ἀρετὰς τῶν ἐνδόξων προγόνων των εἰς πᾶν εἶδος μαθήσεως. Ὁ ῥήτωρ ἠναγκάσθη νὰ παραλείψῃ τὴν ἀνάγνωσιν πολλῶν σελίδων τοῦ λόγου του ἵνα μὴ κουράσῃ τὸ ἀκροατήριον, ὅπερ ὅμως ἕνεκα τούτου ἐστερήθη μεγάλου μέρους τῆς τέρψεως, ἥς

βεβαίως θὰ ἀπῆλπεν ἂν ἦκουε καὶ τὰ παραλειφθέντα ἀξιόλογα μέρη τῆς σοφῆς ομιλίας.

Κατόπιν ὁ Ἐντιμότατος Ἀρχὼν ἔδωκε πῆρας εἰς τὴν συνάθροισιν διὰ τοῦ ἑξῆς λόγου. «Μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ χαρὰ μου βλέποντος κατὰ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς ἡμετέρας Ἀκαδημίας τοὺς νεαροὺς φιλολόγους¹ φθάσαντας εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀγδοήκοντα. Ἀλλὰ πόσον μεγαλυτέρα καὶ ἰσχυροτέρα δὲν ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ εὐχαρίστησίς μου βλέποντος ὅτι νῦν ἐτριπλασιάσθη ὁ ἀριθμὸς τῶν νέων τούτων, ὧν αἱ πρόοδοι εἰς πάντας τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης ἐμπνέουσι τὰς καλλίστας ἐλπίδας περὶ τῆς δόξης τοῦ ἡμετέρου ἰδρύματος καὶ τῶν ὁποίων ἡ διαγωγή οὐδέποτε μὲ δυσχερέστησε. Καὶ δὲν περιμένει ἡ Ἀκαδημία μόνον ἐκ τῶν νῦν φιλολόγων τὴν μέλλουσαν αὐτῆς λάμψιν, ἄλλοι τόσοι νεανίσκοι τοῦ γυμνασίου ἐξασφαλίζουσιν εἰς αὐτὴν

¹ Οὕτως ὠνόμαζεν ὁ Γυίλφορντ πάντας τοὺς φοιτηταὺς τῆς Ἀκαδημίας.

συνεχῇ καὶ ἐπιτυχῇ διαδοχὴν μαθητῶν. Εὐχάριστον μάλιστα εἶναι ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν προωρίσθησαν ἢ εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα ἢ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας. Εἶθε, εὐέλπιδες καὶ ἀγαπητοὶ νέοι, ἐκκλησιαστικοὶ καὶ λαϊκοί, νὰ ἐμμείνητε εἰς τὴν αὐτὴν ἀγαθὴν πορείαν, ἣν μέχρι τοῦδε τόσον ἀξιεπαίνως διηνύσατε, εἶθε ὁ Παντοδύναμος ὅστις ἕως τῶρα μετὰ τῆς εὐμενείας ἐβοήθησεν ἡμᾶς, νὰ ἐνισχύσῃ καὶ νὰ καθοδηγήσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον τὰς ἀσθενεῖς ἡμῶν δυνάμεις πρὸς δόξαν τοῦ ὀνόματός του καὶ τήρησιν τῶν ἱερῶν αὐτοῦ ἐντολῶν».

Οὕτω περιγράφει τὰ πράγματα ἡ «Gazzetta degli Stati Uniti delle Isole Ionie». Ἡ περιγραφὴ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς ἐκείνης τελετῆς καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν θερμῶν λόγων τοῦ κατ' ἐξοχὴν φιλέλληλος Λόρδου καὶ σήμερον, μετὰ 83 ἔτη, βαθυτάτα συγκινεῖ. Ὁμοίως περιγραφὰς παρομοίων τελετῶν δύναται τις νὰ ἴδῃ καὶ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Α. Παπαδοπούλου Βρετοῦ.

Σ. Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΑΠΩΝΕΖΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΓΙΟΥΚΗ-ΟΝΝΑ

Σ' ἓνα χωριὸ τῆς ἐπαρχίας Μουσάσχη, ζούσανε δυὸ ξυλοκόποι ὁ Μοσάκου καὶ ὁ Μινοκίση. Τὸν καιρὸ ποὺ σὰς λέγω, ὁ Μοσάκου εἵτανε γέρος· καὶ ὁ Μινοκίση ὁ μαθητὴς του, εἵτανε δεκοχτὼ χρονῶν ἀγόρι. Κάθε μέρα πηγαίνανε μαζί σ' ἓνα δάσος, κοντὰ πέντε μίλια πέρα ἀπ' τὸ χωριὸ τους. Στὸ δρόμο κατὰ κείνο τὸ δάσος εἶναι πλατὺ ποτάμι νὰ περάσῃς· καὶ εἶναι ἐκεῖ ἓνα πέραμα. Πολλὲς φορὲς ἐχτίσανε γεφύρι ἐκεῖ ποὺ εἶναι τὸ πέραμα· μὰ κάθε φορὰ καὶ μιὰ πλημμύρα ἔπαιρνε τὸ γεφύρι. Κανένα γεφύρι ἀπὸ τὰ συνηθισμένα δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ στὸ ρέμα ἐκεῖ, ἅμα φουσκῶνῃ τὸ ποτάμι.

Ὁ Μοσάκου καὶ ὁ Μινοκίση γυρίζανε σπῖτι, μιὰ πολὺ κρύα βραδυά, ὅταν ἄξαφνα τοὺς πλάκωσε μεγάλη χιονιά. Φτάσανε στὸ πέραμα· καὶ βρήκανε πὼς ὁ βαρκάρης εἶχε φύγει, ἀφήνοντας τὴ βάρκα του στὸν ἄλλον ὄχτο τοῦ ποταμοῦ. Δὲν εἵτανε μέρα γιὰ κολύμπι· καὶ οἱ ξυλοκόποι κονέψανε στοῦ περατάρη τὴν καλύβα — θαρρῶντας τὸ καλὴ τους τύχη ποὺ βρήκανε καὶ ποῦ νὰ τουπώσουν. Δὲν εἵτανε μαγκάλι μέσα στὴν καλύβα, οὔτε τόπος νὰ νάνηφουνε φωτιά· εἵτανε μονάχα μιὰ δῆψαθη καλύβα, μὲ μιὰ πόρτα μοναχὴ, μὰ δίχως παραθύρι. Ὁ Μοσάκου καὶ ὁ Μινοκίση μανταλώσανε τὴν πόρτα, καὶ ἔπесαν νὰ ξαποστάσουν, μὲ τὶς ἀχυρένιες τοὺς καπότες ριγμένες ἀπάνω τους. Στὴν ἀρχὴ δὲν κρυώνανε πολὺ·

καὶ ἔλεγαν πὼς ἡ φουρτούνα γλήγορα θὰ περνοῦσε. Ὁ γέρος σχεδὸν ἀμέσως ἀποκοιμήθηκε· τὸ παιδί ὅμως, ὁ Μινοκίση, ἔμεινε πολλὴν ὥρα ξυπνητός, ἀκούοντας τὸν ἄγριο τὸν ἄνεμο, καὶ τὸ ἀδιάκοπο δάρσιμο τοῦ χιονιοῦ ἀπάνω στὴν πόρτα. Μούγγριζε τὸ ποτάμι· καὶ ἡ καλύβα σάλευε καὶ ἔτριζε σὰ γιόγκα στὸ πέλαγο. Εἵτανε φοβερὴ φουρτούνα· καὶ ὁ ἀέρας κάθε στιγμὴ γινόταν καὶ πιὸ κρύος· καὶ ὁ Μινοκίση ἀνατριχίαζε κάτω ἀπ' τὴν καπότα του. Στὸ τέλος ὅμως, μ' ὅλο τὸ κρύο, τὸν πῆρε καὶ αὐτὸν ὁ ὕπνος.

Ξύπνησε μὲ μιὰ μόρα χιονιοῦ στὰ μοῦτρα. Ἡ πόρτα τῆς καλύβας εἶχε ἀνοιχτῇ μὲ τὸ ζόρι· καὶ μὲ τὸ χιονόφεγγο (γιούκη-ἀκάρ), εἶδε μιὰ γυναῖκα μέσα στὴν κάμαρα, — μιὰ γυναῖκα στὰ δόλοσπρα. Εἵτανε γυρμένη ἀπάνω στὸ Μοσάκου καὶ φουσκῶσε ἀπάνω του τὴν ἀναπνοή της — καὶ εἵταν ἡ ἀναπνοή της σὰν ἄσπρος φωτεινὸς καπνός. Τὴν ἴδια τὴ στιγμὴ γύρισε πρὸς τὸ Μινοκίση καὶ ἔσκυψε ἀπάνω του. Ἐκανε αὐτὸς νὰ φωνάξῃ, μὰ εἶδε πὼς δὲ μπορούσε οὔτε ἡχο νὰ βγάλῃ. Ἡ ἄσπρη γυναῖκα ἔγερε ἀπάνω του, ὅλο καὶ χαμηλότερα, ὡς ποὺ τὸ πρόσωπό της κοντὰ τὸν ἄγγιξε· καὶ εἶδεν αὐτὸς πὼς εἵταν ὁμορφὴ πολὺ, — ἂν καὶ τὰ μάτια της τὸν ἔκαναν νὰ τρομάξῃ. Λίγην ὥρα τὸν κύτταξεν ἀκόμα — ὕστερα χαμογέλασε, καὶ τοῦ κρυφοφιθύρισε:

«Εἶχα σκοπὸ, σὰν τὸν ἄλλον νὰ σὲ κάμω. Μὰ δὲ μπορῶ νὰ μὴ νοιώσω κάποια λύπη γιὰ σένα, γιὰ εἶσαι τόσο νέος. . . Εἶσαι ὁμορφό-

παιδο, Μινοκίτση· και δὲ θέλω νὰ σὲ βλάψω τώρα. Ἀνίσως ὅμως τὸ πῆς σὲ κανένα — καὶ στὴ μάννα σου ἀκόμα τὴν ἴδια — γιὰ ὅ,τι εἶδες ἀπὸψε, θὰ τὸ μάθω ἐγὼ· καὶ τότε θὰ σὲ σκοτώσω... Θυμήσου τί λέγω!»

Μὲ τὰ λόγια ταῦτα, γύρισε νὰ φύγῃ μακριὰ τοῦ καὶ πέρασε ἀπὸ τὴν πόρτα ἔξω. Τότε εἶδεν ἐκεῖνος πὼς μπορούσε πιά νὰ κουνηθῇ· καὶ τινάχτηκε ἀπάνω, καὶ κύτταξεν ἔξω. Μὰ ἡ γυναῖκα δὲ φαινόταν πουνθενά· καὶ τὸ χιόνι ἔκανε γιούρ-για μέσ' στὴν καλύβα. Ὁ Μινοκίτση ἔκλεισε τὴν πόρτα, καὶ τὴ στερέωσε μπιγόντας μερικὲς σκί-ζες ἀποπίσω. Θάμαζε, πὼς τὴν εἶχε ἀνοίξει ὁ ἀνεμος — κ' ἔλεγε πὼς θὰ εἶδε ὄνειρο, καὶ θὰ πῆρε τὴ λάμψη τοῦ χιονόφεγγου στὸ ἀνοιγμα τῆς πόρτας γιὰ τὴ μορφή τῆς ἀσπροφώρας· δὲν εἶταν ὅμως καὶ βέβαιος. Φώναξε τὸ Μοσάκου, καὶ τρόμαξε γιὰ τὸ γέρος δὲν ἔδωκε ἀπάντηση. Ἀπλώσε τὸ χέρι του στὰ σκοτεινά, καὶ ἄγγιξε τὸ πρόσωπο τοῦ Μοσάκου, καὶ εἶδε πὼς εἶτανε πάγος! Ὁ Μοσάκου εἶτανε κόκκαλο πεθαμένο...

Κατὰ τὴν αὐγή, ἔπρεπε ἡ φουρτούνα· καὶ ἅμα ὁ περατάρης γύρισε στὴ μεριά του, λίγο μετὰ τὸ ἔβγαλμα τοῦ ἡλίου, βρῆκε τὸ Μινοκίτση νὰ κοιτάται ἀναίσθητος δίπλα στὸ παγωμένο κορμὶ τοῦ Μοσάκου. Γλήγορα τὸν περιποιήθηκε τὸ Μινοκίτση καὶ τὸν ἔφερε στὰ σύγκαλά του· ἔμεινε ὅμως ὁ νέος πολὺν καιρὸν ἄρρωστος ἀπὸ τὸ κρύωμα ἐκείνης τῆς φοβερῆς νυχτιᾶς. Εἶχε καὶ πολὺ τρομάξει μὲ τὴ θανὴ τοῦ γέροντος· δὲν ἔβγαλε ὅμως μιλιὰ γιὰ τὸ ὄραμα τῆς γυναῖκας μὲ τᾶσπρα. Ἀμα ξανἀγεινε καλά, ξαναγύρισε στὴ δουλειά του, — πηγαίνοντας μονάχος κάθε πρωτὶ στὸ δάσος, καὶ γυρίζοντας τὸ δειλινὸ μὲ τὰ δεμάτια του τὰ ξύλα, ποὺ τονε βοηθοῦσε ἡ μάννα του νὰ τὰ πουλάῃ.

Ἐνα βράδυ, τὸ χειμῶνα τοῦ παρακάτω χρό-νου, καθὼς γύριζε σπιτί του, προσπέρασε μιὰ κόρη ποὺ ἔτυχε νὰ περπατῇ στὸν ἴδιο τὸ δρόμο. Εἶτανε μιὰ ψιλόλιγνη κοπέλλα, πολὺ ὁμορφὴ στὴν ὄψη· καὶ ἀπάντησε στὸ χαιρετισμὸ τοῦ Μινοκίτση μὲ μιὰ φωνὴ τόσο γλυκεῖα στὴν ἀκοή, σὰν τὴ φωνὴ τοῦ πουλιοῦ ποὺ κελαῖδεῖ. Τότε κι αὐτὸς περπάτησε σιμά της· κ' ἔπιασαν τὴν κουβέντα. Ἡ κοπέλλα εἶπε πὼς τὴν ἔλεγαν Ὁ-Γιούκη¹· πὼς εἶχε χάσει τελευταῖα καὶ τοὺς δυὸ της τοὺς γονιούς· καὶ πὼς ἐπῆγαινε στὴ Γεδώ, ὅπου ἔτυχε νάχη κάτι φτωχοὺς ἀπ' τὴ γενιά της, ποὺ θὰ τὴ βοηθοῦσαν νὰ βρῇ σπιτί νὰ μπεθούλα. Ὁ Μινοκίτση γλήγορα ἔνοιωσε πὼς τονε μάγευεν ἐκεῖνο τὸ παράξενο κορίτσι· καὶ ὅσο περισσότερον τὸ κύτταζε, τόσο τοῦ φαινόταν ὠραιότερο. Τὴ ρώτησε ἂν εἶταν ἀρραβω-νισμένη κι ὅλα· κι αὐτὴ, γελώντας, τοῦ ἀπο-

¹ Τὸ ὄνομα αὐτὸ θὰ πῇ «Χιόνι», καὶ δὲν εἶναι ἀσυνήθιστο.

κρίθηκε πὼς εἶταν ἐλεύτερη. Τότε, κι αὐτὴ, μὲ τὴ σειρά της, ρώτησε τὸ Μινοκίτση ἂν εἶταν παντρεμένος ἢ τὸν εἶχε δοσμένο τὸ λόγο του νὰ παντρευτῇ· καὶ αὐτὸς τῆς εἶπε πὼς, ἂν καὶ δὲν εἶχε παρὰ μιὰ χήρα μητέρα νὰ συντηρῇ, τὸ ζήτημα τῆς «τιμημένης νύφης» δὲν εἶχε ἀκόμα συζητηθῇ, γιὰτ' εἶτανε πολὺ νέος... Ὑστερ' ἀπὸ κεῖνα τὰ ξεμυστηρέματα, περπάτησαν ὥρα πολλή· δίχως νὰ μιλήσουν ὅμως, καθὼς λέγει ἡ παροι-μία, *Κὶ γὰ ἀρέμπα, μὲ μὸ κούτσι χόδο μὴ μόνο βὸ λού*: «Ἀμα ὁ πόθος εἶναι σιμά, μιλοῦν τὰ μάτια ὅπως τὸ στόμα». Ὡς ποὺ νὰ φτάσουνε στὸ χωριό, εἶχανε συμπαθήσει πολὺ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον· καὶ τότε ὁ Μινοκίτση εἶπε στὴν Ὁ-Γιούκη νὰ μείνῃ λίγο νὰ ξαποστάσῃ σπιτί του. Ὑστερα ἀπὸ λίγο ντροπαλὸ δισταγμὸ, μπεθ-μαζί του μέσα τὸ κορίτσι· κ' ἡ μάννα του τὴν καλοδέχτη καὶ τῆς ἐτοίμασε ζεστὸ φαί. Ἡ Ὁ-Γιούκη φέρθηκε τόσο εὐγενικά, ὥστε ἡ μάννα τοῦ Μινοκίτση τὴ συμπαθήσε ἀμέσως καὶ τὴν κατὰ-φερε νὰ χασομερήσῃ μὲ τὸν πηγαιμὸ της στὴ Γεδώ. Καὶ τὸ φυσικὸ τέλος τῆς ὑπόθεσης εἶτανε ὅτι δὲν πῆγε διόλου ἡ Ὁ-Γιούκη στὴ Γεδώ. Ἐμεινε στὸ σπιτί, ὡς «τιμημένη νύφη».

Ἡ Ὁ-Γιούκη ἀποδείχτηκε πολὺ καλὴ νύφη. Ὅταν ἡ μάννα τοῦ Μινοκίτση πέθανε μὲ τὸν καιρὸ της, — πέντε χρόνια ὑστερώτερα, — τὰ τελευ-ταῖα της τὰ λόγια εἶτανε λόγια ἀγάπης κ' ἐγκώμια γιὰ τοῦ γιοῦ της τὴ γυναῖκα. Κ' ἡ Ὁ-Γιούκη ἔκανε τοῦ Μινοκίτση δέκα παιδιά, ἀγόρια καὶ κορίτσια — ὁμορφα παιδιά ὅλα τους, καὶ μὲ δέρμα πολὺ λευκόν.

Οἱ χωριανοὶ θαρροῦσαν τὴν Ὁ-Γιούκη ξεχω-ριστὴ γυναῖκα, ἀπὸ γένος ἀλλοιώτικο παρὰ τὸ δικό τους. Οἱ περισσότερες χωριάτισσες γεροντοῦνε γλήγορα· ἡ Ὁ-Γιούκη ὅμως, κι ἀκόμα σὰν ἔγεινε μητέρα δέκα παιδιῶν, φαινόταν νέα καὶ δρο-σερή, ὅπως τὴ μέρα ποὺ πρωτοῦρθε στὸ χωριό.

Ἐνα βράδυ, ἀφοῦ πλαγιάσανε τὰ παιδιά, ἡ Ὁ-Γιούκη καθόταν κ' ἔραβε μὲ τὸ φῶς τοῦ χαρτο-φάνταρον· κι ὁ Μινοκίτση, κυττάζοντάς τιν, εἶπε:

— «Τὸ νὰ σὲ βλέπω νὰ ράβης ἐδῶ, μὲ τὸ φῶς στὸ πρόσωπό σου, μοῦ θυμίζει ἕνα παρά-ξενο πρᾶμα ποὺ μοῦ συνέβη σὰν ἤμουν δεκοχτὼ χρόνων ἀγόρι. Εἶδα τότε κάποιαν, τόσο ὠραία καὶ λευκὴ σὰν ἐσένα τώρα — μὰ τὴν ἀλήθεια, σοῦ ἔμοιαζε πολὺ...»

Χωρὶς νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια ἀπὸ τὸ ράβιμό της, ἡ Ὁ-Γιούκη ἀποκρίθηκε.

— «Πές μου γιὰ δαυτὴ... Ποῦ τὴν εἶδες;»

Τότε ὁ Μινοκίτση τῆς εἶπε γιὰ τὴν τρομερὴ τὴ νύχτα στοῦ περατάρη τὴν καλύβα, — καὶ γιὰ τὴν Ἀσπρη Γυναῖκα ποὺ ἔσκηψεν ἀπάνω του, γελαστὴ καὶ σιγανόλαλη, — καὶ γιὰ τὴν ἀλαλή θανὴ τοῦ γέροντος Μοσάκου. Καὶ εἶπε:

— «Στὸν ὕπνον ἢ στὸν ξύπνο μου, ἐκεῖνη εἶταν ἡ μόνη φορὰ ποὺ εἶδα πλάσμα τόσο

ὠραῖο σὰν ἐσένα. Φυσικά, δὲν εἶταν πλάσμα ἀνθρώπινο· καὶ τὴ φοβήθηκα, — παραπολὺ τὴ φοβήθηκα — μὰ εἶτανε τόσο ἄσπρη!... Ἀλη-θινά, ποτέ μου δὲν μπόρεσα νὰ βεβαιωθῶ ἂν εἶδα ὄνειρο, ἢ τὴ Χιονονεράδα...»

Ἡ Ὁ-Γιούκη πέταξε κάτω τὸ ράβιμό της, καὶ σηκώθη, κ' ἔγειρε ἀπάνω στὸ Μινοκίτση, κεῖ ποὺ καθότανε αὐτὸς, καὶ τοῦ ἔσκουξε κατὰμουτρα: — «Εἴμουν ἐγὼ — ἐγὼ — ἐγὼ! Εἶταν ἡ Ὁ-Γιούκη! Καὶ σοῦ εἶπα τότε πὼς θὰ σὲ σκό-τωνα ἂν ἔβγαζες μιλιὰ γι' αὐτό!...» Ἀν δὲν εἶτανε τοῦτα τὰ παιδιά ποὺ κοιμοῦνται δῶ - πέρα, θὰ σὲ σκότωνα τώρα ἐγὼ! Καὶ τώρα καλὰ θὰ κάνης νὰ τᾶχης ἔννοια, πολλὴ ἔννοια· γιὰτὶ ἂν ποιεῖ λάβουν ἀφορμὴ νὰ παραπονεθοῦνε γιὰ σένα, ἀπὸ μένα θὰ τὸ βρῆς ὅ,τι σοῦ ἀξίζει!...»

Κ' ἐνῶ ἔσκουζεν ἀκόμα, ἡ φωνὴ της ἔγεινε λεπτὴ σὰν τὸ κλάμα τοῦ ἀνέμου — καὶ τότε ἔλυωσεν ὅλη κ' ἔγεινε ἄσπρος φεγγερὸς ἀχνὸς ποὺ τυλίχθη στὰ δοκάρια τῆς σκεπῆς κ' ἔτρεμό-σβυσε κ' ἐχάθη μέσα ἀπ' τὴν τρύπα τοῦ τζα-κιού... Κανεὶς δὲν τὴν εἶδε ἀπὸ τότε.

ΜΟΥΤΖΙΝΑ

Στὸ δρόμο τῆς Ἀκασάκα, στὸ Τόκνο, εἶναι ἕνας κατήφορος ποὺ λέγεται Κίϊ-νο-κούνι-ζάκα — καὶ αὐτὸ ἐννοεῖ ὁ Κατήφορος τῆς Ἐπαρχίας τοῦ Κίϊ. Δὲν ξέρω γιὰτὶ λέγεται Κατήφορος τῆς Ἐπαρχίας τοῦ Κίϊ. Στὸ ἕνα πλάϊ τοῦ κατήφο-ρου βλῆπεις ἕνα παλαιὸ χαντάκι, βαθὺ καὶ πολὺ πλατύ, μὲ ἀψηλούς πράσινους ὄχτους ποὺ ἀνα-βαίνουν ὡς σὲ κάτι περιβόλια — καὶ στὸ ἄλλο πλάϊ τοῦ δρόμου ἀπλώνονται τὰ μακριὰ καὶ περήφανα τείχη ἑνὸς αὐτοκρατορικοῦ παλατιοῦ. Πρὶν ἔρθῃ ὁ καιρὸς μὲ τὰ φανάρια τοῦ δρόμου καὶ μὲ τὶς τζινικίσχες¹, ἐκεῖνη ἡ γειτονιά εἶτανε παντέρημη ἅμα νύχτανε· κ' οἱ παρωρῖτες πεζο-πόροι λοξεύανε μίλια ἀπὸ τὸ δρόμο τους παρὰ νᾶνέβουνε τὸν Κίϊ-νο-κούνι-ζάκα, μόνοι τους, ὕστερ' ἀπὸ τὸ ἡλιοβασιλεμα.

Κι ὅλ' αὐτά, γιὰτὶ μιὰ Μουτζίνα περνοδιά-βαινε ἀπὸ κεῖθε.

Ὁ τελευταῖος ποὺ εἶδε τὴ Μουτζίνα εἶταν ἕνας γέρος ἔμπορος ἀπὸ τὸ μαχαλᾶ Κιομπάσχι, πεθα-μένος ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια. Νὰ ἡ ἱστορία, ὅπως τὴν ἔλεγε:

Μιὰ νύχτα, σὲ ὥρα περασμένη, ἀνέβαινε βια-στικός τὸν Κίϊ-νο-κούνι-ζάκα, ὅπου ξάνοιζε μιὰ γυναῖκα καθισμένη δίπλα στὸ χαντάκι, ὅλο-μόναχη καὶ πνιγμένη στοὺς θρήνους. Φοβήθηκε ὁ ἀνθρώπος πὼς ἤθελε ἡ γυναῖκα νὰ πέσῃ νὰ πνιγῇ, καὶ στάθηκε νὰ τῆς προσφέρῃ ὅ,τι βοή-θεια ἢ παρηγοριά δυνόταν. Ἐκεῖνη φαινόταν λιγερὴ καὶ χαριτωμένη κοπέλλα, ὁμορφα στολι-σμένη· καὶ τὰ μαλλιά της εἶτανε σιαγμένα σὰν

κοριτσιοῦ ἀπὸ καλὴ φαμίλια. «Ὁ-τζότσου»¹ ἐφώνησε, πηγαίνοντας σιμά της, — «Ὁ-τζότσου, μὴ κλαῖς ἔτσι!... Πές μου, τί τρέχει· κι ἂν εἶναι τρόπος νὰ σὲ βοηθήσω, θὰ χαρῶ νὰ σὲ βοή-θῶ». (Τὸ ἔλεγε μὲ τὰ σοβαρὰ του αὐτὸ ποὺ ἔλεγε· γιὰτὶ εἶτανε πολὺ καλὸς ἀνθρώπος). Ἐκεῖνη ὁμῶς ὅλο κ' ἔκλαιγε, — κρύβοντάς του τὸ πρό-σωπό της μ' ἕνα ἀπὸ τὰ φαρδομάνικά της. «Ὁ-τζότσου», τῆς ξαναεἶπε, ὅσο μπορούσε εὐγενικώτερα, — κάνε μου τὴ χάρη, κάνε μου τὴ χάρη νὰ μ' ἀκούσης!... Δὲν εἶναι τόπος αὐτὸς γιὰ μιὰ νέα, νύχτα ὥρα! Μὴν κλαῖς, σὲ θερμο-παρακαλῶ! — πές μου μονάχα πὼς μπορῶ νὰ σὲ βοηθήσω σὲ τίποτα!... Ἀργοσηκώθη ἐκεῖνη, μὰ τοῦ γύριζε τὴν πλάτη κι ὅλο θρηνοῦσε καὶ ὠδυ-ρόταν ὀπίσω ἀπ' τὸ μανίκι της. Ἐβᾶλε τὸ χέρι του ὁ ἀνθρώπος ἀλαφρὰ ἀπάνω στὸν ὦμο της, καὶ εἶπε μὲ παρακάλια: — «Ὁ-τζότσου! — Ὁ-τζό-τσου! — Ὁ-τζότσου!... Δῶσε μου ἀκρόαση, μιὰ στιγμουλά μόνο!... Ὁ-τζότσου — Ὁτζότσου!...» Τότες ἐκεῖνη ἡ Ὁ-τζότσου γύρισε, κι ἄφησε νὰ πέσῃ τὸ μανίκι της, καὶ σκούπισε τὸ πρόσωπό της μὲ τὸ χέρι της — καὶ ὁ ἀνθρώπος εἶδε πὼς δὲν εἶχε αὐτὴ οὔτε μάτια οὔτε μύτη οὔτε στόμα, — κ' ἔβᾶλε τὶς φωνὲς κ' ἔφυγε τρεχάτος.

Ἀπάνω στὸν Κίϊ-νο-κούνι-ζάκα ἀνέβαινε τρέχοντας· καὶ ὅλα εἶτανε μαῦρα καὶ σκότεινα μπροστά του. Ὅλο ἔτρεχε κ' ἔτρεχε, δίχως νὰ θαρρέψῃ νὰ κιττάξῃ πίσω· καὶ στὸ τέλος εἶδε ἕνα φανάρι, τόσο μακρὺν, ποὺ φαινόταν ὅπως τὴ λάμψη τῆς λαμπυρίδας· καὶ τράβηξε κατὰ κεῖ. Εἶδε πὼς δὲν εἶταν παρὰ τὸ φανάρι ἑνὸς γυρολόγου *σόμεπα-τζῆ*², ποὺ εἶχε στήσει τὰ συνεργά του πλάϊ στὸ δρόμο· μὰ κάθε φῶς καὶ κάθε ἀνθρωπινὴ συντροφιά εἶτανε καλά, ὕστερα ἀπὸ κεῖνο τὸ κακό· κ' ἔπεσε στὰ πόδια τοῦ *σόμεπα-τζῆ*, τσιρίζοντας, «Ἀά — ἀά! — ἀά!!!»

— «Κόρε! κόρε!» τοῦ φώναξε ἀπότομα ὁ *σόμεπα-τζῆς*. «Τί εἶναι; τί ἔπαδες; Σὲ χτύ-πησε κανένας;»

— «Ὁχι — κανένας δὲ μὲ χτύπησε», ἔσκουξε ὁ ἄλλος, — «μονάχα... Ἀά — ἀά!»

— «Μονάχα σὲ τρομάξαν;» ρώτησε ὁ στρα-τοκόπος, ὄχι συμπαθητικά. «Κλέφτες;»

— «Ὁχι κλέφτες, — ὄχι κλέφτες», ἀγκομά-χησε ὁ τρομαγμένος ἀνθρώπος... «Εἶδα... εἶδα μιὰ γυναῖκα — κοντὰ στὸ χαντάκι — καὶ μοῦ-δεῖξε... Ἀά. Δὲ μπορῶ νὰ σοῦ πῶ τί μοῦδεῖξε!...»

— «Ἐ! Εἶτανε σὰν αὐτὸ ἐκεῖνο ποὺ σοῦ-δεῖξε;» τοῦ φώναξε ὁ *σόμεπα-τζῆς*, σκουπίζον-τας τὸ πρόσωπό του — καὶ αὐτὸ ἔγεινε τότες ὁμοῖο σὰν Αὐγό... Καί, μονομιᾶς, ἔσβυσε καὶ τὸ φῶς.

[Ἀπὸ τὸ ἀγγλικὸν ὑπὸ Ν. Π.] ΔΕΥΚΑΔΙΟΣ ΧΕΡΝ

¹ Ὁ-τζότσου («τιμημένη δεσποινίδα»), — εὐγενικὸς τρόπος γιὰ νὰ μιλήσῃς σὲ μιὰ νέα ποὺ δὲν ἔχεις τὴ γνωριμία της. ² *Σόμεπα* εἶναι ἕνα εἶδος σούπας ἀπὸ καλαμπόκι, καὶ ποὺ μοιάζει σὰ φιδές.

¹ Ἀμαξάκια ποὺ τὰ σέρνουν ἀνθρώποι.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ—ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ

Τρεῖς καλογέροι κρητικοὶ καὶ τρεῖς ποὺ τ' Ἅγιον Ὅρος
(Μὲς τὸ ψαριανὸ καράβι!)¹

Καράβιν ἐρματώνασι κ' ἦταν σαράντα πῆγες.
Κ' εἶχε πανιὰ μεταξωτὰ κι' ἀντένες σιδερένιες
Κ' εἶχε καὶ τριὰ μπουτσόπουλα ποὺ τοὺς καιροὺς γνωρίζου.
Τὸνα γνωρίζει τὸ Βορειὰ τᾶλλο τῇ τραμουντάνα
Τὸ τρίτο τὸ καλύτερο πολλοὺς καιροὺς γνωρίζει.

— «Δὲ σὲ φοβοῦμαι, κὺρ Βορειά, φυσήξεις δὲν φυσήξεις
Κ' ἔχω πανιὰ μεταξωτὰ κι' ἀντένες σιδερένιες.
Κ' ἔχω καὶ τριὰ μπουτσόπουλα ποὺ τοὺς καιροὺς γνωρίζου.
Τὸνα γνωρίζει τὸ Βορειὰ τᾶλλο τῇ τραμουντάνα
Τὸ τρίτο τὸ καλύτερο πολλοὺς καιροὺς γνωρίζει.

Ἀνέβα, βρὲ μπουτσόπουλο, ἐπάνω στὸ κατάρτι
Νὰ δῆς καιρὸ τὸν ἔχουμε, καιρὸ τὸν περπατοῦμε».

Παιζογελῶντας νέβαινε, κλαίοντας κατεβαίνει.

— «Τί ἔχεις, βρὲ μπουτσόπουλο, κλαίοντας κατεβαίνεις;»

— «Τί νᾶχω, καπετάνιο μου, κλαίοντας κατεβαίνω;

Ἡ Μπαρμπαριά στράφτει βροντᾶ, τὸ Τούνεζι χιονίζει
Καὶ τῆς Ἀτάλιας τὰ βουνὰ ἀγέρας τὰ γκρεμίζει.

(Παναγιά μου ἀπὸ τὴν Τήνο!)

Νὰ φέρνω κάσες τὸ κερὶ καὶ κάσες τὸ λιβάνι
Καὶ μὲ τὰ βουβαλόπετσα νὰ κουβαλῶ τὸ λάδι».

Κόμα ὁ λόγος ἔστεκε, κόμα τὸ μετσαρόλι,

Γεμίζει ἢ θάλασσα πανιὰ κι' ὁ ἄμμος παληκάρια.

Ἐκ τῆς ἀνεκδότου συλλογῆς ΠΑΥΛΟΥ ΓΝΕΥΤΟΥ

¹ Τὸ «Ναυάγιο» ἔχει καὶ τὴ μουσικὴν τὴν θυμοῦμαι καλά. Ἀπλῇ, ἀρχαϊκῇ
θλιβερῇ καὶ σύμφωνῇ μὲ τὴν ὑπόθεσιν. Εἰς τὰς ἀρχὰς ἔχει ἄλλην ἐπὶ φῶδον (γύρισμα):

«Τρεῖς καλογέροι κρητικοὶ καὶ τρεῖς ποὺ τ' Ἅγιον Ὅρος

Καράβιν ἔ... μὲς τὸ ψαριανὸ καράβι!

Καράβιν ἐρματώνασιν

Καράβιν ἐρματώνασιν, κ' ἦταν σαράντα πῆγες, κλπ.»

Ὅταν ὁμως φθάνῃ στὸ τόμα τὸ ἀλλάζει ἢ ἐπὶ φῶδον καὶ βάζει:

«Παναγιά μου ἀπὸ τὴν Τήνο!»

Π. Γ.

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΟΥ ΣΤΟΙΧΙΟΥ

Α'

Μία φορὰ τὸ στοιχιδὸν τῶν στοιχιῶν, σκέφτη
νὰ συγγενέψῃ μὲ τοὺς ἀνθρώπους, νᾶνθρω-
πέψῃ μαθὲς κι' αὐτό. Ἔτσι, ἀφοῦ ντύθῃ ἀνθρώ-
πινα δέματα, κέβαλε πρόσωπο τὸν ἥλιο, στέμμα
τὸ φεγγάρι καὶ γιὰ παραστολίδια του, τ' ἀστέρια
τοῦ οὐρανοῦ, πῆρε γύρα, μὲ τὸ φτερωτό του ἄλογο,
τοῦ κόσμου τὲς χώρες καὶ τὰ χωριά, γιὰ νὰ συν-
τύχῃ κείνη ποὺ βλεπε στὸ νοῦ του καὶ ζήλευε
στὴν καρδιά του.

Καὶ γυρνοῦσε νύχτα μέρα ψάχνοντας καὶ ρω-
τῶντας μέσα σὲ παλάτια, σὲ καλύβες, χωρὶς που-
θενὰ νὰ κοκέβῃ, τὴν ὁμορφὴν τοῦ νοῦ του, οὔτε
νάκούῃ γι' αὐτή. Κοιμήθη σὲ παλάτια σὰ βασι-
λόπουλο, σὲ φτωχικὰ καλύβια σὰ στρατολά-
της ἢ πραγματευτῆς. Ἐγινε πολεμιστὴς σὲ πολέ-
μους, παλαιστὴς σὲ παλαίματα, θεριστὴς σὲ
θέρους, τραγουδιστὴς καὶ χορευτὴς σὲ γάμους
καὶ πανηγύρια, κουρσευτὴς σὲ κουρσέματα,



ΣΠΟΥΔΗ — ΥΠΟ ΔΕΜΠΑΧ

πουθενά, τίποτα! 'Απ' ολόυθε ξεκινούσε κατασκαμμένο. 'Ετσι, δώ κ'έκει τρέχοντας, τ'ώφεραν οί στράτες στην άκρη της γης. Πέρα δέν περνούσαν πιά.

— Τοῦ κάκου χάνουμαι!... Θάν' αγέννητη ἡ ταφιασμένη!...

'Ετσι μίλησε μέσα του, καὶ κέντρισε τάλογό του πίσω γιὰ τὰ παλάτια του.

Γυρίζοντας, εἶδε κ'εἰ παράμερα νὰ καλυβοῦρε.

— 'Ας ψάξω κ'εἰδῶ, γιὰ νὰ μὴν τ'ῶχω ἔννοια! — εἶπε μέσα του.

Προπατεῖ καὶ φτάνει στὰ ἔμπα τοῦ χωριοῦ. 'Απὸ τὸ πρῶτο καλύβι π'άπάντησε στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, ἄκουσε χλιβερό μοιρολόι.

— Δὲ μπορεῖ!... ἡ τραγουδίστρα του θ'ἄχῃ καὶ πρόσωπο μαγικό!...

Φτάνει στὴν αὐλή, ξεπεξέβει, καὶ διπλοκτυπάει μὲ τὸ κοντάρι του τὴν ἀρμαρωμένη θύρα.

— Νοικοκυραῖοι, ἀνοῖχτε μου!... εἶμαι νησιτὸς διαβάτης!...

'Η θύρ' ἀνοίχτη διάπλατη. 'Η νοικοκυρὲς στάθηκαν μάρμαρο ὀμπρὸς τὸν ξένο, κ' ὁ ξένος στῦλος ὀμπρὸς στὲς νοικοκυρὲς. Κ'έλεγαν μέσα τους ἐκεῖνες:

— Μὴν κατέβῃ ὁ ἥλιος τοῦρανοῦ;...

Καὶ ῥωτοῦσε ὁ ξένος μὲ τὸ νοῦ του:

— Μὴν κρύβεται δῶ μέσα τῆς νύχτας τὸ φεγγάρι;

Τὸ στοιχὶό πρωτορώτησε τὴ μάννα:

— Θειάκω μου, ποῖός, καὶ γιὰτί μοιρολόγοῦσε τόσο χλιβερά;...

— Ξένε μου, τῆς δυκατέρας μου ὁ διαλεχτὸς ξενήτεψε γιὰ προκοπή. — Φεγγάρω μου, τῆς εἶπε, ὡς πού νὰ τοιμάσῃς καὶ σὺ τὰ προικιά σου, θὰ γυρήσω κ'εἰ μὲ νάχτι καὶ μὲ προκοπή... — Πέρασαν, ξένε μου, πὸ τότε, ξάμνηνα καὶ φεγγάρια, ἡ κόρη μου ἔρραψε κ' ἀπόρραψε τὰ προικιά της, ὕφανε καὶ ξύφανε τὴν ἀντρομίδα μὲ τ'ἄστρα τοῦρανοῦ καὶ τὰ λούλουδα τῆς γῆς, κ' ὁ καλὸς της ἀπὸ τὸ μίσημα δὲ γύρησε ἀκόμα, οὔτε μ'ἄς ἔστειλε γραφὴ καὶ παραγγολὴ καμιά. Κ' ἔτσι, ἀπάντηχες, μὲ θλίψι καὶ φαρμακάδα τρῶμε τὸ κριθάρينو ψωμί μας, μὲ λάχανα ἀνάλαδα!... Καὶ ν'ἄχουμε ῥώτημα καλὸ, ποῖός εἶσαι ξένε μου; καὶ ποῦ, μὲ τὸ καλὸ, πορεύεσαι;...

— Εἶμαι ὁ βασιλεὺς τοῦ κόσμου, καὶ βγῆκα γύρα, ψάχνοντας καὶ ῥωτώντας γιὰ κείνη πού μοῦ μοιάζει, νὰ τὴν κάμω βασίλισσα στὰ κρουσταλλένια μου παλάτια. Γύρησα τὸν κόσμον ὅλο χωρὶς πουθενὰ νὰ τὴν συντύχω. 'Εκαμα κ' ἀπόκαμα πιά, καὶ πῆρα τὴ στράτα πίσω. Μὰ περνώντας ἀπὸ δῶ τ'ἀπόξενο χωριὸ σας, βρῆκα τὴν κόρη τῆς λογῆς μου κλειστή στὸ φτωχικό σου... Μάννα καὶ κόρη προσκύνησαν τὸ κρυφὸ στοιχίό.

— Στοὺς ὀρισμούς σου, βασιλεία μου!...

Καὶ τ'ἀνθρώπινο στοιχίό, δρασκελῆσε τὸ κατῶφλι τοῦ φτωχικοῦ καλυβιοῦ. Μὲ τὸ ἔμπα του, τρεμοσειστήκαν οἱ ξερότοιχοι μὲ τὴ βουλιαγμένη σκεπή, καὶ τὸ χορταριασμένο παρεθῆρι.

Χάραξε ἡ αὐγὴ. Τὸ στοιχίό κρυμμένο μέσα στὸν πανώριο βασιλεία, πῆρε τὴ Φεγγάρω στὸ φτερωτό του ἄλογο, καὶ βιαστικά ξεκίνησε γιὰ τὰ παλάτια του.

— 'Εχε γειά, μάννα... καὶ στὰ πιστρόφια μὲ τὸ καλὸ, νὰ μ'ἄς καρτερῶς!...

— Στὸ καλὸ, παιδιά μου. 'Η στράτα σας στὸ σῦρε καὶ στὸ ἔλα, ν'ἄν πλατεῖα καὶ ἴσια.

Κ'έτρεχε τ'ἄλογο σὰ μαῦρο σύννεφο στὸν οὐρανὸ πού τὸ φυσάει δυνατὸς ἀέρας.

— Καλέ μου!... εἶνε ἄλάργα ἡ μάννα σου ἀκόμα!...

— Μένα, ... δὲ μὲ γέννησαν ἀνθρώποι!...

Στὸν ἀπάντεχο αὐτὸ λόγῳ, γύρησε ἡ κόρη κ' εἶδε νὰ σφίγγεται στὴν ἀγκαλιὰ ἐνοῦ ἄχαρου θειοῦ. Κρύος ἰδρωτας κ' ἀκράτητη θροῖλα ἀπλώθηκαν στὸ κορμί της. Τὰ μάτια της σκοτείνιασαν, ἡ μιλιὰ της κόπη μέσα της, καὶ στὸ κεφάλι της ἄκουε μιὰ βουή, σὰν κείνη πού φέρνει ἀπὸ μακρὸν βάρὺ χαλάζι. 'Η Φεγγάρω πίστεψε πὼς δὲν ὀνειριάζεται!...

Τ'ἄλογο στάθῃ. Τὸ στοιχίό ξεπέζεψε κ'εσπρωξε τὸ βράχο ποῦταν ἀπόστρατα. 'Ο βράχος μέριασε καὶ φάνη τὸ στόμα ἐνοῦ σκοταδεροῦ καὶ ἄχαρον καταρράχτη.

— 'Ιδού τα τὰ παλάτια μου!... Κατέβαινε!

Χίλια πατήματα κ' ἀκόμα τρεῖς χιλιάδες πάτησαν ὡς νὰ φτάσουν στὴν καρδιά τῆς γῆς. Σαράντα μισάντρες ἀνοῖξαν καὶ σαράντα μισοχώρια πέρασαν ὡς πού νὰ φτάσουν στὸν σαράντα ἓνα θόλο. 'Αράποι καὶ 'Αράπες κ' ἄλλα, λογίων-λογίων, στοιχιά, ἀραδιασμένα ξερβὰ καὶ δεξιὰ, προσκύναναν στὸ διάβα του τὸ στοιχίό.

— Νὰ τὰ παλάτια μου, νὰ κ' οἱ σκλάβοι μου!... Εἶνε οὔλα δικὰ μου καὶ δικὰ σου!

Περνοῦσαν οἱ καιροὶ κ' ἡ θει-Ἀστέρω δὲν ἔβλεπε τοὺς νεόπαντρους νὰ πιστρέφουν στὰ πιστρόφια. Δὲν ἤξερε τί νὰ πῇ καὶ τί νὰ πιστέψῃ μὲ τὸ ἄρρητό τους. Κ'εἰ πού κάθονταν μιὰ μέρα στὴν αὐλὴ της καὶ φρόντιζε, σκεπτική, νὰ μαντέψῃ γιὰ τὴν τύχη τοῦ παιδιοῦ της, ἦρθε κ'έπεσε στὴν ποδιά της ἡ λευκὴ περιστέρα πού πῆρε μαζί της ἡ Φεγγάρω. 'Η θει-Ἀστέρω, μὲ λαχτάρα ξέρραψε ἀπὸ τὸ φτερό της μιὰ γραφὴ. Κ'έγραφε μέσα ἡ Φεγγάρω:

«Μάννα μου ἀνάπτυχ'! Τὰ βάσανα ὅπου »τραβῶ κ' ἡ πίκρες ὅπου πίνω, ἄλλος στὸν »κόσμο νὰ μὴν πιῇ, οὔτε καὶ νὰ τραβήξῃ. Δὲν

»παντρέφτηκα, μάννα μου, τὸ βασιλεία, σκλαβώθηκα στοῦ κόσμου τὸ στοιχίό!... Φεύγει μὲ τὸ »χάραμα, κ'ερχεται μὲ τὸ βασίλειμα. Μὲ ποτί-»ζει πρῶτα τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα, ὕστερα γένεται »ἓνας ἀχούφτιαστος μακριὸς σαπίτης, κουλου-»ριάζεται στὸ κορμί μου, καὶ βυζαίνει ἀχόρταγα »τὸ αἷμα μου ἀπὸ τὴ ζερβὴ μου ῥόγα!... »'Υστερα, μὲ ξελυγοθυμᾷ, μὲ ποτίζει τὸ γλυκο-»βότανο, γιὰ νὰ ξαναγιάνω, καὶ πλαγιάζει στὴν »ποδιά μου ὡς τὰ ξημερώματα!... »Εἶσι μὲ »μαρτυρεῖται μέσα στ'ἀνήλια κ' ἀνάερα παλά-»τια του. Δὲ μ'ἀφίνει νὰ πεθάνω, οὔτε καὶ νὰ »ζήσω!...».

B'

'Η Λάμια, ξύπνησε τρομαγμένη καὶ συχνο-ρωτοῦσε μὲ χαϊδέματα καὶ παρακάλετα τὸ ζη-λεμένο της:

— Αὐγερινέ μου! γιὰτί βογγᾷς κ' ὀδέρνεσαι; Τὰ δάκρυα σου, σὰν κοκοσιέλι, κύλησαν στὰ στήθια μου, κ' οἱ στεναγμοὶ σου τράνταξαν τοῦ πύργου τὰ θεμέλια καὶ τοὺς θόλους. Κρῖνε μου, τί κακὸ σὲ βρῆκε; Τί θυμῆθηκες καὶ σκάξεις;

— Λάμια μου! στὰ χρόνια μας ὀνειριάστηκε πολλὰ, μὰ σὰν τ'ἀποψινὸ ὀνειρίασμα δὲν εἶδα, δὲ θὰ δῶ!...

— Μὴν ὀνειριάστης τοὺς δικούς; Μὴν πεθαίν' ἡ μάννα σου; Μὴν ταφιάστη κανεὶς γονεὶός σου; Μαρτύρα μου τ'ὀνειρίασμα καὶ θὰ σοῦ τὸ διαλύσω.

— Τὴν πετροπέρδικα πού χόρευα, μὲ γέλιο μὲ καμάρι ἀπάνου στὴν παλάμα μου, ξεχύθη ἓνα κατὰμαυρο γεράκι, τὴν πῆρε στὰ γυριστά του νύχια, καὶ χάθη, κρᾶζοντας, μέσα σ'ἓνα σκοτεινισμένο χάος!... Καὶ τώρα, Λιάμια μου, ἡ μάννα της βογγάει καὶ στηθοδέρνεται, μὴ γνωρίζοντας τοῦ γερακιοῦ τὴ φωλιά, καὶ μὴν ἔχοντας κνηνητὴ νὰ στεῖλῃ!... 'Ολοημερὶς κάθεται στὰ δίστρατα καὶ συχνορωτάει τοὺς διαβάτες μὴν εἶδαν ἡ μὴν ἄκουσαν γιὰ τῆς κλεμένης τὸν δικό!... Καὶ στέλνει παραγγολὲς καὶ τεμ-χιάσματα μ'ἀνθρώπους, μὲ πετούμενα, μὲ τὰ τρεχούμενα νερά, μὲ τὸν ἀέρα, μὲ τὸν 'ἥλιο, μὲ τὸ Φεγγάρι, κ' ἀκόμα μὲ τὰ ὄνειρα!...

'Η μάγισσα ἀπὸ τὰ λόγια του, γύρησε τὸ πρόσωπό της κ'ἐκλάψε κρυφά. 'Υστερα ἔσκυψε,

ἄκουσε τὰ βαθειὰ τῆς γῆς, μελέτησε στὸ νοῦ της τὰ κρυφὰ της, κ'εἶπε ἄκουστά:

— 'Η κόρη π'ὀνειράστης χλίζεται στὰ τάρταρα τῆς γῆς!... Μὴ χασομερῶς. Σέλλωσε τὸ νοητάκι βάλ του ἀφόρια σέλα, ἀδάγκωτα χαλινὰ καὶ πέταλα ἀπάτητα. Πᾶρ' αὐτὰ τὰ πέντε μιλημένα μαγικά: μῆλο χρυσό, ἀλύγιστο κοντάρι, ἀμμουδένιο ἀκόνι, χτένι ψιλὸ καὶ πράσινο σαποῦνι. Τ'ἄλογο θὰ σὲ φτάσῃ σ'ἓνα θειρὸ βράχο. Θὰ σταθῇ στὴ ρίζα του καὶ θὰ σκάψῃ τὸ χῶμα. 'Εσὺ νὰ ξεπεξέψῃς καὶ νὰ κάμῃς τὸ καὶ τό, ἔτσι κ'έτσι. Σῦρε στὸ καλὸ καὶ κάμε τὲς ὀρμήνεις μου!...

Τὸ νοητάκι, βούτημένο στὸ ἄφρι του, ἔτρεχε σὰ βόλι μὲ τὸν Αὐγερινό, χωρὶς νὰ ξανασάνῃ πουθενά. 'Εφτασε κ'εστάθη χλιμυντρίζοντας στὴ ρίζα ἐνοῦ βράχου. Μὲ τὸ δεξιὸ του πόδι ἔσκαψε τὸ χῶμα καὶ μὲ τὸ στρίψιμο τοῦ κεφαλιοῦ του ἔδειχνε στὸν ἀνθρώπο του τὸ σημάδι. 'Ο Αὐγερινὸς ἔνοιωσε καὶ ξεπέζεψε — μὲ τὴ δύναμι τῆς Λάμιας, — εἶπε, καὶ χτύπησε τρεῖς φορὲς μὲ τὸ κοντάρι του τὸ βράχο. 'Ο βράχος ἀναγυρίστη καὶ φάνη τὸ στόμα τοῦ καταρράχτη. Φιλεῖ τὸ μῆλο τρεῖς φορὲς καὶ τὸ ρίχνει μέσα μὲ τὰ λόγια: Πέσε μῆλο στὴν ποδιά τῆς ψιλόλιχνης καγγελοφρύδας, πῶχει τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι κάλλη. Πῶχει καλὸν καὶ τὴν πονεῖ, μάννα καὶ τὴ θρηναί.

Τὸ μῆλο πῆγε κ' ἡ κόρη ἀνέβῃ. Δὲ χάνουν καιρό. Ρίχνουνται στὸ νοητάκι καὶ φεύγουν γιὰ τὴ μάννα τους. Τὸ στοιχίό τοὺς δοκῆθη καὶ τοὺς κυνήγησε. 'Ο Αὐγερινὸς ἔρριξε πίσω του τὸ ἀκόνι, καὶ σηκώθηκαν ἀθεώρατα βουνά. Τὸ στοιχίό τὰ πήδησε. Ρίχνει τὸ χτένι καὶ φυτρώνουν δασοὶ λόγγοι. Τὸ στοιχίό ἔγινε νὰ φεῖδι καὶ τὰ διαπέρασε. Ρίχνει τότε καὶ τὸ σαποῦνι κ' ἀπλώνεται πίσω του θάλασσα ἀνακρη. Τὸ στοιχίό σκεπάστη ἀπὸ τὰ νερά. 'Αναδύονταν, μούγχις, φυσοῦσε, σήκωνε κύματα βουνά, τίποτα! Πέρα δέν περνοῦσε, στεριά δέν ἔβρισκε!... 'Εμεινε μέσα στὰ κατάβαθα νερά!...

Κ'εμειναν, ἀπὸ τότε, τὰ βουνὰ ὀρθά, οἱ λόγγοι φυτεμένοι, κ' ἡ θάλασσα ἀστέρευτη!...

ΘΕΟΔ. Δ. ΚΑΗΡΟΝΟΜΟΣ
(ΒΑΛΤΕΤΣΙΩΤΗΣ)

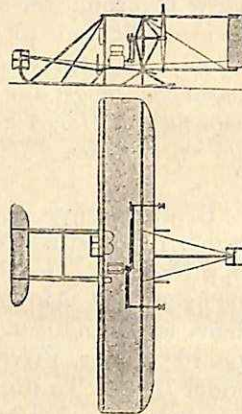


Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΕΡΑ

Ερχεται, έφθασεν ο καιρός, όπου το έναέριον ταξίδι δέν θά κάμνη καμίαν εντύπωσιν. Ο άνθρωπος πετᾷ τώρα εἰς τὸν αέρα. Ένας αεροπόρος, ὁ Γάλλος Μπλεριώ, έπέρασε τὸ στενὸν τῆς Μάγχης μὲ τὸ μονεπίπεδόν του. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἀδελφοὶ Ράιτ κάμνουν κανονικὰ ταξείδια 100 καὶ πλέον μιλίων μὲ τὰ διπλεπίπεδά των. Ο Ἀγγλος Κόδν ετοιμάζεται νὰ ταξιδεύῃ ἀπὸ τὸ Λονδίνον εἰς τὸ Μάντσεστερ έναερίως. Εἰς τοὺς Ρήμους, όπου ἐστέφοντο ἄλλοτε οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας, ἡ νίκη κατὰ τῶν ρευμάτων τοῦ αέρος ἔσπεψε τὸν ἄνθρωπον εἰς τοὺς αεροπορικοὺς ἀγῶνας. Καὶ εἰς τὸ Παρίσι πρὸ ὀλίγου μόλις ἐθαυμάσθησαν εἰς εἰδικὴν Ἐκθεσὶν τὰ προϊόντα τῆς αερο... ναυπηγικῆς τέχνης. Ὅπως γράφει ὁ Γάλλος ἐπιστήμων Παινλεβέ, «ἡ ἀποφασιστικὴ νίκη ἐκερδήθη, μένει δὲ τώρα νὰ ὁργανώσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν νίκην του».

Ἄλλ' ἐπέρασαν δεκάδες αἰῶνων διὰ νὰ νικήσῃ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἡ ἰδέα τοῦ «βαρυτέρου τοῦ αέρος» νὰ γείνη πραγματικότης. Εἰς ὅλων τῶν λαῶν τὰς μυθολογίας — καὶ εἰς τὴν Χαλιμὰν ἀκόμη — θὰ εὑρετε τοὺς παρατόλμους ἥρωας ποὺ ἐδοκίμασαν νὰ πετάξουν μὲ τεχνητὰ πτερά. Ο Δαίδαλος ἔφυγε διὰ τοῦ αέρος εἰς τὴν Σικελίαν ἀπὸ τὸν Λαβύρινθον, ὁ υἱὸς τοῦ ὁμοῦ, ὁ Ἰκαρος, ἔπεσε καὶ ἐπνίγη εἰς τὴν θάλασσαν, διότι ἠθέλησε νὰ παραπλησιάσῃ εἰς τὸν ἥλιον, καὶ ἔλυσαν τὰ κέρινα πτερά του. Ο θεοπύθιος Χανουμὰν τῶν Ἰνδῶν ἐπέταξε λέγον, ἕως τὸν ἥλιον καὶ ὁ μυθικὸς σιδηρουργὸς τῆς Ἰσλανδίας, ὁ Βίλανδ, μὲ ψεύτικα πτερά ἔφυγεν ἀπὸ τὴν φυλακὴν όπου τὸν ἐκρατοῦσεν ὁ σκληρὸς Νίδουγκ, ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας. Δέν ἦσαν δὲ μόνον μυθικοὶ ἥρωες οἱ φθονήσαντες τὰ πτερά καὶ τὸ πέταγμα τῶν πουλιῶν εἰς τὸν αέρα κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους. Πολλοὶ ἔπεσαν καὶ ἐτσακίσθησαν ζητοῦντες ἄτεχνα καὶ τὰ μιμηθῶν. Καὶ ἔμεινε διάσημος ὁ Βενεδικτῖνος καλόγηρος Ὀλιβιέρος ὁ ἐκ Μάλμεσβούργου, ποὺ ἐνῶ ἔπεσε καὶ ἔσπασε καὶ τὰς δύο του κνήμας, ἠθέλε νὰ σώσῃ τὴν ὑπόληψιν τῆς ἐφευρέσεώς του:

— Ἀμέ, σὰς τὸ εἶπα, ἐφώναζε ἔπρεπε νὰ μοῦ βάλετε τὴν οὐρά, ὅπως ἐγὼ σὰς ἔλεγα!



Τομή καὶ προβολὴ τοῦ διπλεπίπεδου τῶν Ἀμερικανῶν ἀδελφῶν Ράιτ: ἀνοίγμα 12 μ., ὀλικὸν μήκος 8 μ. 50, μηχανὴ 30 ἵππων, βάρος μὲ τὸν αεροπόρον 425 χιλιόγραμμα.

Καὶ ἀνήκει εἰς τὸν Λεονάρδον Δὰ - Βίντση ἡ δόξα ὅτι πρῶτος ἐμελέτησε τοὺς μηχανικοὺς νόμους ποὺ ἰσχύουν εἰς τὸ πέταγμα τῶν πουλιῶν. Ἐφαντάσθη ὁμοῦ καὶ αὐτὸς ὅτι, μὲ μικρὰς πτέρυγας καὶ μὲ τὴν προσωπικὴν του μυϊκὴν ἐνέργειαν, θὰ κατῴρθωνεν ὁ ἄνθρωπος νὰ πετάξῃ. Κατεσκεύασε λοιπὸν τὰς πτέρυγας, ἀλλὰ, σοφώτατα φερόμενος, ἄφησεν εἰς ἓνα μαθητὴν του τὴν τιμὴν νὰ τὰς δοκιμάσῃ καὶ νὰ γκρεμοτσακισθῇ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔμεινεν ἀπλοῦς θεατὴς εἰς τὸν πύργον του...

Τὸ λάθος τῶν παλαιῶν ἀνταρτῶν κατὰ τοῦ αέρος ἦτο ὅτι ἠθελαν νὰ μιμηθῶν παραπολὺ δουλικῶς τὴν Φύσιν. Ἐπειδὴ ὁ λαγὸς τρέχει πολὺ γρήγορα, ἔπρεπε, ἀναλόγως, νὰ μὴν ἔχῃ ἐφευρεθῇ τὸ δίτροχον ποδήλατον, ἀλλὰ νὰ τρέχῃ ὁ ἄνθρωπος μὲ τέσσερα τεχνητὰ πόδια σὰν τοῦ λαγοῦ. Ἄλλ' οἱ ζητοῦντες νὰ μιμηθῶν τὰ πτηνὰ δέν ἐγνώριζαν ἀκόμη τοὺς μηχανικοὺς νόμους, δέν εἶχαν διαβάσει Νεύτωνα. Κατόπιν εἶδαν ὅτι ἔπρεπε νὰ λάβουν ὡς πρότυπα, ὅχι τὰ μικρὰ πουλιά, ποὺ πετοῦν κινουντα τὰ πτερά των ταχύτατα, ἀλλὰ τὰ μεγάλα, ποὺ διατρέχουν μεγάλα διαστήματα χωρὶς σχεδὸν νὰ σαλεύουν τίς μεγάλες των φτεροῦγες. Τὰ φωτογραφικὰ στιγμιότυπα μᾶς δεῖκνουν σήμερον πῶς πετᾷ ὁ αετός. Κρατεῖ τὰ μεγάλα πτερά του ἀνοικτά, σχεδὸν ἀκίνητα, εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀποτελῇ ἐπίπεδον, ἐλαφρῶς ἀνυψούμενον ἀπὸ τῆς οὐρᾶς πρὸς τὴν κεφαλὴν κατὰ διαλείμματα τὰ ἀπώτατα ἄκρα τῶν πτερύγων ἐμψυχώνονται, κάμνουν κατὰ κινήσεις ἀρκετὰ περιπλόκους, σὰν αέρινα κουπιά. Καὶ τὸ πουλὶ προχωρεῖ.

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον πετᾷ τὸ σημερινὸν αεροπλάνον. Ἀποτελεῖ καὶ αὐτὸ ἐπίπεδον, μ' ἐλαφρὰν πρὸς τὰ ἄνω κλίσιν ἐκ τῶν ὀπισθεν πρὸς τὰ ἐμπρός, ἀλλ' εἶναι ἐφωδιασμένον μὲ ἄξονα ὀριζόντιον, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου μία ἕλιξ στρέφει ταχύτατα. Φαντασθῆτε τώρα ὅλο αὐτὸ τὸ μηχανήμα βαλμένον ἐπάνω εἰς ἓνα τελλάρο μὲ τέσσαρας τροχοὺς καὶ στηριζόμενον εἰς τὴν γῆν. Στρέφει ἡ ἕλιξ καὶ τὸ ὅλον κυλᾷ κατ' ἀρχὰς ἐπάνω εἰς τὸ ἔδαφος. Σιγὰ - σιγὰ ἡ ταχύτης αὐξάνει, καὶ τὸ ἐπίπεδον, καθὼς εἶναι ἀνασηκωμένον, εὐρίσκει ἀντίστασιν εἰς τὸν αέρα, ὅστις ἀρτίζει καὶ τὸ ὠθεῖ πρὸς τὰ ἐπάνω, καὶ τὸ κρατεῖ μετέωρον, ἀκριβῶς ὅπως ἀννιψώνει καὶ κρατεῖ μετεώρους τοὺς χαρτένιους ἀητοὺς ποὺ πετοῦν τὰ παιδάκια τὴν ἀνοιξιν. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶναι ὅτι τὴν κινητήριον πρὸς τὰ ἐμπρός δύναμιν τὴν δίδει εἰς τὸ αεροπλάνον ἡ ἐπὶ ὀριζοντίου ἄξονος στρεφομένη ἕλιξ του, ἐνῶ εἰς μὲν τὸν ἀληθινὸν αετὸν τὴν δίδουν τὰ κυττάρια τῶν ἀκροπτερύγων του, εἰς δὲ τὸν ψεύτικον



ΜΠΛΕΡΙΩ, ὁ διαβάς έναερίως τὴν Μάγχην.

γας σιγῆλὸς μαθηματικὸς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, διείδε τὴν μεγάλην σημασίαν τοῦ χαρταετοῦ καὶ τῶν ἐφαρμογῶν του. Ἀλλὰ τὰς προφητικὰς παρατηρήσεις τοῦ Ἐϋλερ ἔκαμε νὰ λησμονηθῶν ἐπὶ ἓνα σχεδὸν αἰῶνα ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Μογγολφίερου κατὰ τὸ 1783, μὲ τὸ αερόστατον — καὶ τὸ ἐλαφρότερον τοῦ αέρος ἐπὶ μακρὸν ἐκνυαίρησεν εἰς τὸν κύκλον τῶν φιλοδοξούντων νὰ κατακτῇσιν τὸν αέρα.

Εἶχεν ὁμοῦ διατηρήσει καὶ τὸ βαρύτερον τοῦ αέρος τοὺς πιστοὺς του, ἂν καὶ ὀλίγους καὶ σπανίους, καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα. Κατὰ τὸ 1808 ὁ Ἀγγλος μηχανικὸς Καϊύλυ ἐδημοσίευσεν σχέδιον αεροπλάνου, κατὰ δὲ τὸ 1843 ὁ Χένσων ἐπετοῦσε μὲ τὸ ἰδικόν του ἐπάνω ἀπὸ τὸ Λονδίνον.

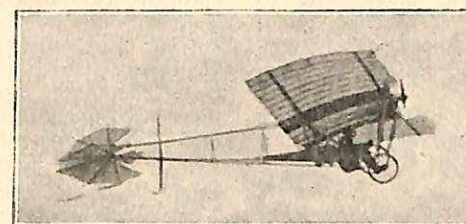
Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1860 ἐσχηματίσθη εἰς τὸ Παρίσι εἰσαίρεσις ἀπὸ σοφοὺς καὶ αεροπόρους σκοπὸν ἔχουσα νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν συστηματικὴν ἔρευναν πρὸς κατασκευὴν πτητικῶν μηχανῶν βαρυτέρων τοῦ αέρος. Δέν ἐπέτυχαν τότε οἱ Γάλλοι. Διὰ νὰ ἐπιτύχουν, ἔπρεπε νὰ ἔχουν κινητήριον μηχανήμα, καὶ τοῦτο, ἐλαφρὸν καὶ ταχὺ καὶ δυνάμενον ν' ἀναπτύξῃ σχετικῶς μεγάλην δύναμιν, δέν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ κατασκευάσουν τὰ μηχανουργεῖα τῆς ἐποχῆς των. Καὶ ὁ Πενώ, ὁ πρῶ-

χαρταετὸν τὸ παιδί ποὺ τρέχει ἐπὶ τῆς γῆς σύρον ὀπίσω του τὸν σπάγγον τῆς καλούμας. Εἰς τὸ ἀπλοῦν αὐτὸ φαινόμενον πόσα μηχανικὰ θεωρήματα καὶ μαθηματικοὶ ὑπολογισμοὶ ὑπάρχουν! Πρῶτος ὁ Ἐϋλερ, ὁ μέ-

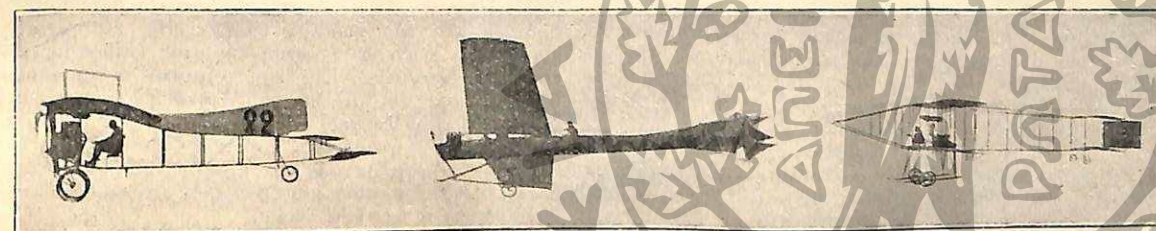
τος σχεδιάσας τέλειον τύπον αεροπλάνου, ἠτόκονησε ἀπὸ τὸν καημὸν του. Ἡ Ἀκαδημία ὁμοῦ τῶν Ἐπιστημῶν ἐβράβευε κατὰ τὸ 1873 τὴν συγγραφὴν του περὶ θεωρίας τοῦ αεροπλάνου...

Πάλιν διάλειμμα εἰς τὰς ἐναντίον τοῦ αέρος ἀποπειράς. Ἐπέρασαν δεκαπέντε χρόνια διὰ νὰ δώσουν νέας ἐλπίδας εἰς τοὺς αεροπόρους αἱ μηχανουργικαὶ πρόοδοι μόλις ἀπὸ τοῦ 1890 ἤρχισε σειρὰ ἐφευρέσεων καὶ ἀναβάσεων εἰς τὸν αέρα. Ὁ Λιλιένθαλ εἶχε τὴν μεγαλοφυᾶ ἐμπνευσιν νὰ χωρίσῃ τὸ πρόβλημα εἰς δύο: εἰς τὴν κατασκευὴν καλοῦ αεροπλάνου καὶ τὴν κατασκευὴν καλοῦ κινητηρίου μηχανήματος διὰ νὰ ρυθμισθῇ τὸ πρῶτον ἀπαιτοῦνται ἀρκετὰ έναέρια ὀλισθήματα αὐτοῦ, ριπτομένου εἰς τὸ κενὸν ἀφ' ὑψηλοῦ σημείου. Αὐτὸ λοιπὸν ἐπεδίωξεν ὁ Λιλιένθαλ, ὅταν δὲ κατὰ τὸ 1896 ἐφρονεῦθη κατόπιν δυσκολιών ἡρωϊκῶν πειραμάτων, ἐκληροδότησεν εἰς τοὺς σημερινοὺς αεροπόρους τὴν μέθοδον καὶ τὰ πορίσματά του.

Πρῶτος ἐμιμήθη τὸν Λιλιένθαλ, ὁ Ἀγγλος Πίλτσερ, ὅστις ἔπεσε καὶ αὐτὸς νεκρὸς ὀλίγους μῆνας μετὰ τὸν διδάσκαλόν του. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὁ Τσάνουτ ἐτελειοποίησε τὸ διπλεπίπεδον τοῦ Λιλιένθαλ, ἀλλ' οἱ ἀδελφοὶ Ράιτ εἶναι οἱ πραγματικοὶ κατασκευασταὶ τοῦ μέγα ὄνειρου τῆς κατὰ βούλησιν πτήσεως εἰς τὸν αέρα μὲ τὸ εἰρημένον διπλεπίπεδον. Μόλις οὗτοι ἐνεφανίσθησαν πρὸ ἔτους περίπου εἰς τὴν σκηνήν, καὶ τὸ πρόβλημα ἐπλησίασεν εἰς τὴν λύσιν του. Οἱ Βοαζὲν καὶ Φάρμαν ἠσχολήθησαν εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εὐσταθείας τοῦ διπλεπίπεδου, ἐνῶ οἱ τολμηρότεροι Μπλεριώ, Ἐνῶ - Πελετρί, Λάθαμ, Σάντος - Δουμόν, Δελαγκράνς κλπ. μὲ τὰ ἰδιόρρυθμα μονεπίπεδά των ἐπροσπάθησαν ταχύτερον καὶ χωρὶς πολλὰ ἔξοδα νὰ φθάσουν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα. Καὶ δέν δύναται κανεὶς ν' ἀρνηθῇ ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον τὸ ἐπέτυχαν. Τόσον μάλιστα



Μονεπίπεδον τοῦ Σάντος - Δουμόν.



Ὁ Μπλεριώ

Ὁ Λάθαμ

Ὁ Φάρμαν

ΠΩΣ ΠΕΤΟΥΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΕΡΑ

ὥστε ὁ σοφὸς Παινλεβέ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐρανίζομαι ὅσα γράφω ἐδῶ, δὲν διστάζει νὰ προφητεύσῃ αἰσιοδοξώτατα διὰ τὸ μέλλον τῶν ἀεροπλάνων. «Ἡ τελεία κατασκευή, λέγει, τῶν μικρῶν ἀεροπλάνων δυνατὸν νὰ γείνη ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν, ἂν μάλιστα ἐπιδιωχθῇ μεθοδικῶς καὶ πειθαρχικῶς. Ἀλλὰ πότε θὰ γείνουν τὰ ἐναέρια ὑπερωκεάνια, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τώρα ὀνειρεύονται μερικοί; Καὶ θὰ δυνηθῇ ἀρά γε ὁ ἄνθρωπος,

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ — Ο ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΣ ΝΙΤΣΕ

[Ὁ κ. Ν. Μ. Καζαντζάκης διδάτωρ τῆς Νομικῆς, ἐδημοσίευσεν τὴν ἐναῖσμον ἐπὶ ὑψηλοῦ διατριβῆν του. Ὁ τίτλος εἶναι: «Ὁ Φρεϊδερίκος Νίτσε ἐν τῇ Φιλοσοφίᾳ τοῦ Δικαίου καὶ τῆς Πολιτείας». Ἐπρεπε νὰ εἶναι δικηγόρος ποιητὴς διὰ νὰ ἐκλέξῃ τὸν Νίτσε ὡς θέμα ἐναῖσμου διατριβῆς, ὅπως ὁ κ. Καζαντζάκης πρὸς τριετίας ἐγνωρίσθη μὲ τὸ δράμα του «Ἐμμερόνεια», ἀφοῦ πρὶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν λογοτεχνίαν τὰ ποιητικὰ πεζογραφήματά του, δημοσιευόμενα ὑπὸ ψευδώνυμον, εἶχαν ἐλκύσει τὴν προσοχὴν ὧν. Ἀπὸ τὸ κεφάλαιον τῆς διατριβῆς του, ὅπου ἐξετάζει τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν ζωὴν τοῦ μεγάλου φιλοσόφου τῆς νεωτέρας Γερμανίας, ἐκλέγομεν μερικὰς σελίδας, ὅχι διότι ὅσαι κρίσεις εἰς αὐτὸ περιέχονται τὰς εὐρίσκομεν ἀκριβεῖς, οὐδὲ διότι οἱ χαρακτηρισμοὶ τοῦ ἔργου τοῦ Νίτσε μᾶς φαίνονται ἐπαρκεῖς, ἀλλὰ ὅθι μὲν ἀπὸ τὴν σκέψιν ὅτι κάθε συγγραφικὴ προσπάθεια πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς νέας σκέψεως εἰς τὴν φιλολογίαν μᾶς εἶναι ἀξία προσοχῆς καὶ πρέπει νὰ γίνεταί ὅσον τὸ δυνατόν πλέον γνωστὴ. — Κρίσις περὶ τοῦ βιβλίου εἶναι εἰς ἄλλην στήλην τῶν «Παναθηναίων»].

ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΚΑΙ ΖΩΗ ΤΟΥ ΝΙΤΣΕ

ΔΥΟ εἶναι αἱ ἐξέχονσαι ιδιότητες — αἱ facultés maîtresses, ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ Taine, — τοῦ Νίτσε: ἡ εὐλικρίνεια ἢ ἀδιאלλακτος τοῦ χαρακτήρος καὶ ὁ ἄμετρος ἐγωϊσμός...

Ἐκ τῆς ἐνώσεως δὲ τῆς εὐλικρίνειας ταύτης καὶ τῆς ἀλαξυνείας προέρχεται ἡ ὅλως γυναικεία καὶ ὑστερικὴ αὐτοῦ εὐαισθησία κατὰ παντὸς ὅ,τι θεωρεῖ ψευδὲς καὶ σαθρόν, καὶ ἡ ὁρμὴ μετ' ἧς ὑπερασπίζεται τὸ νέον εἶδωλον, ὅπερ ἔφερε τοῖς ἀνθρώποις, — τὸν Ὑπεράνθρωπον.

Γνωρίζοντες νῦν τὰς κυριαρχούσας ταύτας ιδιότητας τοῦ Νίτσε, — τὴν εὐλικρίνειαν, τὸν ἐγωϊσμόν, τὴν εὐαισθησίαν καὶ τὴν ὁρμὴν, — εἶναι εὐκόλον ν' ἀντιληφθῶμεν τὸν ἀντίκτυπον, ὃν ἔσχον ἐπ' αὐτοῦ αἱ πρῶται ἐπιδράσεις.

Ἀνατρεφείς ἐν οἰκογενεῖᾳ ἱερῶν καὶ φιλοθρήσκων, διετήρησεν ἀεὶ ποτε μετ' ὅλην τὴν τολμὴν τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ μετέπειτα, μετ' ὅλον τὸ μῖσος αὐτοῦ κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡθικὴν τελείως χριστιανικὴν. Ὡς ἀληθῶς διαμαρτυρόμενος ἐπίστευεν ἐν ἀρχῇ εἰς πλήρη ἁρμονίαν Ἐπιστήμης καὶ Χριστιανισμοῦ, διό καὶ ἐν τῇ θρησκείᾳ εὗρισκε τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ἐξεχούσης ιδιότητός του, τῆς εὐλικρίνειας του καὶ τῆς λατρείας του πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Καὶ μόνον ὅταν εἰς ἡλικίαν 20 ἐτῶν ἤρχιζε νὰ διστάζῃ περὶ τῆς ἁρμονίας ταύτης μεταξὺ ἀληθείας καὶ Χριστιανισμοῦ, τότε ἤρχισαν τὰ πρῶτα ἐπαναστατικὰ βήματα, ἅτινα τὸν ἀπεμάκρυναν τῆς θρησκείας...

μὲ τὰ τεχνητὰ πτερὰ του, νὰ φθάσῃ ποτὲ τὴν ταχύτητα καὶ τὴν εὐκαμψίαν τῆς χελιδόνος εἰς τὸν ἀέρα; Βεβαίως αὐτὸ δὲν θὰ γείνη αὐρίον. Ἀλλὰ δύο ἀποτελέσματα ἐπραγματοποιήθησαν ἀπὸ τώρα, ἀντάξια τῶν καταβληθέντων κόπων: 1^{ον} ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ πετᾷ, 2^{ον} δύναται νὰ μάθῃ πῶς νὰ πετᾷ δίχως πολλοὺς κινδύνους. Εἶναι δὲ ἀρκετὰ αὐτὰ τὰ δύο ἀποτελέσματα, ὥστε νὰ ἐπιτρέπουν πᾶσαν πρόοδον εἰς τὸ μέλλον.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΡΑΞΙΑΣ

Ἐν τούτοις ἡ εὐαισθησία τοῦ Νίτσε δὲν τῷ ἐπέτρεψε νὰ χωρισθῇ εὐκόλως καὶ ἄνευ ὀδύνης τῆς θρησκευτικῆς ιδέας.

«Ὡ, εἶναι εὐκόλον, ἀνακράζει, νὰ καταστρέψῃ τις, ἀλλὰ κατόπιν πρέπει νὰ οἰκοδομήσῃ. Καὶ νομίζω ἡ καταστροφὴ φαίνεται εὐκολωτέρα ἀπ' ὅ,τι πράγματι εἶναι: εἰς τὰ μύθια τῆς ψυχῆς, εἰμθα τὸσον ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὰς ἐντυπώσεις τῶν παιδικῶν μας χρόνων, ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν γονέων καὶ τῶν διδασκάλων, ὥστε αἱ δεισιδαιμονίαι αὐταί, τοσοῦτον βαθέως ἐρριζωμέναι, δὲν ἀποσπῶνται εὐκόλως μ' ἐπιχειρήματα τῆς λογικῆς ἢ μὲ διατάγματα τῆς βουλήσεως. Ἡ δύναμις τῆς ἔξεως, ἡ ἀνάγκη ἰδανικοῦ, ἡ ρήξις μετὰ τοῦ σημερινοῦ κόσμου, ἡ διάλυσις ὧν τῶν νῦν κοινωνικῶν μορφῶν, ἡ ἀμφιβολία ἣτις ἐγείρεται μετ' ἀγωνίας πρὸς ἡμῶν πῶς ἐπὶ δύο χιλιάδας ἐτη ἡ ἀνθρωπότης ὑπῆρξε θύμα ἀπάτης, — πάντα ταῦτα τὰ αἰσθηματικά παλαίουσιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὴν σπαράζουσιν!»

Αἱ ἐπιδράσεις αἱτίνες ὤθησαν τὸν Νίτσε πρὸς τὸ τελειωτικὸν τοῦτο βῆμα τῆς ἀπαρνήσεως τῆς θρησκείας, καὶ αἱτίνες βαθύτατα ἐτάραξαν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἦσαν αἱ ἐπιδράσεις τοῦ Σοπενάουερ καὶ τοῦ Βάγνερ.

Παραδέχεται ὁ Νίτσε μετὰ τοῦ μεγάλου ἀπαισιόδοξου, ὅτι ἡ οὐσία τοῦ κόσμου εἶναι ἡ Βούλησις, ἣτις εἶναι ἡ αὐτὴ κατὰ ποιόν, διάφορος μόνον κατὰ ποσόν, καθ' ἅσας τὴν δημιουργίαν.

Ἡ Βούλησις αὕτη οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ μία περιώδυνος ἐπιθυμία, ὥθουσα τὸν ἄνθρωπον εἰς αἰώνιαν πάλην, τοσοῦτον μᾶλλον πλήρη ἀπελπισμοῦ, καθόσον συνοδεύεται ὑπὸ τῆς βεβαίας προαισθήσεως τῆς ἥττης.

«Νὰ θέλῃς ἄνευ αἰτίας νὰ πάσχῃς ἰσοβίως, ἔπειτα ν' ἀποθῇς, καὶ οὕτω καθέξῃς, αἰώνως, μέχρις οὗ ἡ γῆ θρυμματισθῇ εἰς μικρότατα τεμάχια». Ὁ κόσμος οὕτω καθίσταται ἀδικαιολόγητος καὶ οὐδεμία σωτηρία, εἰμὴ ἡ ἐξάλειψις αὐτῆς ταύτης τῆς Βουλῆσεως, ἣτις διατηρεῖ εἰσέτι ἐπὶ τοῦ πλανήτου ἡμῶν τὴν ζωὴν.

Εἰς ψυχὴν τοσοῦτον, ὡς τοῦ Νίτσε, εὐαίσθητον καὶ ἀριστοκρατικὴν, ἣτις ἀπετροπιάζετο τὸν θόρυβον τῶν δρόμων καὶ τὰς χυδαίας ἐπαφὰς τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἦτο φανερὰ ἡ ἀνυπολόγιστος ἐπίδρασις τῶν τοιοῦτων δογμάτων. Καὶ τὴν τοιαύτην ἀπαισιόδοξον υπερδιέγερσιν ἐτι μᾶλλον παρώξυνεν ἡ μουσικὴ καὶ ἡ γνωριμία τοῦ Βάγνερ. Ἀπέλαυσε κατὰ θανάσιμους δόσεις τὸ θέλητρον τῆς μουσικῆς ταύτης, ἣτις ὑπὸ ἐξωτερικὸν μεγαλόπνοον καὶ πρωτοτόνον ὁρμῆς, περικλείει ὅ,τι νευροπαθὲς καὶ ὑστερικὸν καὶ παρηκμασμένον κατέχει ἡ νεωτέρα ψυχὴ...

Ἄσας αὐτοῦ ὁ ψυχικὸς ὁργανισμὸς ἐν υπερδιεγέρσει, ἐπεπόθει τὴν ἀποκάλυψιν ἐνὸς ἰδεώδους, ὅπερ νὰ δύναται νὰ περιλαμβάνῃ καὶ νὰ ἐντείνῃ ἐναρμονίως ἀπάσας αὐτοῦ τὰς ιδιότητας καὶ ὁρμὰς.

Ἡ Ἀποκάλυψις αὕτη ἐπῆλθεν. Ἦτο διὰ τὸν Νίτσε ἡ Ἑλλάς.

Εἰς ἡλικίαν 25 ἐτῶν διορισθεὶς καθηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βαίε ἐν Ἑλβετίᾳ, ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ μελετήσῃ μετ' ἐπιστασίας τὴν ἑλληνικὴν τραγωδίαν καὶ τοὺς Ἑλληνας φιλοσόφους. Πρὸς τὰς μελέτας του ταύτας δέον νὰ συνδυάσωμεν δευτερευούσας τινὰς ἐπιδράσεις τότε, τοῦ Haerderling πρὸ πάντων καὶ τοῦ Emerson.

Ἡ Ἑλλάς, ὅπως ἀντελήφθη ταύτην ὁ Νίτσε, — ὀρθῶς ἢ ἐσφαλμένως, ἀδιάφορον αἱ συνέπειαι παραμένονσι πάντοτε αἱ αὐταί, — ἡ Ἑλλάς κατέστη δι' αὐτὸν τὸ ἰδεῶδες ὅπερ ἀνεξήτει, ἡ ἀντίληψις ἡ εὐρεῖα ἣτις ἐνέκλειε τὸν πεσσιμισμὸν ἅμα καὶ τὴν ὀρηκτικὴν ἀγάπην τῆς ζωῆς καὶ ἣτις καὶ μόνῃ ἡδύνατο νὰ ὀδηγήσῃ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν ἀληθινὸν αὐτοῦ προορισμόν.

Ἡ ψυχὴ, ἣτις κατὰ τὸν Νίτσε διέπνεεν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν Ἑλληνικὴν τραγωδίαν, ἐγένετο ἡ ἀπαρχὴ καὶ τὸ τέλος ἅμα τῆς φιλοσοφίας αὐτοῦ.

Κατ' αὐτὸν ἡ ἀρχαία τραγωδία διὰ τοῦ ἔλεου καὶ φόβου ἄγει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν διονυσιακὴν ἔκστασιν, ἐνθα χειραφετημένος ἐκ τῆς ἀτομικῆς, στενῆς ζωῆς, λαμβάνει οὕτως εἰπεῖν μέρος εἰς τὴν αἰώνιαν καὶ δημιουργὸν δύναμιν τοῦ ζῶντος Σύμπαντος. Ἐν τῇ μελωδίᾳ τοῦ χοροῦ, παρὰ τὴν Θυμέλην, ἦντλησε δύναμιν ἢ βαθεῖα ψυχὴ τοῦ Ἑλλήνου, ἡ ὑπερόχως εὐαίσθητος καὶ εἰς τὰς ἐλαφροτάτας λύπας δι' ὅσυχτον βλέμματος ἀνεμέτρησε τὰς φρικώδεις καταστροφὰς τῆς παγκοσμίου ἱστορίας καὶ κατείδε τὴν σκληρότητα καὶ τὴν τυφλότητα τῆς φύσεως. Καὶ ἀνεφάνη τότε ἡ Τέχνη, ἣτις προβάσκει Θεὰ σώτειρα, ἔσωσε τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς Βουδδικῆς ἀπαισιοδοξίας καὶ μετέβαλε τὴν ἐκ τοιοῦτου εἰδεχθὸς θεάματος συγκίνησιν, εἰς εἰκόνα ἐξιδανικευμένην καὶ διουπόστατον: τὴν Τραγωδίαν καὶ τὴν Κωμωδίαν.

Οὐ μόνον ν' ἀνεχώμεθα τὴν ζωὴν, ἀνακράζει ὁ Νίτσε, παραφερόμενος ἐκ τῆς τοιαύτης πρὸ αὐτοῦ ἀποκαλύψεως τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν ἀγαπῶμεν καὶ νὰ τὴν περιπτυσσώμεθα μετὰ πάθους, ἀπορρίπτοντες μετ' ἀγανακτικῆς τὸν πεσσιμισμὸν, τὸν ῥομαντισμόν, τὸν χριστιανισμόν, τὰς διαφορὰς ταύτας μορφὰς τῆς αὐτοκτονίας καὶ τῆς καταδίκης τῆς ζωῆς. «Θέλω ὁ ἄνθρωπος νὰ ἦ ὅσον τὸ δυνατόν πλέον ὑπερήφανος καὶ ζῶν καὶ ποθὼν τὴν ζωὴν καὶ θέλω τὸν κόμον καὶ τὸν θέλω ἀκριβῶς ὡς εἶναι καὶ τὸν θέλω τώρα καὶ αἰώνως καὶ θὰ φωνάξω ἀκορέστως: bis!»

Ἀλλ' ἡ ἀντίληψις αὕτη συνεπάγεται θανάσιμον ἀνταγωνισμόν, πάλιν ἀμειλίχτον, κινδύνους ἀνὰ πᾶν βῆμα. Ἀκριβῶς. Πιστεύσατέ με ὁ μόνος τρόπος νὰ θερίσῃς πλουσίως, εἶναι νὰ ζῆς ἐπικινδύνως. Κτίετε τὰς οἰκίας σας εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Βεζουβίου. Στείλατε τὰ πλοῖά σας εἰς τὰς μακρινὰς, ἀνεξερευνήτους θαλάσσας. Ζῆτε εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν πρὸς τοὺς ὁμοίους σας καὶ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς».

Οὕτω τὰ εἶδωλα, ἅτινα μέχρι τοῦδε ἐλάτρευον ὁ Νίτσε, κλονίζονται...

Δὲν ἀπετίναξεν ὁμοῦ ἀνευ σπαραγμοῦ τὴν τέως προσφιλεῖ αὐτῷ ἀπαισιοδοξίαν καὶ τὴν ῥομαντικὴν

ἀντίληψιν τοῦ κόσμου. «Ὅταν ἐξηκολούθησα μόνος μου τὸν δρόμον, ἤρχισα νὰ τρέμω. Μετὰ τινα καιρὸν ἠσθένησα, ἐξηντλημένος ἐκ τῆς ἀπογοητεύσεως, ἦν μοι παρέσχον ἰδέαι ἅς τοσοῦτον ἔως τότε ἠγάπησα, ἐξηντλημένος ἐτι ἀπὸ φρικώδη ὑπόνοιαν: προησθάνομην ὅτι μετὰ τὴν ἀπογοήτευσιν ταύτην ἤμην καταδικασμένος νὰ γίνω περισσότερον δύσπιστος, νὰ περιφρονῶ βαθύτερον καὶ νὰ μένω περισσότερον ἀπομεινωμένος».

Ἡ ζωὴ του αὕτη ἡ σκληρότατα δεδοκιμασμένη ὑπὸ τῆς νόσου καὶ τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὴν ὑγίαν καὶ τὸ φῶς, βαθύτατα ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ ἡμετέρου φιλοσόφου. Ὅποια διαφορὰ μεταξὺ τοῦ πρώτου του ἔργου (Die Geburt der Tragödie, 1869-1871) καὶ τῶν ἀμέσως ἐπομένων! Ἐνῶ ἐν τῷ πρώτῳ του ἔργῳ μετὰ νεανικοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ποιητικωτάτου οἰστροῦ ἀποκαλύπτει τὸ μυστικὸν τῆς ἱερᾶς Θυμέλης καὶ ὑπὸ πρὸ τῶν ὁμμάτων ἡμῶν ἐλκυστικὸν καὶ ἀπαράμιλλον τὸ ἰδανικὸν τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς, ἐν τοῖς ἐπομένοις του ἔργοις ἐπιτίθεται μετ' εἰρωνείας καὶ ἀγανακτικῆς κατὰ παντὸς θρησκευτικοῦ, ἡθικοῦ, πολιτικοῦ καθεστώτος: οὐδὲν τῆς σημερινῆς ζωῆς εὐρίσκει ἔλεος πρὸ αὐτοῦ. Αὐτὸς οὗτος παραβάλλει ἑαυτὸν πρὸς ὑπονομέα σκάπτοντα ὑπογίως καὶ ἐκ βάθρων τὰ ἰσχυρότατα δόγματα καὶ προβαίνοντα μεθοδικῶς, ἀόκνως καὶ μετ' ὑπομονῆς κάτωθεν τοῦ ἐδάφους, μακρὸν τοῦ φωτός, μακρὸν τῆς ἡμέρας καὶ τῶν ἀνθρώπων...

Ὑπὸ τὸν γέλωτα ὅμως καὶ τὴν σάτυραν τῶν ἔργων τούτων αἰσθάνεται τις τὸν ἀπαρηγόρητον πόνον καὶ τὴν περιώδυνον προσπάθειαν τοῦ Νίτσε νὰ κατευθύνῃ ὅλας τὰς ἀρνήσεις εἰς μίαν θριαμβευτικὴν κατάφασιν.

Ἡσθάνετο τὴν γλυκεῖαν μέθην τῆς ἀναρρώσεως, αἰσθάνετο τὴν χαρὰς καὶ ἐλπίδος ὅμοιον τῇ ἀνοίξει, ἔπειτα ἀπὸ μακροχρόνιον χειμῶνα. Καὶ ὑψοῦται τότε ἐν τῇ σκέψει τοῦ Νίτσε ἡ ἀστρατηβόλος μορφή τοῦ Ζαρατούστρα, ὅστις ἀφοῦ ἐπὶ δέκα ἐτη ἀπέλαυσε τὴν σκέψιν αὐτοῦ καὶ τὴν μόνωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καταβαίνει πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἀναγγέλλων αὐτοῖς τὴν θρησκείαν τοῦ Ὑπεράνθρωπου.

«Σὰς ἀναγγέλλω τὸν Ὑπεράνθρωπον. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τι ὅπερ ὀφείλομεν νὰ υπερβῶμεν. Τί ἐποίησατε ὅπως τὸν υπερβῆτε; Ὅλα τὰ ὄντα μέχρι τοῦδε ἐδημιούργησάν τι ἀνώτερον ἑαυτῶν καὶ ὑμεῖς θέλετε ἀντιθέτως πρὸς ὅλην τὴν φύσιν νὰ ἐπανέλθετε μᾶλλον πρὸς τὸ ζῶον ἢ νὰ υπερβῆτε τὸν ἄνθρωπον; Τί εἶναι ὁ πῆλκος διὰ τὸν ἄνθρωπον; Ἀντικείμενον γέλωτος ἢ αἰσγους καὶ ὀδύνης. Τοιοῦτον τι καὶ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸν Ὑπεράνθρωπον: ἀντικείμενον γέλωτος καὶ αἰσγους καὶ ὀδύνης. Ἰδοὺ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν τὸν Ὑπεράνθρωπον. Ὁ Ὑπεράνθρωπος, ἰδοὺ ὁ σκοπὸς τῆς γῆς».

Τὸ νέον τοῦτο ἰδανικὸν τοῦ Νίτσε εἶναι πανόμοιον πρὸς ἰδανικόν, ὅπερ, κατὰ τὸν Νίτσε, ἐπραγματοποιήθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν προσωκρατικῶν χρόνων: ἡ ἡρώϊκὴ τουτέστιν ἀποδοχὴ τῆς ζωῆς μετ' ὅλων τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν πόνων τῆς, ἡ ἀπαισιοδοξία υποδοιουμένη τῇ αἰσιοδοξίᾳ καὶ χρησιμεύουσα ὡς κέντρον πρὸς βαθύτεραν ἀτόλανσιν τῆς αἰωνίας ζωῆς...

N. M. KAZANTZAKHS



Η ΚΥΡΙΑ ΓΚΡΕΖ Ή Η ΣΠΑΣΜΕΝΗ ΣΤΑΜΝΑ *

Πώς η φρόνιμη αυτή κόρη, η λευκή αυτή «Νύφη» με τα μεγάλα άκακα μάτια, ή μι-
κροῦλα αυτή, ή τόσο δροσερή και τόσο χαριτω-
μένη που είχε την όψη ζωηρή και άδολη, το
έμορφο αυτό μοντέλο της χάρης και του χαμό-
γελου, της παρθενικότητας, της άρετης, της τίμιας
γυναίκας και της μητέρας της στοργικής, πώς
κατήντησε μητροιά, έλεεινή, κλέφτρα, άξια για
να την πάρη ο άστιφύλαξ στην άστυνομία και
στο τέλος και να την στείλη στην Άμερική; Πώς,
στο καλλιτεχνικό αυτό εργαστήρι που ύπηρ-
χαν ευτυχισμένα περιστερία μόνον, έρωτες άγνοί,
εικόνες χρηστές, σκίτσα αισθηματικά, πώς μπό-
ρεσε το μοντέλο αυτό που γύρω του ήταν χυ-
μένη ή άγάπη, το πειό χαριτωμένο μοντέλο
του διδασκάλου, να αλλάξη τόσο και να γείνη
άσπμνη άνδρογυναίκα; Πώς, στη στέγη εκεί-
νου που ζωγράφιζε την οικογένεια, στην κατοι-
κία του ανθρώπου που ο Διδερό του έγραφε
όταν εξέθεσε τον «Παραλυτικό»: «θάρρος, φίλε
μου Γκρέζ! Δίδασκε με τις εικόνες σου την
ήθική και πάντα έτσι να βαδίζεις!» πώς, από
την τίμια γυναίκα να ξεπροβάλλη έξαφνα ή παρα-
την λυμένη και ή άσπμνη, και να χύση, όπως το
είπαν οι Γκονκούρ, με τους θυμούς της και την
άκολασία και την άπληστία της, την «κόλασι
γύρω στο καβάλτο του ζωγράφου;» Θα σάς το
ειπώ βοηθούμενος από τις «Άναμνήσεις» του
δυστυχισμένου αυτού, από τους σαρκασμούς του
Διδερό και από καθετί που απομένει από εκεί-
νους που έτιχε να ιδούν τις σκηνές αυτές.

Έτσι δίνοντας όλοένα στα άριστουργήματά
του έναν τόνο παθητικό και οικογενειακό, ζω-
γραφίζοντας τη ζωή του σπιτιού δραματο-
ποιημένη και δίνοντας με τη ζωγραφική του
θέμα για το θέατρο, ο καλλιτέχνης φημίσθηκε.
Όλοι ήθελαν να βλέπουν κάθε χρόνο στην
Έκθεση της Άκαδημίας τα έργα του, λες και
ήταν ήθικά γνωμικά την «Πατρική Κατάρα»,
τον «Άχάριστον Υιό», την «Τιμωρία», την
«Εύσπλαχνία» και τόσα άλλα, όπου τα ωραιό-
τερα αισθήματα ζωγραφίζονται σαν ύποδείγματα
για τους χαρτοπαίχτες και τους ασώτους. Έπειτα,
ή συμπάθεια που έδινε στις εικόνες του ζωγρα-
φίζοντας θέματα παρμένα από τη μητρική, την
παιδική, την παρθενική ζωή, συγκινούσαν πολύ.
Πώς να μην άγαπήσης όλες αυτές τις χαριτω-
μένες και άνήσυχες κόρες, αυτήν που πουλεί
γάλα, την άλλην που πουλεί λουλούδια, αυτήν
που κρυφακούει ή κλαίει ή παίζει, σοβαρές ή
έλαφρές, σκεπτικές ή ράθυμες, που έγνωριζε ο
Γκρέζ περίφημα τα ωραία τους μάτια, τα έμορφα

δόντια, το έμορφο κλάμα, και το γέλιο τους; Πώς
να μη συμπαθήσης τα πλάσματα αυτά τα γλυ-
κύτατα, που άληθινά είναι δημιουργήματα της
καρδιάς του, που είχαν τόσον ωραία στήθη,
και παχουλά χείλη, τόσο όνειρεμένη και τρυ-
φερή ματιά και προπάντων λαιμό, ένα λαιμό
μακρύ, παχουλό και λεπτό, γλυκό, φιλιδιόενιο,
που ξεπετάνε μέσα από τους γυμνούς ώμους σε
μια στιγμή πάθους, λαιμό λυγρό, έρωτικό, όπου
κανείς άλλος μετά τον Γκρέζ δεν ήμπούρεσε να
τον ζωγραφίση τόσο ήδονικά; Ο Διδερό, ο
μεγάλος Διδερό, έμπρός στις κόρες αυτές του
Γκρέζ ήταν γεμάτος χαρά και έκστασι. «Είναι
άδύνατον, έλεγε, να σάς ειπώ όλη την ήδονή
τους. Τα μάτια, τα βλέφαρα, είναι πνιγμένα
μέσα στην ήδονή! Τι χέρι, αυτό που ζωγρά-
φισε το φίλι! Τι φυσιογνωμία! Τι στόμα! Τι
χείλη! Τι δόντια! Τι στήθος!» Ο Διδερό — και
όλοι οι άλλοι μαζί μ' αυτόν — ήλεκτριζείται. Η
φήμη του ζωγράφου μεγαλώνει όλοένα και τον
όδηγει στο Λούβρ, όπου ο βασιλεύς τον καλεί.
Έμπρός στη θύρα του σταματούν άκατάπαντα
άμάξια και ύπηρέτες και στις σκάλες βλέπεις τις
ωραιότερες γυναίκες, τις μεγαλείτερες άριστο-
κράτισσες, τους πειό φημισμένους άνδρες που
τρέχουν να ιδούν τα νέα του έργα: Έρχονται
«να θαναμάσουν τη Δανάη του», να ιδούν τον
«Παραλυτικό», να γνωρίσουν την «Κατάρα»
του. «Μια νέα, γλυκύτατη γυναίκα, ή νέα κυρία
Ρολάν, γράφει μ' ένθουσιασμό: «Θυμήθηκα με
συγκίνησι την άμέτρητη εύχαρίστησί μας της
περασμένης Πέμπτης, Σοφία, όταν πήγαμε μαζί
στον Γκρέζ!».

Και για τα πορτραίτα του, για τις γυναικείες
σπουδές, για τα έργα του τα πειό έμπνευσμένα
και που δίνουν περισσότερη συγκίνησι και γοη-
τεύουν, ή φήμη του μεγαλώνει άκόμα. Όλες
θέλουν να ιδούν, να σκύψουν επάνω στις εικό-
νες, ν' άναγνωρίσουν τον έαυτόν τους, να αισθαν-
θούν την άγάπη μέσα στα τρυφερά αυτά πρό-
σωπα, στα μεγάλα αυτά μάτια, γεμάτα από
μεθυστική έλξη, στις στάσεις αυτές τις άπαλές
και θελκτικές, όπου ο λαιμός και οι ώμοι, τα
χέρια, το στήθος παίρνουν τόση γοητεία, γεν-
νούν τόση έρωτική συγκίνησι. Στο εύρύχωρο
εργαστήρι του Γκρέζ όλος αυτός ο κόσμος πη-
γαινοέρχεται και μιλούν: ο κ. Δε Λα Λίβ, ή
κυρία Δε Γκραμμόν² διαλέγουν εικόνες· παρέκει
άλλοι δίνουν παραγγελίες· κ' εκείνοι που ούτε
αγοράζουν, ούτε παραγγέλλουν, μένουν καρφω-
μένοι έμπρός στα τελευταία έργα του ζωγράφου.

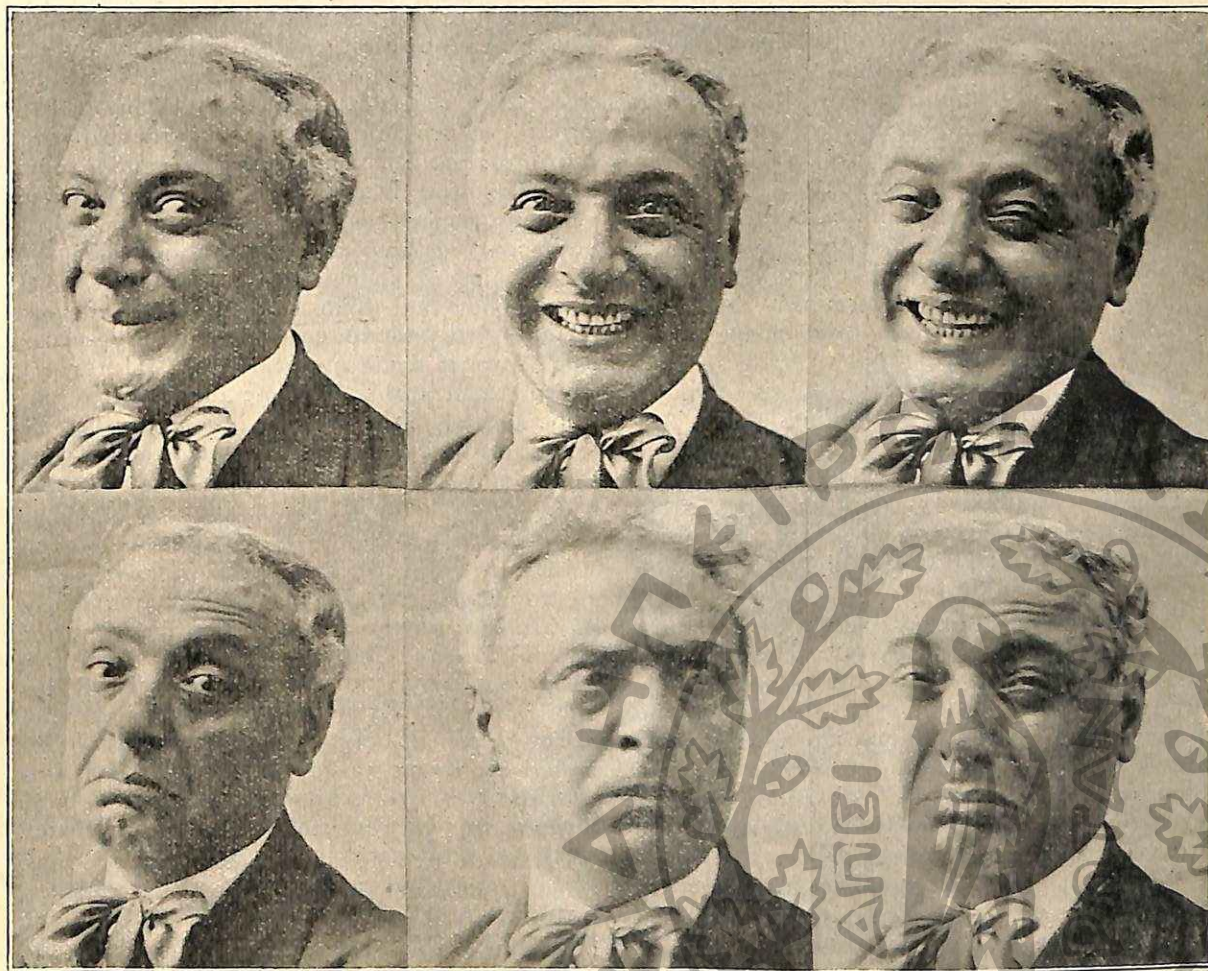
¹ Κυρία Ρολάν (Έπιστολαί).

² Άρχεϊα.

* Συνέχεια «Παναθήναια» 15-30 Σεπτεμβρίου.

Έμπρός στη «Μάννα άγαπημένη» και τη «Φι-
λοσοφία» ακούονται όλοένα επιφωνήματα, έπαι-
νοι, κολακευτικά και γλυκά λόγια: «Τί έμορφη
γυναίκα, λένουν, τί έμορφο μπράτσο! Τί έμορφη
γάμπα! Τί χαριτωμένο πόδι! Το χέρι αυτό είναι
τέλειο! Ευτυχισμένος ζωγράφος!» Ο Γκρέζ
άκουσε τα τελευταία λόγια κ' έγέλασε γέλιο πι-
κρό· ή γυναίκα του, που μπήκε την ίδια στιγμή,
τα είδε όλα, όλα. Ξεύρει πώς γι' αυτήν μιλούν.
«Νά την, ή έμορφη γυναίκα!» λένουν οι άν-
δρες. — Και όμως, λέγει ή κυρία Γκρέζ, μια
τόσο έμορφη γυναίκα, που ακούει τόσα κολα-
κευτικά λόγια από τα ωραιότερα χείλη, ή γυναίκα
αυτή που δίνει στις εικόνες σου τη μισή τους
άξια γιατί αυτή τις έμπνέει, ή γυναίκα αυτή δεν
έχει ούτε τα στολίδια, ούτε τα επανωφόρια, ούτε
τα φορέματα, ούτε τ' άμάξια, ούτε επιτέλους το
σπίτι που της ταιριάζει! Είναι ποταπό!» Και

ξαναρχίζουν οι σκηνές — όταν φύγη το πλήθος
και κλείση ή θύρα — πειό όρμητικές. Το χοήμα
είναι ή άφορμή και όσα και άν κερδίξη ο Γκρέζ,
δεν είναι αρκετά γι' αυτήν. Και τώρα τυπώνει
κρυφά του αντίτυπα, πουλεί έργα, και δέχεται
— κρυφά — παραγγελίες. Θέλει, στο σπίτι αυτό,
όπου μόνο φωνές και θυμοί και άταξία ύπάρ-
χει, αυτή να βασιλεύη, να διατάξη, να κρατή τους
λογαριασμούς και όλα να τα διευθύνη. Άπο-
γοητευμένος ο άμοιρος ζωγράφος ύποχωρεί.
Και ή κυρία Γκρέζ παίρνει τη διαχείρισι! Ένα
ένστικτον άρπαγής — όπου της έμεινε από τότε
που ήταν στο βιβλιοπωλείον — ή μανία της
πολυτελείας που δεν μπορούσε να την νικήση,
μεγαλώνουν τον πειρασμό. Και γίνεται κλέφτρα·
παίρνει άλογάριαστα από το συζυγικό ταμείον.
Και είναι ψεύτρα! — «Οί λογαριασμοί σου δεν
μού φαίνονται καθαροί!» λέγει μιαν ήμέρα ο



ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΗΘΟΠΟΙΟΥ

ΦΩΤΟΓΡ. Ε. ΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

Και άλλοτε είχαμεν δημοσιεύσει φυσιογνωμικές μεταμορφώσεις του κ. Άθ. Μαρίζου. Ο καλός ήθοποιός μας
ήθέλησε να ποζάρη, επίτηδες διά τα «Παναθήναια» με νέας φάσεις της εύματαβόλου μορφής του.

σύζυγος. — « Δὲν καταλαβαίνεις τίποτα, τοῦ ἀπαντᾷ: μάθε πὼς διευθύνω τὶς δουλειές σου καλύτερα ἀπ' ὅτι θὰ ἔκανες ἐσύ! »¹. Καὶ αὐτὸ μὲ ἓναν τόνο προστακτικό, ξηρό, ἀποφασιστικό, ὁποῦ ὁ δυστυχισμένος ζωγράφος ἀποφάσισε νὰ μὴν ἀντιλέγῃ καὶ νὰ ὑποτάσσεται. Τολμᾷ νὰ εἰπῇ λέξι; Ἀμέσως τὸ στόμα αὐτοῦ, ποῦ τόσο τὸ ἀγάπησε καὶ τὸ ἀγαπᾷ ἀκόμα, — γιὰτὶ εἶχε ἀκόμα τὴν πρώτη του ρόδινη δροσιά — ἀρχίζει τὸ περίγελο καὶ τὰ ὑβριστικά λόγια. Τὰ μάτια αὐτά, ποῦ ἔλαμπαν μιὰ φορὰ ἀπὸ ἔρωτα μόνον, τώρα σκορποῦν ἀστραπές καὶ δαγκάνει τὰ χεῖλη καὶ σουφρώνει τὸ μέτωπο. Ἄ, ποῖος θὰ γνώριζε μέσα στὴν τυραννικὴ καὶ ἐξάλῃ καὶ ἀπειλητικὴ αὐτὴ γυναῖκα, τὴ χαριτωμένη κόρη τοῦ βιβλιοπωλείου τῆς ὁδοῦ Σαῖν-Ζάκ; Ποῖος θὰ πίστευε πὼς αὐτὴ εἶναι ἡ Μπαμπουτῆ; Καὶ ὅμως εἶναι αὐτὴ, ἡ ἰδίᾳ, πάντα νόστιμη, μὰ τόσο ἀλλοιώτικη! Πρέπει χωρὶς διακοπὴ νὰ ἐργάζεται ὁ Γκρέξ γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν ἀπληστία της, τὴ δίψα ποῦ εἶχε γιὰ τὸ χοῖμα. Ἔχει τὸν πυρετὸ τοῦ πλούτου. Καὶ εἶναι φοβερὸ ποῦ μεταδίδει τὸν πυρετὸν αὐτόν, τὴ δίψα, αὐτὸ τὸ αἶσθημα τοῦ χρήματος στὸν δυστυχισμένο ζωγράφο. Θέλει νὰ κερδίσῃ, νὰ κερδίσῃ μὲ κάθε τρόπο γιὰ νὰ χαρίσῃ στὴν γυναῖκα αὐτὴ τὴν πολυτέλεια καὶ τὸ μεγαλεῖον ποῦ ζητεῖ. Τώρα ὅμως ἐκεῖνα ποῦ κερδίζει, ὅχι μόνον τοῦ τὰ κλέβει, ἀλλὰ καὶ τὰ παίζει στὰ χαρτιά. Χάνει καὶ τότε γίνεται ψεῦτρα γιὰ νὰ πάρῃ κ' ἄλλα χρήματα: « Εἶμαι πολὺ ἄτυχη, τοῦ εἶπε μιὰν ἡμέρα, μελαγχολικά: ἔδωκα συντροφικά, χωρὶς νὰ σὲ ρωτήσω, (ποῦ νὰ μὴν τὰ ἔδωκα), τριάντα ἢ τριάντα ἔξ χιλιάδας φράγκα, γιὰ ἓνα καράβι, μὲ τὴ σκέψι νὰ σὲ κάνω πλούσιος: καὶ οἱ Ἀγγλοὶ τώπιασαν τὴ στιγμή ποῦ ἔβγαине ἀπ' τὸ λιμάνι ». Ὁ ζωγράφος τὸ ἄκουσε ἀπολιθωμένος. — Πῶς, ἀποκριθῆναι, μπόρεσες νὰ κάνῃς τέτοιο πράγμα χωρὶς ν' ἀσφαλίσῃς τὸ πλοῖο; Καὶ ποῖος ἦταν ὁ πλοίαρχος; Ποτὲ δὲν ἠμπόρεσε νὰ εἰπῇ τὸ ὄνομα τοῦ πλοίαρχου ».

Ἀλοίμονο! ἀλοίμονο! Τριανταεξὶ χιλιάδες φράγκα! Πόσα ἔργα σὰν τὸν « Παραλυτικό », σὰν τὸν « Ἀχάριστον Υἱό », σὰν τὴ « Σπορά », σὰν τὴ « Μάννα Ἀγαπημένη » χρειάζονται γιὰ τὸ ποσὸν αὐτό. Πόσα βράδια καὶ πόσα πρωῒνά εἶχε ἐργασθῇ! Πόσο ἀπὸ τὴ σκέψι του, καὶ πόσο ἀπὸ τὴν καρδιά του, καὶ πόσο ἀπὸ τὴν τέχνη του εἶχε καταλήσει! Ἄ, τί σκληρὸ ποῦ ἦταν τὸ κτύπημα!

Ἦταν καὶ ἄλλα σκληρότερα ἀκόμη.

Τότε, ποῦ ἔπαυσε πειὰ δλότελα ν' ἀγαπᾷ τὰ παιδιὰ της καὶ αὐτόν. « Ἐνας χρόνος καὶ ἑπτὰ μέρες εἶναι, μνηοῦσαν τὰ μικρὰ στὸν πατέρα τους, ποῦ δὲν ἦρθε ἡ μαμὰ νὰ μᾶς ἰδῇ ». Κάθε

¹ Διδερό: Σαλόν.

αἶσθημα, κάθε στοργὴ γιὰ τὰ πλάσματα αὐτὰ ποῦ τόσο τ' ἀγαποῦσε μιὰ φορὰ, ἔσβυνε μπρὸς στὸ κῆμα τοῦ πάθους ποῦ τὴν κρατοῦσε σκλαβωμένη. Ποτὲ γυναῖκα δὲν λησμόνησε, ὅπως αὐτὴ, κάθε ντροπὴ γιὰ νὰ ριχθῇ μὲ τέτοια μανία στὴν ἁμαρτία. Ἄ, πῶς εἶχε ξεχάσει πειὰ τὸ ἀπλὸ μπαμπακερὸ φουστάνι, καὶ τὴ σκούφια, καὶ τὸ μικρὸ σταυρουδάκι ποῦ φοροῦσε μιὰ φορὰ! Τώρα ἐπουνδράριζε τὰ μαλλιά της καὶ φοροῦσε στολίδια, καὶ ἦταν βουτηγμένη μέσα στὶς μυρωδιές, καὶ ἔβανε ἓνα δάχτυλο κοκκινάδι καὶ ψεύτικες ἐλῆές! Τὸ ἐπανωκόρμι της ἦταν πάντα ἀπὸ ἀτλάζι πλουμιστό, τὰ φουστάνια της μεταξωτὰ ἢ ἀπὸ στόφα χρυσοῦφραντη. Ἐπῆγαινε στὸν καλύτερο ὑποδηματοποιό, τὸν Μπουρμπόν, στὸν καλύτερο περρουκέρη γιὰ τὰ μαλλιά της, τὸν Λεγκρό, στὴν καλύτερη ράφτρα τὴ Μπερτέν! Τὰ πειδὸ ἀκριβὰ στολίδια, μισοφόρια, ἀσπρόρρονα, ἐπανωφόρια, κοσμήματα, καπέλα, καὶ τὰ πειδὸ καλὰ δὲν ἐδίσταζε νὰ τ' ἀγοράσῃ. Φορτωμένη ἀπὸ στολίδια τώρα, ντρεπότανε πειὰ νὰ φορέσῃ τὰ ἀπλὰ ἐκεῖνα πράγματα ποῦ μ' αὐτὰ ἐγοῦτενε μιὰ φορὰ. Ὁ καθρέπτης ἦταν τώρα ὁ μόνος της σύντροφος. Καὶ ἔπρεπε νὰ τὴν ἰδῇτε — τὴν ὥρα ποῦ ὁ Γκρέξ, ὁ ἀνόητος! σπαταλοῦσε τὰς δυνάμεις του κ' ἐδούλευε ὅλη μέρα ἢ πολλὰς φορὲς καὶ τὴ νύχτα νὰ μουντζουρώνῃ σεμνὲς εἰκόνας — μπρὸς στὸν καθρέπτη νὰ βάνῃ τὸ κοκκινάδι στὰ χεῖλη, νὰ φτιασιδώνῃ τὸ πρόσωπο, ποῦ ἦταν μιὰ φορὰ τόσο ρόδινο καὶ τόσο ντροπαλό. Καὶ τὸ κοκκινάδι αὐτό, καὶ τὸ φτιασίδι καὶ οἱ ψεύτικες ἐλῆές ἦταν τὸ ἀγκίστρι τῆς ἀγάπης! Ἡ πονηρὴ, τῷξερε καλὰ αὐτό. Μὲ ὅλες αὐτὲς τὶς τέχνες, πῆρε μεγάλη ἰδέα γιὰ τὰ θέληγτρα της, καὶ ἔγεινε μάταιη καὶ συνείδησε τὴν ἀκολασία. Τώρα, ἐκεῖνοι ποῦ πῆγαιναν στὸ ἔργαστήρι τοῦ ζωγράφου, ἀρχισαν νὰ τῆς λέγουν νόστιμα λόγια γιὰ τὴν ἐμορφία της, γιὰ τὴ γοητεία της.

Ἐπειτα ἀπὸ τὰ στολίδια ἄρχισε τὰ λόγια τὰ παράξενα, τοὺς παράξενους τρόπους: ἔμαθε νὰ περπατῇ μὲ τὴν κίνησι ἐκεῖνη τῆς μέσης ποῦ εἶχε ἡ Μανὸν Γκογκό, ἡ Τοντὸν Μινέτ, ἡ Ἀσπασία Σιτρὸν καὶ ὅλες οἱ γυναῖκες τοῦ Παλαί - Ρουαγιάλ. Ἐκαμάρωνε, χαμογελοῦσε, σκορποῦσε χίλιες φιλαρέσκεις, χάδια, ματιές: ἔμαθε καθετὶ τῆς τέχνης αὐτῆς, ἔγεινε ἡ ματιά της παιχνιδάρικη, τὰ χεῖλη, ἡ φωνὴ προκλητικὰ, ὁποῦ δίνουν στὴ γυναῖκα τόσο παράδοξη δύναμι. Ἐγεινε σὰν τὶς κοῦκλες τῆς ὁδοῦ Σαῖν-Ὀνορέ, ντυμένη στὸ μετᾶξι, φτιασιδωμένη, ψεύτικη, στολισμένη, βαμμένη καὶ τόσο ἀκριβή, ὁποῦ ὅλα ὅσα ὁ Γκρέξ ἐκέρδιζε, δὲν ἦταν ἀρκετὰ. Στὸ τέλος ἀνοῖξε τὸ λαιμὸ της. Σ' ὅλα τὰ ἄλλα ποῦ κινούσαν τὸν πειρασμό, ἐπρόσθεσε καὶ τὸ πειδὸ ἐλκυστικό: τὸ στήθος αὐτὸ τὸ τόσο τέλειο, καὶ τόσο ὠραῖο ὁποῦ καὶ αὐτὸς ὁ Γκρέξ, μὲ ὅλη

τὴν ἀγάπη ποῦ τῆς εἶχε, δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὸ ζωγραφίσῃ καλὰ. Ἀλοίμονο! αὐτὸ τὸ στήθος ἔφερε τὴν καταστροφή. Ὁ κ. Μπλοντέλ Ἀξενκούρ εἶδε ἔτσι τὴν κυρία Γκρέξ μιὰν ἡμέρα ποῦ ἦρθε νὰ ἰδῇ τὸ ὠραῖον ἔργον τοῦ ζωγράφου « Δανάη »: ὁ κ. Ἀξενκούρ ἦτον πολὺ ἔμορφος ἄνθρωπος, χαριτωμένος καὶ εἶχε καλοὺς τρόπους καὶ ἀγαποῦσε πολὺ τοὺς καλλιτέχνες καὶ τὴν τέχνη.

Ἡ κυρία Γκρέξ ἄρχισε δείχνοντας τὰ χεῖλη, τὰ ζωηρὰ μάτια, τὰ ὠραῖα της δόντια, τὸ ἔμορφο χαμόγελο: τὴν εἶδε ἔτσι κ' ἐπρόσθεσε στὸν ἀνοικτὸ λαιμό, κ' ἐπιάσθηκε ὅπως ἡ μυῖγα πιάνεται ἀνυπόμονη μέσα στὸ γάλα. Ἡ ἐπίθεσις ἦτον τολμηρὴ καὶ ξαφνικὴ: ἡ ἀπάντησις τὸ ἴδιον καὶ ἔτσι ὁ κ. Ἀξενκούρ ἀπόκτησε τὴν γυναῖκα τοῦ καλλιτέχνη.

[Συνέχεια — Μετάφρ. Κ. Μ.]

ΕΔΜΟΝΔΟΣ ΠΙΛΟΝ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΦΕΡΡΕΡ

Τὰ θύματα τῆς Ἐπιστήμης καὶ οἱ μάρτυρες τῆς Ἐλευθερίας, οἱ ὁποῖοι, ὥσάν μετέωρα φωτεινά, σελαγίζουν εἰς τὸ στερεώμα τοῦ κόσμου κατὰ περιόδους, φωτίζουν διὰ τοῦ θανάτου τὸν τὴν παγκόσμιον συνείδησιν, ἀνοίγουν τὸν ὁρίζοντα τῆς σκέψεως εὐρύτερα, καταρρίπτουν προλήψεις καὶ ψεύδη καὶ προσχήματα καὶ ὑψώνουν μεγάλην μεγαλωστί τὴν ἀνύφραντον σημαίαν τοῦ ἐλευθέρου καὶ ἀνυποτάκτου στοχασμοῦ.

Ὅ,τι εἰμπορεῖ νὰ κάμῃ εἰς μόνος μάρτυς τῆς σκέψεως, δὲν εἰμποροῦν νὰ τὸ κατορθώσουν πενήντα ἢ ἑκατὸν μαζῇ ἐνδόξως θανατωμένοι ἥρωες πολέμου: τὸ ἀνοικτὸν πεδῖον τοῦ πολέμου εἶνε στενότερον ἀπέναντι τοῦ πεδίου τοῦ Λόγου καὶ τῆς συνειδήσεως.

Διὰ τοῦτο ὁ κλονισμός, τὸν ὁποῖον ἐπέφερεν εἰς συνόλην σχεδὸν τὴν ὑδρόγειον ὁ θάνατος ἑνὸς ἀνθρώπου, ἀσήμου ἔως προχθὲς καὶ ἀγνώστου πέραν τῶν κύκλων τῶν συναγωνιστῶν του καὶ τῶν παρακολουθούντων τὴν ἐξέλιξιν ὀρισμένων ἰδεῶν ἀνὰ τὰς πολιτισμένας κοινωνίας, εἶνε κλονισμός, τὸν ὁποῖον οἱ πολλοὶ δὲν εἰμποροῦν ν' ἀντιληφθῶν, πῶς τάχα ἐπῆλθεν.

Ὁ θάνατος ὁ ἄδικος τοῦ Ἰσπανοῦ Φραγκίσκου Φερρέρ εἶνε καὶ θὰ μείνῃ σταθμὸς μεγάλος εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁ Φραγκίσκος Φερρέρ ἐγενήθη τὸ 1859 εἰς ἓν χωρίον παρὰ τὴν Βαρθελώναν, ἀπὸ γονεῖς πτωχοῦς. Δεκαοκταετῆς ἡναγκάσθη, διὰ νὰ πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, νὰ γίνῃ σιδηροδρομικὸς ὑπάλληλος: διὰ τῆς μελέτης καὶ τῆς συναφείας του μὲ δημοκρατικούς κύκλους ἀπέβαλε ταχέως τὴν θρησκοληψίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔξ ἀνατροφῆς οἰκογενειακῆς ἔρρεπε, κ' ἐπεδόθη μὲ ὀρμὴν εἰς πολιτικούς ἀγῶνας, μετασχὼν τὸ 1885 εἰς τὴν ἐπαναστατικὴν ἀπόπειραν τοῦ στρατηγοῦ Βιλακάμπα.

Κατόπιν, ἀναχωρήσας ἔξ Ἰσπανίας, κατέφυγεν εἰς Παρισίους, ὅπου ἔμεινεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, κατ' ἀρχὰς ὡς γραμματεὺς τοῦ μεγάλου Ἰσπα-

νοῦ ἐπαναστάτου Ρουῖξ Ζορίλλα, ἔπειτα ὡς προμηθευτῆς ἰσπανικῶν οἶνων, καὶ διδάσκαλος τῆς ἰσπανικῆς γλώσσης. Μεταξὺ τῶν μαθητῶν του ἦτο καὶ ἡ Δ^ε Μενιέ, ἡ ὁποία, γοητευθεῖσα ἀπὸ τὴν ἔνθεον διδασκαλίαν τοῦ Φερρέρ, προσηλυτίσθη εἰς ἀντιθρησκευτικὰ καὶ κοινωνικὰ δόγματά του κ' ἐγκατέλιπε τὸν καθολικισμόν, τοῦ ὁποίου ἦτον ἐνθερμος ὁπαδός: ἀποθανοῦσα δὲ ἄνευ κληρονόμων μετὰ τινα ἔτη, τὸ 1899, ἀφῆκε τὴν ἔξ ἑνὸς περίπου ἑκατομμυρίου φράγκων περιουσίαν τῆς εἰς τὸν διδάσκαλόν της.

Οὕτως ὁ μέχρι τῆς χθὲς πένης Φερρέρ ἐγένεν ἀπροσδοκῆτως ἑκατομμυριούχος. Ὑπηρέτης πιστὸς τῆς Ἰδέας ὡς ἦτον, ἐνόμισεν, ὅτι ὁ πλοῦτος αὐτὸς ὁ οὐρανόπεμπτος δὲν τοῦ ἀνῆκεν, ἀλλ' ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὴν Ἰδέαν καί, μόλις ἐπέστρεψεν εἰς Ἰσπανίαν, κατέστρωσε σχεδὸν προπαγάνδας τῶν νέων ἰδεῶν, τῶν ὁποίων προώρισεν ἑαυτὸν ἀπόστολον καὶ κήρυκα διὰ τὴν πατρίδα του, τὴν δουλεύουσαν δουλείαν ἀτιμωτικὴν εἰς παπαδοκρατικὸν καθεστὼς παμπάλαιον. Ἠγόρασε γαληνίαν ἑπαυλιν εἰς Μασοῦ, παρὰ τὴν Βαρθελώναν, ὅπου ἔστησε τὸ κέντρον τῶν μελετῶν καὶ τῶν ἐνεργειῶν του πρὸς ἀφύπνισιν τοῦ λαοῦ, διὰ τῆς διδασκαλίας περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἐξαπλώσεως ὑγιῶν φιλοσοφικῶν, κοινωνιολογικῶν καὶ ἀνθρωπιστικῶν ἀρχῶν, κ' ἐν γένει πρὸς ἀναζωογόνησιν τῶν κυττάρων τοῦ ἀνθρωπίνου ἔγῳ, τὰ ὁποῖα ἡ μεσαιωνικὴ κατὰστασις τῆς πατρίδος του ἐκράτει νεκρωμένα.

Ὁ Φραγκίσκος Φερρέρ, πνεῦμα φιλελευθέρου καὶ ἀνυπότακτον εἰς τὰς κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς συνθήκας, αἱ ὁποῖαι κυριαρχοῦν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἐχθρὸς τῆς κληροκρατίας καὶ τοῦ ἰησοιτισμοῦ, πολέμιος κάθε ἀνελευθέρου ἐφαρμογῆς τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος εἰς τὴν πατρίδα του, ποθὼν νὰ καταρρίψῃ κάθε ὁδοφράγμα κατὰ τῆς προόδου τῶν συμπατριωτῶν του, τοὺς ὁποίους τὸ φάϊλον καθεστὼς ἤθελε δούλους τῶν προλήψεων καὶ τῶν αὐταρχικῶν ἐπιθυ-

εις την φιλοσοφίαν του δικαίου και της πολιτείας ή καλῆτερα εις την φιλοσοφίαν, εις την πολιτείαν και εις τὸ δίκαιον (ἀποφειγόμεν τοιούτοτρόπως και τους ὁρους της μεταφυσικῆς φρασεολογίας) εἶναι πολὺ μικρά και πολὺ μερικὴ, ἢ ἐπιδρασεὶς του ὅμως ἡ κοινωνικὴ ὅπως ὅλων τῶν μεγάλων ποιητῶν και τῶν ἐπικαίρων δογματιστῶν εἶναι μεγάλη. Καὶ τοιούτοτρόπως ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ ὁ Νίτσε — κοινωνιολογικὴ τοῦτο μελέτη μεγάλῃς ἐπιβολῆς — ἢ ἀλλῶς κανὲν ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἔπρεπε εἰδικῶς ν' ἀναλυθῇ, ὅπως «Ἡ γένεσις τῆς τραγωδίας» ἢ τὸ «Πέραν τοῦ καλοῦ και τοῦ Κακοῦ» ἢ «Ἡ γενεαλογία τῆς ἠθικῆς» ἢ «Ὁ ταξιδευτὴς και ἡ σκιά του» ἢ «Ἡ εὐθύμιος γνῶσις» ἢ τέλος τὸ λυρικώτερον και πλέον ἀχαλίνωτον ἀπ' ὅλα του «Ὁ Ζαρατούστρας».

Ποτισμένος ἀπὸ τὰς φιλοσοφικὰς ἀντιλήψεις τοῦ Κάντ, ποὺ ἡ γενικότης των στολισμένη ἀπὸ τὰ φωτοσκιᾶσματα τῶν ὑλιστικῶν ἐπιστημονικῶν ἀντιλήψεων μᾶς ἔδωκε τὴν μεγαλοπρεπὴ εἰκόνα τοῦ πεσιμισμοῦ τοῦ Σοπενάουερ κατεχόμενος ἀπὸ τὴν φυσιολογικὴν ἀντίληψιν τῆς ἐπιλογῆς τῶν εἰδῶν τοῦ Δάρβιν ποῦ ἐφθασε σύγχρονά του εἰς τὴν εἰδικὴν ἀντίληψιν τοῦ ἁγῶνος ἐπικρατήσεως τῶν ἀτόμων καὶ ἀπ' ἐτέρου με κάποιαν ἐπίδρασιν τοῦ ποζιτιβισμοῦ, ὅπως τὸν ἐμεθοδεύθη ὁ ἰδρυτὴς του Κόμτ, και τοῦ ἐπιστημονισμοῦ, ὅπως κοινωνιολογικὰ τὸν ἀνέλυσεν ὁ Σπένσερ, ἡμπερόρεσεν ὁ Νίτσε σὰν ἀληθινὰ μεγάλος καλλιτέχνης, ποῦ ἦτον, νὰ ρίψῃ φωτεινὰς ἀστράπας τῆς ιδέας ἐπάνω εἰς τὰ ἐρείπια τῶν περασμένων χρόνων και εἰς τὰ ἀπροσδιόριστα ἀχνάρια τῶν μελλόντων ἰδανικῶν. «Ὅχι με μέθοδον, ἀλλὰ με δξύτητα διαγνώσεως· ὅχι με διαγνῆναι, ἀλλὰ με δύναμιν ἀντιλήψεως, μερικὸς και ἀνακόλουθος κάποτε, ἀλλὰ πάντοτε φωτιστικὸς και ἐκπληκτικὸς. Ἡ γενικότης τῆς Γερμανικῆς μεταφυσικῆς, ποῦ καταντᾷ εἰς ἀπαισιοδοσίαν, τὸν σπρώχνει ν' ἀναζητήσῃ εἰς τὴν παλαιὰν ζωὴν τὰ ἐλατήρια τῆς ἐπαρκείας της. Καὶ τὰ εὐρίσκει εἰς τὸ Ἀπολλώνιον και τὸ Διονυσίον (Γένεσις τῆς τραγωδίας, Εὐθύμιος γνῶσις). Ἡ ὑπόθεσις τῆς ἐπιλογῆς τῶν εἰδῶν και τοῦ ἐπακολούθου αὐτῆς ἁγῶνος τῆς ἐπικρατήσεως εἰς τὴν βιολογικὴν διατυπώθεισαν ἀποφθεγματικότητά της και ὅχι με τὴν σημερινὴν μαθηματικὴν ἐπιφυλακτικότητα τῶν κατὰ συνάρτησιν ἀντιλήψεων, τοῦ δίδει τὴν ιδέαν τῆς ἐλευθέρως ἠθικῆς και τοῦ ὑπερανθρώπου (Γενεαλογία τῆς ἠθικῆς, Ἀντίχριστος, Ζαρατούστρας). «Ὅλ' αὐτὰ θαυμασιῶς διατυπωμένα, με λυρισμὸν ἰδιότυπον, μ' ἔξαρσιν θεωρητικὴν, με παρατηρητικὴν βαθεΐαν, μ' ἐμπειρισμὸν συναρπάζοντα, μ' ἕνα ὕψος ἀδέσμευτον, ποῦ ἀποτελεῖ συνέχειαν τῶν ἡρωϊκῶν, ἀλλὰ και κατὰ περίστασιν προσπαθειῶν τοῦ Γκαίτε εἰς τὸν Β' Φάουστ.

Αὐτὸς — εἰς πολὺ γενικὰς γραμμὰς — εἶναι ὁ Νίτσε καὶ ἐπάνω εἰς τὸ ἀόριστον αὐτὸ κριτικὸν σχεδιάγραμμα ἀπλώνεται τὸ ἔργον του. Ἀπὸ τὰ νέφη τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως, ὡς ἀπὸ τοὺς μεθυστικὸς καπνοὺς τῆς ἀπὸ τρίτοδος Πυθίας, ἐμπνεόμενος ὁ μέγας λυρικός, διατυπώνει ἠθικοὺς χρησμούς σκολιούς κάποτε, ἀλλὰ ἐνθαρρυντικούς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ αἰσιοδόξους. Οὐτε φιλόσοφος αὐτοτελής, οὐτε πολιτειολόγος πρωτότυπος, οὐτε νομοκρίτης εἶναι, ὅπως τοιοῦτοι ὑπῆρξαν ὁ Πλάτων, ὁ Δημόκριτος, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Σπινόζα, ὁ Βάικον, ὁ Λέιβνις... ἔχει μίαν ὑπεροχὴν θέσιν εἰς τὸ Πάνθεον τῶν μεγάλων ποιητῶν και ἐν δευτερεῶν μνημεῖον εἰς τὸν Κεραμεικὸν τῶν ἐπικαίρων ἠθικολόγων δογματιστῶν.

Οὐτε ὁ κῶρος, οὐτε ἡ ἀφελειρία, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξεκινήσαμεν, μᾶς ἐπιτρέπουν μεγαλῆτεραν διατριβὴν ἐπάνω εἰς τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου λυρικοῦ, ποῦ σύντομα ἴσως θὰ τὸ ἀναλύσωμεν μεθοδικώτερα και λεπτομερέστερα εἰς τὰ «Παναθήναια». Καὶ μόνον ὀλίγα σχετικὰ πρὸς τὸ θέμα, συναρμολογημένα δὲ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ κ. Καζαντζάκη πρὸς δικαιολογίαν τῆς ἐμφανίσεως

τοῦ Νίτσε, ὀφείλομεν νὰ ἐπικρίνωμεν. — Τὴν ἐποχὴν μας εὐρίσκει ὁ κ. Καζαντζάκης νὰ ὁμοιάζῃ καταπληκτικὰ με τὴν ἐποχὴν τῶν Σοφιστῶν τῆς παρακμῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐνῶ ἀληθινὰ ἡ ἐποχὴ μας δὲν εἶναι ἀναλυτικὴ τῶν ὑπαρχουσῶν γνώσεων οὐδὲ κατ' ἀντιδιαστολὴν κριτικὴ, ὅπως ἡ ἐποχὴ τῶν σοφιστῶν ἐκείνη, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν οἰκοδομητικὴ γνώσεων, ἐρευνητικὴ ἐπιστημονικῶς, διευκρινιστικὴ φιλοσοφικῶς. — Ἐποχὴ, ποῦ εὐρίσκει νέους ὀρίζοντας μαθηματικῆς και φιλοσοφικῆς καθόλου σκέψεως διὰ τῶν ἀντιλήψεων τῶν grouper και τῶν ensembles και εἰσάγει εἰς τὸν κύκλον τῆς συγκεκριμένης και ἀφηρημένης σκέψεως τὴν μέθοδον τῶν συναρτήσεων, ἐποχὴ, ποῦ βλέπει κατὰ νέους τρόπους πειραματικὸς και ἀναλυτικὸς τὰς λειτουργίας τῆς φύσεως, ὅπως εἰς τὸν ἡλεκτρισμὸν και τὴν ραδιοενέργειαν, ἐποχὴ, ποῦ ἀναζητεῖ και εὐρίσκει νέας πηγὰς καλλιτεχνικῆς ἐμπνεύσεως και δημιουργεῖ νέους τρόπους διατυπώσεως τῆς ιδέας, ἀνεπίδεκτος δὲ εἰς τὸ νὰ συμμορφωθῇ με οἰομένητε ἀριστοτελικὸν τρόπον διαρρυθμιστικὸν και ἀποκρουστικὴν κάθε θρησκοτρόπου δογματισμοῦ, βέβαια δὲν εἶναι ἐποχὴ παρακμῆς.

Καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ τὴν παρομοιάσωμεν με κάποιαν ἄλλην ἱστορικὴν ἐποχὴν — συλλογιστικὴ κατ' ἀναλογίαν μέθοδος αὕτη περιττὴ καὶ ἐσφαλμένη, ὅπως λέγει ὁ Σπένσερ — θ' ἀπεβλέπαμεν ἄλλον εἰς τὴν περιόδον τῆς Ἱταλικῆς και Ἰονικῆς σχολῆς. — Τοιαύτη ἐνθαρρυντικὴ και αἰσιοδόξος εἶναι ἡ γνώμη τῶν πρωταθλητῶν εἰς τὸ σιάδιον τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ H. Poincaré, ποῦ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἐκδόσεως τῶν μελετῶν του ὑποδεικνύει νέους ὀρίζοντας γενικῆς σκέψεως και εἰς τὸν τελευταῖον λόγον του (1908) περὶ τοῦ μελλόντος τὸν μαθηματικὸν λέγει: «Υπῆρξαν ἄλλοτε προφηταὶ δυσόητοι... Ἄλλ' οἱ ἀπαισιοδοσοὶ εὐρέθησαν πάντοτε ἀποκρουσμένοι, πάντοτε ἀναγκασμένοι νὰ ὑποχωροῦν εἰς τρόπον, ποῦ τώρα πιστεύω δὲν ὑπάρχουν τοιοῦτοι πλέον». — Καὶ προκειμένου περὶ τοῦ Poincaré, τοῦ μεγάλου συγχρόνου μαθηματικοῦ και φιλοσόφου, δὲν ἤξεύρομεν διατὶ ὁ κ. Καζαντζάκης τὸν παρέταξε, ἐξαιρουμένου τοῦ Pears, με καθηγητὰς φιλοσοφικῶν μαθημάτων, συναθροίσων ὅλους ὑπὸ τὴν προεδρείαν ἑνὸς ἀπλοῦ λογογράφου — τοῦ Brunetiere — διὰ ν' ἀποδεχθῶν ὡς εἶδος νομοσχέδιον τοὺς ἀρθρογραφικὸς ἰσχυρισμοὺς τούτου διὰ τὴν χρεωκοπίαν τῆς ἐπιστήμης. Καθὼς ἀκόμη προκειμένου περὶ τῆς συγχρόνου πνευματικῆς ροπῆς δὲν ἐννοοῦμεν διατὶ ἀναφέρει τὸν παλαιὸν «Ὁβεν, ἕνα δευτερεύοντα δογματιστὴν τοῦ λεγομένου ὀρθολογικοῦ συστήματος, ἀπόρροισιν τῶν παλαιωμένων θεωριῶν τοῦ Ρουσσώ, και τὸν Strauss, τὸν παλαιὸν ἀντιθρησκευτικὸν φιλόλογον, ἀπήχησιν τοῦ Βολταρισμοῦ, και τὸς αὐτοὺς ἄλλους δευτερεύοντας και ἀσήμους εἰς τὸν κύκλον τῆς σκέψεως, λησμονημένους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρακτικολόγους, καταλήγων εἰς τὸ νὰ παραλληλίσῃ τὸν Νίτσε, τὸν θαυμάσιον τῆς Γερμανίας λυρικόν, με τὸν Φερδ. Λασσάλ, τὸν γνωστὸν ρητορικὸν ἀπολογητὴν τοῦ σοσιαλισμοῦ και ὑποστηρικτὴν τῆς τετάρτης λεγομένης λαϊκῆς τάξεως, ποῦ ἔχεν ἀρχίσῃ μ' ἕνα ὥραϊον φιλολογικὸν ἔργον περὶ τοῦ σκοτεινοῦ Ἡρακλείτου καὶ ἐτελείωσε μ' ἕνα μεταφυσικὸν διαλεκτικὸν ἔργον περὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ (;) και τοῦ θετικοῦ δικαίου...

Παρ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις αὐτὰς και ἄλλας ὁμοίας και μολονότι ἐσφαλμένη κατὰ τὴν βασιμικὴν ἀντίληψιν ἡ μελέτη τοῦ κ. Καζαντζάκη περὶ Νίτσε εἶναι ἀξία ἀναγνώσεως, παρουσιάζει δὲ εἰς μερικὰ κεφάλαιά της ἱκανὴν διαγνῆναι σκέψεως και συγκέντρωσιν, ἰδιαίτερος εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἰδεῶν τοῦ Νίτσε ὡς πρὸς «τὸν πῖνακα τῶν παλαιῶν και νέων ἀξιών», ὅπως ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς ὠνόμασε τὰ παλαιὰ δόγματα και τὰς νέας ἰδικὰς του ἀντιλήψεις.

ΑΡΕΤΑΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ

Βαριετέ: «Τὰ Συναλλάγματα», κωμωδία εἰς πράξεις τρεῖς, ὑπὸ Ν. Ποριώτη.

Ὁ κ. Ποριώτης, ὁ ὁποῖος διαπρέπει ὡς μεταφραστής, δὲν εἶχε τὴν αὐτὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὸ πρῶτον πρωτότυπον ἔργον του. Τὰ «Συναλλάγματα» εἶνε μία σοβαρὰ κωμωδία, μ' ἑλληνικὸν χαρακτήρα, με ζωηρὸν τοπικὸν χρῶμα, (και εἰς τὸν τίτλον ἀκόμη, Συναλλάγματα = κορίτσια) ἀλλὰ γραμμένη ἀντιθεατρικῶς, ἀμεθόδως. Ἐκούρασεν χωρὶς νὰ κινήσῃ διόλου τὸ ἐνδιαφέρον.

Ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶνε ἀσχημὴ. Πρόκειται περὶ ἑνὸς ἀγαθοῦ νοικοκύρη, γενικοῦ πενθεροῦ, ὁ ὁποῖος, διὰ νὰ ὑπανδρεύῃ τὴν πρῶτην του κόρη — διὰ νὰ ἔλθῃ ἔπειτα ἡ σειρὰ τῆς δευτέρας, — πρέπει πρῶτα νὰ εὕρῃ γαμβρὸν διὰ τὴν ἀδελφὴν τοῦ γαμβροῦ, και ἔπειτα πάλιν γαμβρὸν διὰ τὴν ἀδελφὴν τοῦ γαμβροῦ τοῦ γαμβροῦ του. Καὶ καταρτίζει μὲν και τὰ τρία ἀλληλένδετα συνοικέσια, ἀλλὰ διαλύονται ὅλα συγχρόνως, και ὁ γενικὸς πενθερὸς πρέπει πάλιν νάρχισῃ ἀπὸ τὴν ἀρχήν.

Ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως και τοῦ σκηνοῦ διακόσμου — και αἱ τρεῖς πράξεις γίνονται εἰς τὴν αὐτὴν μῆδον — ἀπελθὼς τῶν Τζιτζιριῶν, — δὲν εὐρίσκει ἄλλο πρότερον εἰς τὸ ἔργον. Ὁ θίασος ὅμως τοῦ Βαριετέ, διὰ τὸν ἑλληνικὸν χαρακτήρα του και διὰ τὴν φιλολογικὴν ἀξίαν τοῦ κ. Ποριώτη, τὸ περιέβαλε με ἰδιαίτερον στοργὴν και τὸ ἐπαίξεν ἐπιμελεστάτα.

Βαριετέ: «Τὸ Σφυρί», δρᾶμα μονόπρακτον, ὑπὸ τῆς κυρίας Εἰρήνης Πολ. Δημητρακοπούλου.

Ὁ ἥρωας εἶνε νεαρὸς γλύπτης, ὁ ὁποῖος γνωρίζεται με μίαν κόρην και τῆς κάμνει τὴν προτομὴν της. Νομίζει ὅτι εὕρε τὸ ἰδανικὸν του και τὴν ἀγαπᾷ με ὅλην τὴν φλόγα ἑνὸς καλλιτέχνου. Ἄλλ' ἡ κόρη εἶνε ἀνάξια του, κοινὴ φιλάρεσκος, προσποιουμένη τὴν ἀρελὴν και μάλιστα ἀρραβωνιασμένη με ἄλλον. Ὅταν ἔξαψα τὸ ἀνακαλύπτει αὐτὸ ὁ γλύπτης, ἀρπάζει τὸ σφυρί του και συντρίβει τὴν προτομὴν, συντρίβων συγχρόνως και τὸ ἀπατηλὸν ὄνειρόν του.

Τὸ ἔργον ἔχει ἀρκετὰ προτερήματα, και προπάντων ἀντιθέσεις χαρακτήρων, αἱ ὁποῖαι γεννοῦν κάποιαν ἀρμονίαν. Ὁ διάλογος ὅμως μαρτυρεῖ συχνὰ ἀπειρίαν. Ἐν γένει «Σφυρί», ὡς πρῶτον ἔργον νεαρῆς κυρίας, ἤρесе καὶ ἐκρίθη εὐμενῶς. Διότι δίδει τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Κε Δημητρακοπούλου, με τὸν καιρὸν και με τὴν μελέτην, θὰ ἡμπορέσῃ νὰ γράψῃ και ἐμπειρότερα.

Βαριετέ: «Στὴν Ὁξόπορτα», δραματικὴ σκηνή, ὑπὸ Δ. Ταγκοπούλου.

Ἡ ἥρωὶς εἶνε μία ἐγκαταλειμμένη. Ὁ ἄπιστος ἐραστής, με τὸν ὁποῖον συνέζησε χρόνια, και ἀπέκτησε παιδί, τὴν ἐγκαταλείπει διὰ νὰ νυμφευθῇ μίαν πλουσίαν, παρελθόντος ἐπιληψίμου. Ἡ ἐγκαταλειμμένη ἀποφασίζει νὰ κάμῃ τὸ σκάνδαλον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀπειλήσῃ. Καὶ πηγαίνει εἰς τὸ μέγαρον τῶν νεονύμφων διὰ νὰ πάρῃ πίσω τὸν «ἄνδρα της». Φυσικὰ δὲν τῆς τὸν δίδουν. Τῆς δίδουν μόνον χρήματα, τάχα διὰ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ παιδιοῦ της. Ἐκείνη τάποποιεῖται, και διαμαρτύρεται, και ὕβριζει. Μαζεύεται κόσμος, προστρέχει ἕνας χωροφύλαξ. Ἄλλ' ἐκείνη ἐξακολουθεῖ νὰ ξεφωνίζει. Εἶνε πλέον τρελή.

Ἡ σκηνὴ εἶνε δυνατὴ και καλογραμμένη. Ἐπαίχθη δὲ πολὺ εὐμορφα εἰς τὸ Βαριετέ καὶ ἐχειροκροτήθη δικαίως. Θὰ ἡμπορούσε κανεὶς νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ὁ διάλογος ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἶναι ἀνυπολόγητος. Ὁ χορὸς ὅμως τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ, ποῦ παρακολουθοῦν ἀπὸ τὸ καρενεῖον και σχολιάζουν τὴν σκηνὴν, και πρῶ-

τότυπος εἶναι και ὥραϊος. Ὅσον διὰ τὴν κοινωνικὴν ιδέαν τοῦ ἔργου, νομίζομεν ὅτι ὁ συγγραφεὺς θέλει νὰ δικαιώσῃ τὴν ἡρωίδα ἀλλὰ τὸ ἄδικον τὸ ἔχει αὐτὴ. Εἴτε ἀπὸ ἀπειρίαν, εἴτε ἀπὸ κακὸν ὑπολογισμόν, εἴτε ἀπὸ ἀδυναμίαν, παρέβη τὸν νόμον καὶ ἐδόθη εἰς ἕνα ἄνδρα χωρὶς στεφάνι. Ὁφείλει λοιπὸν νὰ ὑποστῇ τὰς συνεπειὰς τοῦ ἀμαρτήματός της. Ἀλλῶς τε, τὰς περισσοτέρας φορές, δὲν πλανοῦν οἱ ἄνδρες τὰς γυναῖκας, ἀλλ' αἱ γυναῖκες τοὺς ἄνδρας.

Πανελλήνιον: «Ἐμπρός, μᾶρς», δρᾶμα εἰς πράξεις τρεῖς, ὑπὸ Τιμ. Σταθοπούλου.

ΜΕΓΑΛΗΤΕΡΑ ἐπιτυχία σπανίως κατορθώθη εἰς θέατρον. Ὁ κ. Σταθοπούλος εἶχε τὴν ἐμπνευσιν νὰ δραματοποιήσῃ τὸ κίνημα τῆς 15ης Αὐγούστου. Τὸ θέμα δικαιολογεῖ τὴν ἐκ μέρους τοῦ κοινῶ ἐνθουσιώδη ὑποδοχὴν, ἡ ὁποία εἰς τὸ τέλος ἔγινε σωστὴ διαδήλωσις. Ἀλλὰ και τὸ ἔργον ἔχει πολλὰ και μεγάλα θεατρικὰ προτερήματα. Εἶνε καλογραμμένον, καλοσχεδιασμένον, ἐξυπνον, ζωηρόν, ἀληθινόν. ἔχει δὲ σκηναὶς ἡθογραφικὰς, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπροξενούσαν τιμὴν εἰς οἰονδήποτε συγγραφέα. Με τὸ πρῶτον του ἔργον, ὁ κ. Σταθοπούλος, ὁ ἰδιόρρυθμος χρονογράφος, ἀπέδειξεν ὅτι γνωρίζει τὸ θέατρον και ὅτι εἶνε ἱκανὸς νὰ γράψῃ ἔργα και βεβαιότερας ἐπιτυχίας, και μακροτέρας ζωῆς.

Τὴν ὑπόθεσιν τοῦ «Ἐμπρός Μᾶρς» εἶνε περιττὸν νὰ διηγηθῶμεν ἐν ἐκτάσει. Εἶνε τόσον πρόσφατον τὸ Κίνημα και τὰ περὶ αὐτό! Καὶ παρουσιάζων τοὺς ἐπαναστάτας και τοὺς ἀντιδραστικοὺς ὁ συγγραφεὺς, και ἀποκαλύπτων τὰ αἷτια και τὸν σκοπὸν τοῦ κινήματος, συμβουλεύει μίαν γενικὴν ἐπανάστασιν, τὴν ὁποίαν ὁ ἥρωας τοῦ δράματος, ἀξιωματικὸς ἐκ τῶν ἀνορθωτικῶν, ἀρρίζει πρῶτα — πρῶτα ἀπὸ τὸ σπίτι του.

Τὸ ἔργον ἔκαμε σειρὰν θριαμβευτικῶν παραστάσεων εἰς τὸ «Πανελλήνιον», τοῦ ὁποῖου οἱ καλοὶ ἡθοποιοί, ἰδιαίτερος ὁ κ. Παντόπουλος, ὁ κ. Βαρνάβας και ἡ κ. Ρινάλδη, ἐπαίξαν ὥραϊάτα.

Νέα Σκηνή: «Ὁ «Ἄλλος Κόσμος», δρᾶμα εἰς πράξεις τρεῖς, ὑπὸ Σπ. Νικολοπούλου.

ΕΝΑΣ νέος, μόλις ἐξερχόμενος ἀπὸ τὴν Σχολὴν ὡς σκηματογράφος, μαρτάνει ὅτι, πρὸ εἰκοσαετίας, ὁ πατέρας του ἠυτοκτόνησε διότι ἡ μητέρα του εἶχεν ἐραστήν, ὅτι τὸν ἐραστήν αὐτὸν ἐξακολούθει ἀκόμη νὰ τὸν ἔχῃ, και ὅτι μαζὶ του και πρὸς χάριν του ἐσπατάλησε τὴν μεγάλην οἰκονομικὴν περιουσίαν.

Ἐξάλλος ὁ νέος, καλεῖ τὴν μητέρα του εἰς ἀπολογία. Ἐκείνη διαμαρτύρεται ὅτι εἶνε ἀθῶα, ὅτι ποτὲ δὲν ἠπάτησε τὸν σύζυγον της, ὅτι ἐκεῖνος ἠυτοκτόνησεν ἀπὸ παρῆγγησιν, ὅτι τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος τὴν ἠγάπα ἀγνῶς και πρὸ τοῦ γάμου της, δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ὑπανδρεύῃ οὔτε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της, διὰ νὰ μὴν ἀφαισώμενη εἰς τὸ παιδί της, και ὅτι τὴν οἰκονομικὴν περιουσίαν δὲν ἐσπατάλησεν αὐτὴ ἀλλ' ὁ σύζυγός της, ἄσματος, γυναικοθήρας και χαροποιήσας.

Ὁ νέος δὲν πεῖθεται ἀκόμη. Ἐκλονίσθη ἡ πίστις του πρὸς τὴν ἀρετὴν τοῦ πατρός του, — ἀξιωματικοῦ, τοῦ ὁποῖου λατρεῖ τὴν μνήμην, — και ὡς δικαστὴς ἀπηνῆς, ἀπατεῖ ἀπὸ τὴν μητέρα του ἀποδείξει. Ἐκείνη, πληγωμένη εἰς τὴν φιλοτιμίαν της, ἀναγκάζεται νὰ τοῦ τὰς δόσῃ. Εἶνε συναλλάγματα και ἐπιστολαί, πειστήρια πρὸς τὸν ὁποῖον δὲν χωρεῖ οὔτε ἕνος ἀμφιβολίας. Ἀλλὰ συγχρόνως ἐπαναστατεῖ. Αἰσθάνεται ὅτι τιποτε δὲν τὴν συνδέει πλέον με τὸν υἱόν της. Ἀναγνωρίζει ὅτι ἔκαμεν ἀνοησίαν νὰ θυσιάζεται ἕως τῶρα χάριν ἀνθρώπων ποῦ οὔτε τὴν ἀγαποῦν, οὔτε τὴν ἐννοοῦν. Καὶ ἐγκαταλείπει τὸν υἱὸν της με τὸν πλούσιον θεῖόν του, — τὸν ἐχθρόν της, — και φεύγει με τὸν ἐραστήν της εἰς ἄλλον κόσμον, διὰ νὰ ζήσῃ νέαν ζωὴν.

Τὸ δρᾶμα, μὲ ὅλην τὴν νεωτεριστικὴν του θέσιν, εἶνε ἴσως ὀλίγον μυθιστορικόν. Ἄλλ' ἔχει μεγάλα, σπάνια προτερήματα συνθέσεως. Συνυφαίνεται εἰς αὐτὸ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν διὰ νάποτελῃ ἐν σύνολον ἄριστον καὶ καθαντὸ δραματικόν. Ἀκόμη δὲ ὑποδηλοῦται καὶ τὸ μέλλον. Τὸ ὕψος δὲν εἶνε πολὺ φιλολογικόν καὶ ὑπάρχουν εἰς τὸν μῦθον ἑλλείψεις ὁμοιοπαθείας. Ἄλλ' ἡ ἀριτιότης τοῦ συνόλου συγκαλύπτει κάθε ἐλάττωμα. Εἰς τὴν Νέαν Σκηνὴν ὁ «Ἄλλος Κόσμος» ἔκαμιν ἀρίστην ἐντύπωσιν καὶ κατεχειροζοτήθη. Ἐκ τῶν ἡθοποιῶν διεκρίθησαν οἱ πρωταγωνισταί: ὁ Δούης, ὡς νέος Παῦλος, καὶ ἡ Δις Κοτοπούλη, ὡς Ἑλένη, μητέρα του.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΗΝΟΙΞΕ πρὸ μηνὸς τὰς πύλας του τὸ ὥραιον Ἀθνασάκειον Μουσεῖον Βόλου, τὸ μεγαλύτερον τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὸ Ἑθνικὸν Μουσεῖον Ἀθηνῶν καὶ μοναδικὸν εἰς τὸν κόσμον διὰ τὰς περιλήψεις Ζωγραφίας τῶν Παγασῶν, ἀποκλειστικὸν σχεδὸν περιεχόμενον του. Ὁ δημιουργὸς καὶ πλουτιστὴς τοῦ Μουσείου τούτου, ταχὺς καὶ δραστήριος ὡς πάντοτε, ἤρχισε τὴν ἐκδοσιν τοῦ Καταλόγου τοῦ Μουσείου, ἀνευ τοῦ ὁποίου ὁ ἐπισκέπτης δὲν εἴμπορεῖ νὰ ἐννοήσῃ μεγάλα πράγματα. Ὁ κ. Ἀρβανιτόπουλος μετὰ τὴν χαρακτηριστικὴν αὐτὸν παραστατικότητά καὶ ἐπιστημονικὴν ἀκριβείαν περιγράφει ἀπὸ πάσης ἀπόψεως λεπτομερέστατα τὰς ζωγραφίας καὶ εἰς πᾶσαν ἀπορίαν ἢ ἀγνοίαν τοῦ ἀναγνώστου δίδει τὴν ἀπαιτούμενην ἐξηγήσιν.

ΘΗΣΑΥΡΟΣ ἀπὸ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα τῆς Ἀλεξανδρινῆς τέχνης εὐρέθη τὴν ἀνοιξὶν παρὰ τὸ Παλαιόκαστρον τῆς Καρδίτης, ὅπου ἔκειτο ἡ παλαιὰ Μητρόπολις. Ὁ κ. Ἀρβανιτόπουλος, κατασχὼν τὰ εὐρεθέντα καὶ ἐκτέλεσας προσθέτους ἀνακαρτὰς, ἄλλα κατέθεσεν εἰς Μουσεῖον τοῦ Βόλου καὶ ἄλλα ἔφερεν εἰς Ἀθήνας. Εἶναι χρυσὰ κοσμήματα, ἀγγεῖα ἐρίχρυσα, ἀργυρᾶ, χαλκᾶ, ὕλινα καὶ ἄλλα. Ἰδιαιτέρως ἀναφέρονται, ὡς ἐξόχου τέχνης, ἀργυρᾶ ἐρίχρυσα τμήματα ἐνὸς πολυτιμοτάτου ἀγγείου μετὰ παραστάσεων Μαινάδων ὀργαζομένων, ἐν ἀργυροῦν ἀγγεῖον μετὰ παραστάσεων τοῦ Διονύσου ἀνατρεφόμενου ὑπὸ τῶν Νυμφῶν, ἐν πῶμα ἀργυροῦν ἐρίχρυσον μετὰ παραστάσεις βουκρανίων καὶ κεφαλῶν Σατύρων καὶ Μαινάδων.

Η Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ἡγόρασεν ἀντὶ 450,000 φρ. ἀπὸ τοῦς Ῥωμαῖους πρίγκιπας Ἀλδομπραντίνῃ τὸ περίφημον μαρμάρινον ἄγαλμα, τὸ γνωστὸν εἰς τοὺς ἀρχαιολογοῦντας ὑπὸ ὄνομα τῆς «Κόρης τοῦ Ἀντισ», ἐκ τοῦ μέρους ὅπου ἀνευρέθη κατὰ τὸ 1878. Ἡ Κόρη κατετέθη εἰς τὸ Ἑθνικὸν Μουσεῖον τῆς Ῥώμης, εἶναι δὲ ἐκ τῶν ἀρίστων ἑλληνικῶν καλλιτεχνημάτων τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς σχολῆς τοῦ Πραξιτέλους.

Εἰς τὴν Τύνιδα, παρὰ τὸ Σφάξ, ἀνευρέθη ἀπὸ τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης τὸ φορτίον ἀρχαίας ἑλληνικῆς ὀλκάδος, ποῦ ἐναυάγησεν ἐκεῖ εἰς παλαιὰν ἐποχὴν. Μαρμαρίνοι στῦλοι μετὰ ἰωνικὰ καὶ κορινθιακὰ κιονόκρανα, εἰδώλια μαρμάρινα καὶ χαλκᾶ, ἀνάλυφα καὶ ἄλλα εὐρήματα ἐξήχθησαν ἀπὸ βάθος 40 μέτρων.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

Η Βουλὴ χωρὶς συζήτησιν ἐξακολούθει ψηφίζουσα τὰ νομοσχέδια τῆς Κυβερνήσεως τὰ ἀφορῶντα περινοπὰς δαπανῶν, ἀναδιοργανώσιν στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ ὑπηρεσιῶν καὶ φόρους. Ὅσον ἐν σπουδῇ καὶ ἂν προπαρασκευάσθῃ ἡ νομοθετικὴ αὐτὴ ἐργασία ὑπὸ Κυβερνήσεως αἰφνιδίως κληθείσης νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀρχὴν καὶ νὰ ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ νομοθετικοῦ σώματος, φέρεται ἐν τούτοις τὸ χωρακτηριστικόν

ἐνιαίον πνεύματος καὶ μεθόδου. Εὐστοχος ἰδίᾳ ὑπῆρξεν ἡ ἐπιβολὴ τῶν νέων φόρων, ἀπ' ἐνὸς διότι μόνον ἐκ τῶν εἰδῶν τῆς καταναλώσεως τὰ ὅποια πληττοῦσαν οἱ νέοι οὗτοι φόροι ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ἀπόδοσις, ἀπ' ἑτέρου διότι τὰ φορολογούμενα εἶδη, ὁ καπνὸς καὶ τὸ οἰνόπνευμα καὶ τὰ ἐπιβαλλόμενα ἐπὶ τῶν κληρονομιῶν πρόσθετα τέλη εἶνε ἐκεῖνα τὰ ὅποια εἰς ὅλα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης ἐπιβαρύνονται ὁλονὲν μὲ βαρυτέρους φόρους. Τὸ νομοσχέδιον ἀπ' ἑτέρου περὶ ἐπιβολῆς φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, ὅσον καὶ ἂν εἶνε προβληματικὴ ἀπόδοσις, εἶνε ἐπιτυχὲς ὡς ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς, ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ εἰς τὰ κράτη τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Τῆς ἀρχῆς ὅπως, ἐφαρμοζομένης αὐστηροτέρας ἰσότητος εἰς τὴν φορολογίαν, ἀνακουφισθῶσιν αἱ ἐργατικαὶ τάξεις δι' ἐπιβαρύνσεως τῶν μεγάλων κεφαλαιῶν καὶ εἰσοδημάτων. Ἡ ἀρχὴ τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει ἡ ἐπικρατία τῶν σοσιαλιστικῶν ἀρχῶν καὶ ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη ἡδὴ ἐντονωτέρα εἰς τὴν συντάξιν τοῦ ἀγγλικοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐπικρατεῖ εἰς τὴν φορολογικὴν πολιτικὴν ὅλων τῶν κρατῶν. Μὲ τοὺς νέους τούτους φόρους φθάνομεν πλέον εἰς τὸ ἀκρότατον ὅριον τῆς ἐκ τῶν φορολογικῶν ἀποδόσεων ἀξίσεως τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους. Κατὰ τοῦτο ἡ κατάστασις ἀποβαίνει κρισιμωτέρα καθόσον ἐλλείμματα προϋπολογισμῶν εἰς τὸ μέλλον δὲν εἶνε ἐπιτετραμμένα. Ἡ συντάξις τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐρχομένου ἔτους ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἐπὶ τῶν αὐστηροτέρων ὑπολογισμῶν ὥστε ἡ δημιουργία νέων ἐλλειμμάτων νὰ μὴ φέρῃ τὸ Κράτος εἰς νέαν οἰκονομικὴν κρίσιν ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ὑπάρξῃ διέξοδος μὴ βαθέως ὀδυνηρά. Ἡμεῖς φοβούμεθα περισσώτερον τὴν ἐνδεχομένην αὐτὴν ἐκβασιν, τῆς ἀνωμάλου σημερινῆς καταστάσεως, ἡ ὁποία παρ' ὅλα τὰ δεινὰ τῆς, ἔχει τὰς καλὰς συνεπείας καὶ ἐγκλείει τὴν ἐλπίδα τῆς ἀνορθώσεως. Ἀπ' ἑτέρου οἱ φόβοι, οἱ κρατοῦντες εἰς συγκίνησιν ἀκόμη τὴν Κοινὴν Γνώμην, περὶ βιαίον ἀνατροπὴν καὶ μεταβολὴν δὲν φαίνονται διόλου πιθανοί. Ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Συνδέσμῳ ἐπικρατεῖ εὐτυχῶς τὸ φιλελευθέρως συντηρητικὸν πνεῦμα. Ἐπικρατεῖ προσέτι ἡ συναισθησις ὅτι ἡ ἀποκατάστασις τῶν πραγμάτων δὲν γίνεται ταχέως καὶ δι' ἐνὸς ἁλματος. Ὅτι ἡ ἐκταγείσα κρίσις ἔθεσεν εἰς τὴν συνείδησιν ὅλων τὰ μεγάλα ζητήματα καὶ τοῦτο ὑπάρχει ἐλπίς νὰ δώσῃ τὴν ὠδήσιν διὰ τὸν καλὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ἀρχόντες καὶ ἀρχόμενοι ὀφείλομεν νὰ ἀκολουθήσωμεν τοῦ λοιποῦ. Βεβαίως τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα θὰ ἐξακολουθήσῃ πιεστικὸν καὶ δυσεπίλυτον ἐφ' ὅσον, λόγῳ τοῦ ἐπείγοντος τῶν περιστάσεων, κανονίζονται αὐξήσεις δαπανῶν προτοῦ βεβαιωθῶσιν αἱ αὐξήσεις τῶν ἐσόδων. Ἀπ' ἑτέρου ἡ ἐπιζομένη λύσις τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος δύναται νὰ ἀποτελέσῃ πρόσθετον ἀκόμη ἐπιβαρύνσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ. Οὕτω ἡ περαιτέρω ἐξέλιξις τῶν πραγμάτων ἐκ τῶν δεδομένων τῶν μέχρι σήμερον φέρεται εἰς ἀποκατάστασιν ὁμαλωτέραν τῆς πολιτικῆς καταστάσεως καὶ εἰς ἀπωτέραν δυσχερείαν καὶ μερίμνας πρὸς ἀποτροπὴν τῶν οἰκονομικῶν κινδύνων.

ΑΓΡΙΠΠΑΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τὸ κίνημα τῆς 15 Αὐγούστου δὲν εἶχε μόνον πολιτικὰ ἐπακόλουθα. Ἐφῆρεν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῆς δράσεως καὶ ἓνα φιλολογικὸν ὄνομα. Πολλοὶ τὴν ἡμέραν εἰς τὸν κ. Α. Καραβίτσα, ὡς στρατιωτικὸς ἰατρός, ἔλαβε μέρος εἰς τὸν Στρατιωτικὸν Σύνδεσμον. Καὶ, ἀφοῦ τὸ κίνημα ἦτο ἀναίμακτον, τὸ ὑπῆρξε λαμπρὰ μὲ τὴν πέναν του. Ἐγραψε μίαν ὥραιαν ἐπιστολὴν εἰς τὸ «Βῆμα» τῆς Ῥώμης, ἀνασκευάζον ἓνα ἄδικον χαρακτηρισμὸν τοῦ κινήματος, ἐδημοσίευσεν δὲ σχετικὰ ἄρθρα καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας τῶν Ἀθηνῶν. Ἀναγνωρίζεται τὸ ὕψος του εἰς σειράν ἀρθρῶν μὲ τὰ

ἀρχικὰ Α. Κ. εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν». Εἰς ἐν ἀπὸ τὰ τελευταῖα αὐτὰ ἀπαντᾷ εἰς τοὺς «καλοθελητάς μας» τοῦ ἐξωτερικοῦ, ποῦ γράφουν εἰς τὰ φύλλα των καὶ μᾶς δίδουν συμβουλὰς: «τὸ νοῦ σας!» διαρκῶς.

«Τώρα — γράφει — ὅτι ἔγινε δὲν ξεγίνεται. Τώρα θ' ἀλλάξουμε φύλλο. Εἴπαμε νὰ τονώσουμε τὸν ὀργανισμό μας, νὰ ἀτσάλωσουμε τὰ νῆυρα μας, νὰ βάλουμε τὴν ψυχὴν μας, ὅπως βάφονται τὰ δαμασκιά σπαθιά. Εἴμαστε μικροί, εἴμαστε φτωχοί, θὰ ἔχωμε πάντα τὴν ἀνάγκην τῶν ἰσχυρῶν. Αὐτὸ τὸ ξέρουμε. Ἀλλὰ καὶ ἀπομοναχοί μας θὰ φροντίσωμε νὰ γίνωμε καίτι. Καίτι γὰρ τὸν ἑαυτὸν μας καὶ γὰρ τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ βασιλέως μας. Γιατί δὲν εἶνε εὐχάριστο ποτὲ σ' ἓνα λαὸ, ὅσο ἀφιλότιμος καὶ ἂν εἶναι, νὰ βλέπῃ τὸν ἀρχηγὸν του μὲ τὸν δίσκον τοῦ ζητιάνου στὸ χεῖρ νὰ φέρῃ γύρω στὶς πόρτες τῶν ἰσχυρῶν καὶ ν' ἀκούῃ κοροϊδεῖες. Δὲν εἶν' ὁ βασιλεὺς ποῦ τῆς ἀκούει, ὅχι εἶνε ὁ λαός. Καὶ τέτοιος λαὸς πρέπει νὰ λείψῃ. Οὕτε κράτος οὔτε δυναστεία ἡμπορεῖ νὰ ζήσῃ γὰρ πολὺν καιρὸ μὲ τὰ ψυχικά.

«Ἄν λοιπὸν ἐμεῖς τώρα προσπαθοῦμε ν' ἀποφύγωμεν αὐτὸ δὲν βλάπτουμε κανένα. Γιατί τότε οἱ ἀπειλές, οἱ ἐξευτελισμοί, τὰ περιγέλια;

«Οἱ καλοθεληταί μας τὸ παρακάνουν. Φαίνεται πὼς δὲν ἔχουν ἀκούσει τὸν ἐλληνικώτατον μῦθον τοῦ γιαντοῦ καὶ τοῦ χασάπη καὶ πρέπει νὰ τὸν μάθουν. Ὁ γιαντὸς — λέει — γιάτρεψε τὸν χασάπη τὸ χεῖρ. Ὁ χασάπης ὅχι μόνον τὸν πλήρωσε ὅσο ἔπρεπε, ἀλλὰ καὶ ἔκανε κάθε τρόπο νὰ δείξῃ στὸ γιαντὸ τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν ἀφοσίωσιν του. Μόλις πῆγαν νὰ πωσίῃ κρέας, ὁ χασάπης ἄφινε κάθε ἄλλον πελάτην καὶ ἔτρεχε σ' αὐτὸν νὰ τοῦ δώσῃ τὸ καλὴτερον μέρος. Μὰ ἐκεῖνος δὲν ἔπαυε νὰ τοῦ λέει:

— Κύνταξ νὰ μὲ περιποιηθῇς; ἂν δὲν ἦμουν ἐγὼ δὲν θὰ εἶχες σήμερον τὸ χεῖρ σου.

«Τ' ἀκούσε πέντε-δέκα φορὲς ὁ χασάπης καὶ πάντα τὸν εὐχαρίστησε γὰρ τὸ μεγάλο καλὸ. Μὰ ἐπὶ τέλους μὴ μὲρα δὲ βάσταξε, καὶ μόλις ὁ γιαντὸς ἔκαμε νάνοιξῃ τὸ στόμα του, ἔβαλε τὸ χεῖρ του στὸ τσιγγέλι καὶ φράπ! μὲ τὴν μαχαίρα τὸ χώρισε ἀπ' τὸ σῶμα του.

— Πάρετο γιαντὸ μου πίσω, τοῦ λέει· δὲ θέλω νὰ σοῦ χρωστάω τίποτα!...»

Εἰς τὸν «Νουμᾶν» ὁ κ. Κωστὴς Παλαμᾶς γράφει «Σκόρπια καὶ πρόχειρα Θεατρολογικά». «Τὸ νέο ἑλληνικὸ θέατρο γὰρ νὰ τραβήξῃ, καθὼς τὸ ἀξίζει, τὸ δρόμον τοῦ ξανανθισμοῦ τοῦ ἡρωϊκοῦ, πρέπει νάγωνισθῇ γὰρ νὰ ξετινάξῃ ἀπὸ πάντου τὸν ὅλον τοὺς πειρασμούς». Καὶ σημειώνει τοὺς στοχασμοὺς του ὁ ποιητῆς, φανταζόμενος «κάτι σὰ γύρισμα στοὺς παλιούς καλοὺς καιροὺς, καθὼς δούλευε ἡ σκηνή, ὅταν εἴτανε ποιητὲς καὶ θριαμβευτὲς οἱ Σοφοκλῆδες, οἱ Σαίπηροι καὶ οἱ Ρακίνηδες. Ἀλλοιῶτα, μὴ παντομίμα εἶναι γὰρ τὸν ἄνθρωπον τὸ στοχαστικὸν καί τι πῶς διανοητικὸν, καὶ κάτι πῶς εὐγενικὸν ὁ κινηματογράφος».

ΣΥΝΑΝΤΩΜΕΝ ἓνα γνώριμον ὄνομα εἰς μίαν γαλλικὴν βιβλιογραφίαν. Ἡ κόμισσα Εὐγενία Καπνίστι, διὰ νὰ γράψῃ νέον ποιητικὸν ἔργον, ἐπροτίμησε τὸν ὑπέρροχον μῦθον τοῦ Προμηθέως. Δὲν εἶδαμεν ἀκόμη τὸ βιβλίον, ἀλλ' ὁ Γάλλος κριτικὸς Α. Δορσάν λέγει διὰ τὴν ποιήτριαν ὅτι ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν Αἰσχύλον περισσώτερον παρὰ κάθε ἄλλος ἀπὸ τοὺς γράφοντας μὲ τὸ ἴδιον θέμα· δίδει εἰς τὸν μῦθον ἐρημνείαν περισσώτερον ἀρχαιολογικὴν, στηριζομένην ἐπὶ τῶν νεωτέρων ἀνακαλύψεων τῶν φιλόλογων καὶ τῶν ἐθνογράφων — τοῦτο δὲ κάπου-κάπου σκοτεινιάζει ὀλίγον τὸν μῦθον, — καὶ συνάμα τολμηρότερον συμβολικὴν. — αὐτὸ δὲ εἰς ἀντιτάθμισμα τῆς ἐπιτρέπει τολμηρότερας πτήσεις διὰ μέσου τοῦ χρόνου καὶ τοῦ διαστήματος, ὡς λόγον χάριν τὸν ὕμνον εἰς τὴν δόξαν τῶν

Παρισίων — τῆς γαλλικῆς πρωτεύουσας δηλαδὴ — τὴν ὁποῖαν διαβλέπει μέσα εἰς ἐν ὄραμα ὁ Τιτάν ἀπὸ τὸν Καύκασον, ὅπου εἶναι καρφωμένος. Καὶ ὁ ὕμνος αὐτὸς εἶναι μία ἀπὸ τὰς λυρικωτέρας σελίδας τοῦ ποιήματος.

ΜΑΖΙ μὲ ὅλον τὸν ἄλλον κόσμον εἶχε ξετρελλάνει καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἡ «Εὐθυμὴ Χήρα» τοῦ Λέχα. Ἀλλὰ τῆς Μοῖρας τὰ γραμμένα τὰ ἔφεραν, ὥστε ἡ νέα ὀπερέττα τοῦ Βιενέζου συνθέτου «Τὸ Παιδί τοῦ Ἡγεμόνος», νὰ γραφῇ μὲ ὑπόθεσιν παρμένην ἀπὸ τὸν «Βασιλέα τῶν Ὁρέων» τοῦ Ἀμποῦ. Μετὰ τὸ Μαυροβούνιον, ἡ γελαστὴ μουσικὴ τοῦ Λέχα ἐσαυτοῦζε τώρα καὶ τὴν Ἑλλάδα! Τηλεγραφήματα λοιπὸν ἀπὸ τὴν Βιέννην εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἄθρα διαμαρτυρίας ἀπὸ τὰς Ἀθήνας πρὸς τὴν Βιέννην. Παντασθῆτε καὶ τὴν σύμπτωσιν: Ὁ Λέχα ἐσχεδιάζε νὰ ἔλθῃ αὐτὸν τὸν χειμῶνα εἰς τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ διευθύνῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς «Εὐθυμῆς Χήρας», — ἴσως δὲ καὶ τῆς νέας του ὀπερέττας! Συγκίνησις ἐπομένως εἰς τὸν θεατρομουσικὸν κόσμον. Ὁ φίλος κ. Ν. Λάσκαρης ἐνθύμιζε μὲ ἄρθρον του ὅτι ἡ πρώτη θεατρικὴ λογοκρισία εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξησχέθη ἐπομένως καὶ εἰς τὴν Βιέννην μὲ ἑλληνικὴν ἐπέμβασιν; Ὁ Ἀθηναῖος ἱμπρεζιάρης τῆς ὀπερέττας ἐτηλεγράφησεν εἰς τὸν Λέχα τὴν «ἐξέγερσιν τῆς κοινῆς γνώμης». Ὁ Λέχα ἔσπευσε ν' ἀπαντήσῃ: «Διετελὸν ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ ὅτι τὸ λιμπρέττο τοῦ «Φύρστεν-Κίντ» ἔστιν τὴν Ἑλλάδα, τὴν ὁποῖαν ἀγαπᾷ ἕξ ὅλης καρδίας. Παρήγγειλα ἀμέσως εἰς τὸν λιμπρεττογράφον νὰ μεταβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν· ἐάν δὲ ἡ ἀξίωσις μου αὕτη δὲν ἐκπληρωθῇ, θὰ ἀπαγορεύσω νὰ ἐξακολουθήσῃ παιζόμενον τὸ ἔργον μου». Καὶ τὸ ἐπεισὸδιον θεωρεῖται λήξαν.

Εἰς μίαν μελέτην διὰ τὸν Ἀγγλοεβραῖον μυθιστοριογράφον Ἰσαήλ Ζάγκουιλλ ὁ Γάλλος φιλόλογος Α. Σπιρ ἀναλύει τὸν χαρακτῆρα τοῦ εβραϊκοῦ πνεύματος. «Ὁ Ἑβραῖος προτιμᾷ τοὺς καγαρμούς ἢ τὰς εἰκόνας ἀπὸ τὸν ἄσπρον τοῖχον τῶν γενικῶν ἰδεῶν. Εἴτε ὁμιλεῖ εἴτε ἀκούει, εἶναι πάντοτε ὁ ἴδιος ἄνθρωπος. Δοκιμάσατε νὰ τὸν πείσετε μὲ συλλογισμοὺς — δὲν σὰς ἀκολουθεῖ. Περιμένει νὰ τοῦ φέρετε παραδείγματα. Τὸ πνεῦμα του δὲν ἀρέσκειται εἰς τὴν ἀδιάκοπον πίεσιν τοῦ λογικοῦ συλλογισμοῦ, θέλει διαδοχικὰ κτυπήματα, χωρισμένα μὲ διαλείψεις. Ἐπὶ ὁμιλοῦσεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ τὰ πλήθη τῶν Ἰουδαίων ἐμεθοῦσαν μὲ τὰς παραβολὰς του. Ἐπὶ ὁμιλοῦσαν οἱ Ραββῖνοι, διότι ὁ Ἰουδαϊκὸς Νόμος εἶναι καλὰθι γεμάτος μὲ γλυκύτατα διπορικά, ἀλλὰ βαρὺ, στρογγυλὸ καὶ γλιστερό. Ὁ ἀπόλογος εἶναι τὸ χροῦνι, ὅπου μισοῖς νὰ πιάσῃς τὸ καλὰθι». Δι' αὐτὸ ἔχει ἀπέραντον κατὴν φιλολογίαν ὁ Ἰουδαϊκὸς λαός· ἀπειρα εἶναι τὰ παραμῦθια, οἱ μῦθοι, τ' ἀνέκδοτα, αἱ ἱστορίαι, τὰ λογοπαίγνια, τὰ χωριάτιστα ἔργα τῶν ποῦ κερδίζουν τὸ ψωμὶ τῶν διηγούμενων ἀστεία ἐπεισόδια εἰς τὰ τραπέζια τῶν πλουσίων. Ὁ Ζάγκουιλλ ἔχει ἀπαθανάτισαι μερικὸν τέτοιον τύπον.

Ἀλλὰ τὰ περισσώτερα εὐθυμὰ ἀνέκδοτα, ὅπου ἀναδύεται ἡ πονηρία καὶ τὸ διαλεκτικὸν πνεῦμα τῶν Ἑβραίων, κυκλοφοροῦν ἀπὸ στόμα σὲ στόμα. Ἰδοὺ ἓνα παράδειγμα: «Δύο χρηματισταί, χάριν οἰκονομίας, ἔχουν μίαν ἐρωμένην οἱ δύο. Καὶ αὕτη, ἔξαφνα, φαίνεται ὅτι θὰ τεκνοποιήσῃ. Ποῖος θὰ φροντίσῃ γὰρ τὸ παιδί; — Ἔχουμε καιρὸ, λέγει ὁ ἓνας. — Ἀλήθεια, ἀπαντᾷ ὁ ἄλλος· ποῖος ξέρεῖ τί μπορεῖ νὰ συμβῇ; Τίποτε ὅμως δὲν συνέβη, παρὰ μόνον αἱ ὠδίνες τοῦ τοκετοῦ. Στὸ δρόμον, ἔμπροσθεν τοῦ σπιταίου τῆς καλῆς τῶν, συναντῶνται οἱ δύο φίλοι. — Ἀνέβα, λέγει ὁ πρῶτος, ἐγὼ δὲν ἀντέχω σὲ τέτοια θέματα· καὶ μοῦ λές ὕστερα. Ἐστάθῃ καὶ ἐπεριμένε. Μετὰ πολλὴν ὥραν, κατεβαίνει ὁ σύντροφος: — Πῶς εἶναι τὸ μωρό; — Τὸ μωρό; δὲν εἶναι

ένα, είναι δύο μωρά! — Δύο μωρά!... πολύ καλά, πολύ καλά! θα πάρουμε από ένα δ' καθέναν. — Μάλιστα! ακριβώς!... Αλλά συνέβη ένα δυστύχημα! — Τι δυστύχημα; — Νά!... το δικό μου το μωρό, πέθανε. —

Και άλλο ένα, δι' ένα πονηρόν Έβραϊόν προξενήτην: — 'Η πεθερά δέ μ' άρέσει, του λέγει ο υποπλήριος γαμπρός: είναι κακιά, διαστρεμμένη. — Δεν πρόκειται να πάρης την πεθερά, θά πάρης την κόρη. — Μά, δεν έχει πολλή προίκα. — Και ποιός σου είπε για προίκα; Την προίκα της θά στεφανώθης; Έσύ γυναίκα γύνους. — Μά, είναι και καμπούρα. — Α! μά είσαι πολύ δύσκολος. Μήπως την ήθελες δίχως κανένα έλάττωμα;

Ο άνδριάς του Χάινε, άφότου ο Κάιζερ τον εξόρισεν από το Άγγλιον, άκόμα να εύρη πού να σταθί! Τόν ήγόρασαν ο κ. Κάμπε και τόν έχάρισεν εις την πόλιν του Άμβούργου. Οί Άμβούργιοι είχαν κατ' άρχάς αποφασίσει να τόν στήσουν εις μίαν πλατείαν των έπειτα όμως, φοβηθέντες μήπως προκαλέσουν τόν αυτοκρατορικόν θυμόν με την φιλοξενίαν των προς τόν όμοίωμα του ποιητού πού έσατύρισεν άλλοτε τούς Χοεντσόλλερν, τόν άφησαν να περιμένη θέσιν, διά ν' αποδειχθή άλλην μίαν φοράν ότι και μετά θάνατον ή ταλαιπωρία είναι ή μοίρα των ποιητών.

Και πάλιν καλά διά τόν Χάινε. Άν περιπλανάται τώρα ο άνδριάς του, διωγμένος από την άνθισμένην έξοχην της Κερκύρας, είναι όμως άνδριάς καμωμένος και έτοιμος, χωρίς εις την ποιητικήν στοργήν μιάς αυτοκρατείας. Και έπειτα αριθμούν τόσους άνδριάντας οί ποιηταί της Γερμανίας! Τι θά μās έφαλλεν άρά γε ο σατυρικός Χάινε, αν έξουσεν άκόμη κ' έβλεπε νάγωνίζομεθα δέκα χρόνια τώρα διά μίαν προτομήν του ίδιού μας Σολωμού και αυτή να μη γίνεται, διότι δεν εύρίσκεται ένα χιλιόδραχμον, — έστω και με έράνους;

ΑΛΛ' άς επανέλθωμεν εις τόν Χάινε. 'Η Όδύσεια του άνδριάντος του δίδει άφορμήν εις τούς Γάλλους να τόν ανταποδώσουν την λατρείαν πού έτρεφεν, όταν έξουσε, προς την Γαλλίαν. Εις τόν Παρίσι δημοσιεύονται μεταφράσεις άνεκδότων στίχων του. 'Ο άκαδημαϊκός Φαγκέ γράφει παραλληλισμόν του με τόν Μυσέ, — «τόν μαυροντυμένον νέον πού μου έμοιαζε σάν άδελφός», είχαν εϊπή και ο ίδιος ο Χάινε. Και άμυνουν πάλιν τόν γύρον των τά άνέκδοτα του Γερμανού ποιητού, ιδίως όσα σχετίζονται με τούς έρωτάς του προς την Ματθίλδην, την ώραίαν έλσφορμωλήν γαντοπώλιδα, πού έπειτα την έστεφανώθη διά ν' άποκτήσῃ μίαν Ξανθίτην, ως την επωνόμαζεν ο ίδιος.

Όταν την έξήτησεν εις γάμον: — Είναι Γερμανός ποιητής: πόσα να κερδίξῃ; έρωτούσε να μάθῃ ή Ματθίλδη.

— Κάτι λιγότερα άπ' όσα κερδίξει ένας Γάλλος ποιητής, της απήντησεν ή κυρά της. Και την έρώτισε. Όταν την έστεφανώθη ο ποιητής, έπήγεν άμέσως εις τόν καφενεϊόν της Μονμάρτρης και έξεμυστηρεύθη εις τούς φίλους του:

— Έκαμα την διαθήκη μου. Άφήνω τά υπάρχοντά μου στην Ματθίλδη, με τόν όρον να ξαναπατηρεύτῃ. Θέλω να υπάξῃ άνθρωπος επί της γῆς πού να με λυπάται καθημερινώς διότι πέθανα, και να λέγῃ: «Γιατί πέθανε εκείνος ο φτωχός ο Χάινε; Άν δεν πέθαινε, έγώ δέ θάπαίρνα την χήραν του.»

ΕΙΧΕΝ ο Χάινε ένα θεϊόν πολυεκατομμυριούχον εις τόν Άμβούργον και ήλπιζεν ότι θά εκληρονομούσεν από αυτόν τούλάχιστον ένα στρογγυλό εκατομμύριον. Αλλά ο θεός αυτός ποτέ δεν έπαιρνε τόν ποιήτην εις τά σοβαρά.

— Μά, αγαπητέ μου άνεπιέ, δεν κάνεις λοιπόν τίποτα στο Παρίσι;

— Νά με συγχωρήσ, αγαπητέ μου θεΐε, κάνω βιβλία.

— Αυτό λέγω κ' έγώ: δεν κάνεις τίποτα!

Και, όταν απέθανε ο αγαπητός θεός Σολωμών, αντί του εκατομμυρίου, του άφησε μόνον 16 χιλιάδας φράγκα, με τά όποια ο ποιητής ήγόρασε μετοχές μιάς εταιρείας Φωταερίου, και τά έχασεν όλα...

ΤΟ επίκαιρον όμως από όσα διηγούνται διά τόν Χάινε είναι τó πώς έφανέρωσε τά πολιτικά του φρονήματα. Εις έν φιλικόν πρόγευμα, δοθέν κατά τó 1848, συνέτρωγαν ο Χάινε, ο Μπαλζάκ και ο Εϋγένιος Σϋης. Τά φαγητά ήσαν όρεκτικώτατα, τά κρασιά περίφημα, και ή πολιτική συζητήσις άναψε. Έπί του κοινωνικού ζητήματος. 'Ο Σϋης δημοκρατικός, κοινωνιστής, ο Μπαλζάκ εκ διαμέτρου αντιθέτων ιδεών, ο Χάινε επιφυλακτικός.

— 'Ο Σοσιαλισμός, πού μās καμαρώνει ως νέος, είναι παλαιός των ήμερών πατροκτόνος. Πάντοτε έσκότωνε την Δημοκρατίαν, την μητέρα του, και την Έλευθερίαν την αδελφήν του! — έδογματίζεν ο Μπαλζάκ.

— Δεν είναι αίσχος να έχῃ ένας τó περιττόν, όταν όλοι δεν έχουν τó απολύτως αναγκαϊόν; — ώδύρετο ο Σϋης.

— Τό ίδιο σάν να λές: κανείς δεν πρέπει να έχῃ πνεύμα, όταν τόσοι άνθρωποι δεν έχουν ούτε τόν κοινόν νοϋν, — επέμενε ο Μπαλζάκ.

— Επί τέλους, τί φρονεί ο Χάινε για όλα αυτά; ήρώτησεν ο Σϋης.

— 'Ο Χάινε έσήκωσε τó ποτήρι του: εκύτταξε στο φώς των κεριών τó χρυσίζον κρασί του, και άφησε να πέσουν από τά χείλη του αί φράσεις:

— 'Ο καιρός είναι ύφασμένος από αδιάκοπον διαδοχήν ήμερών και νυκτών. Νύκτα χωρίς ήμεραν, ήμερα χωρίς νύκτα, θά ήσαν στείραι. 'Η φύσις μόνον διαφωτός και αντιθέσεις παρουσιάζει. 'Ο άνδρας κ' ή γυναίκα... αντίθεσις. Για να γείνη καλό παζάρι, χρειάζεται ένας κοντός κ' ένας κατεργάρας... Δύο κακοφωνία παράγονν άρμονίαν... 'Η αντίθεσις, πάντοτε ή αντίθεσις!...

Και, εξακολουθών να κυττάξῃ ως οινομάντις τó ποτήρι του με τó κρασί, συνεπέρανε:

— Δεν θέλω ούτε την Δημοκρατίαν μόνην, ούτε την Μοναρχίαν μόνην. Θέλω και τίς δυό μαζί. Φρονώ ότι πολίτευμα βιώσιμον δεν γίνεται παρά όταν είναι μοναρχία με τούς δημοκρατικούς εις τά πράγματα ή δημοκρατία με τούς μοναρχικούς εις την έξουσίαν.

— 'Ο Μπαλζάκ έβαλε τά γέλια:

— Μά την πίστιν μου, ή λύσις είναι πρωτότυπος. Προτείνω να καταλάβωμεν άμέσως την έξουσίαν!

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

'Ο κ. Κ. Παρθένης, του όποιου έργα έχομεν συχνά δημοσιεύσει εις τά «Παναθήναια», έγκατεστάθη εις τó Παρίσι και έτοιμάζει εκδασιν των έργων του. 'Η εκδασις του κ. Παρθένη γίνεται κατά προτροπήν του ποιητού κ. Γκυστάβ Κάν και του τεχνοκρίτου Μορίς. Μελέτην περι του Έλληνος ζωγράφου έχομεν δημοσιεύσει εις τó τεϋχος της 31 Δεκεμβρίου 1904.

Άπέθανε εις τó Παρίσι ο Έλλην ζωγράφος Θεόδωρος Ράλλης. 'Ο καλλιτέχνης εκληροδότησε όλα του τά έργα εις την Έθνικήν Πινακοθήκην των Άθηνών.

'Η «Οικονομική Έλλάς», σχολιάζουσα τó οικονομικόν σύστημα του κ. Εϋταξία, λέγει περί αυτού ότι «δεν δύναται ή να τύχῃ της γενικής επιδοκμασίας και των ευχών παντός φιλοπάτριδος όπως ψηφισθῇ εις την Βουλήν».

Οί επίτιμοι καθηγηταί του Πανεπιστημίου κ. κ. Π. Καββαδίας και Δ. Αιγινήτης έγειναν τακτικοί.

'Ο ήθοποιός κ. Ν. Ζάννος διωρίσθη καθηγητής εις την Δραματικήν Σχολήν του Ώδείου Άθηνών.

'Ο φίλος συνεργάτης μας κ. Μαρίνος Σιγούρος, επιτυχών εις τόν τελευταϊόν διαγωνισμόν, διωρίσθη άκόλουθος του ύπουργείου των Έξωτερικών.

'Ο κ. Ν. Σπανδωνής εις έν άρθρον του διά την κ. Κυβέλην προτείνει τόν γαλλικόν θεατρικόν όρον inq  ne να λέγωμεν έλληνικά *παρθενική*, με την έλπίδα ότι θά γείνη άποδεκτός εις τó δραματικόν λεξικόν μας.

'Ο Σύνδεσμος των έν Άθήναις Ίδιοκτητών υπέβαλεν εις τόν Έπουργόν των Οικονομικών έγγραφον διά του όποιου συνιστά την εκποίησιν του δημοσίου γηπέδου, όπου σήμεραν οί Βασιλικοί Σταϋλοι. 'Η πόλεις θά επιφέρῃ τούλάχιστον 8 εκατομμύρια. Πρέπει δέ να γείνη δι' άμέσου εκποιήσεως καταργουμένου του παλαιού νόμου.

'Ο Έλληνικός Φιλολογικός Σύλλογος της Κων/πόλεως πόλεως προεκήρυξε δραματικόν διαγωνισμόν. Υπεβλήθησαν προς κρίσιν 14 τόν αριθμόν θεατρικά έργα.

Εις τó έπίσημον όργανον του Πατριαρχείου Άλεξανδρείας έδημοσιεύθη άρθρον διά την έθνικήν εκπαίδευσιν των Έλληνοπαίδων, κατακρίνον την φροίτησιν αυτών εις ξένας προπαγανδικάς σχολάς.

'Ο Πολωνός δραματογράφος Θαδδαϊος Μισίνσκις έγραψε νέαν τραγωδίαν του με τόν τίτλον «Εις την Σκιάν του Χρυσού Παλατίου» και με τόν υπότιτλον «Βασίλισσα Θεοφανώ». Είναι παρμένη, ως λέγει και ο ίδιος εις τόν πρόλογόν του, από την λαμπράν Άποκαλυπτικήν έποχήν της άκμης του Βυζαντίου.

'Ο Πάπας προσπαθεί διά του Γερμανού Αυτοκράτορος να επιτύχῃ την άγοράν του Παναγίου Τάφου και την μεταφοράν του εις την Ρώμην. Και ο Σίξτος Ε' είχε τó σχέδιον αυτό.

'Η εορτή του Βαϊραμίου εορτάσθη εις την Κωνσταντινούπολιν και με σουλτανικόν χειροφίλημα — ή κυριολεκτικώτερον κρασπεδοφίλημα. Έντύπωσιν έχομεν ότι οί Τούρκοι βουλευταί αντιπαρήλθον χωρίς να φιλήσουν τó κράσπεδον του Σουλτάνου. Άπλως έχαιρέτας με υπόκλισιν.

Εις τόν «Βόσπορον» του Καίρου επιστέλλει από τó Παρίσι ο Ιατρός Σαραφίδης μίαν επί ποδός συνομιλίαν του με τούς ποιητάς Μαλακάσην και Ζ. Παπαντωνίου, διά τó γλωσσικόν ζήτημα.

ΤΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΝΕΑ

Σεπτεμβρίου 26. — Έπουργικόν Συμβούλιον, δίωρον, υπό την προεδρείαν του Βασιλέως διά τά νομοσχέδια, τά όποια θά υποβληθούν εις την Βουλήν ή Α. Μ. τά ένέκρινε «καθ' όλην την γραμμήν».

27. — Ίδιώται και σωματεία διαμαρτύρονται διά την παρέλκυσιν των εργασιών της Βουλής. Διαμαρτυρία όμως και από την Κυπαρισσίαν: να μη καταργηθούν ή νομαρχία και τó πρωτοδικεϊόν της, όμοια συλλαλητήρια εις Λαμίας και Καρδίτσαν. Παρ' όλίγον νομομαχία διά πολιτικούς λόγους μεταξύ Στάη, πρώην ύπουργού και Ε. Ζυμβρακάκη, ιλάρχου.

28. — Διορίζεται ύπασις της του Βασιλέως ο πρίγκηψ Χριστόφορος. Αρχίζουν τέλος αί γόνιμοι συνεδριάσεις της Βουλής.

29. — Σφοδρά συζητήσις εις την Βουλήν επί των τροποποιήσεων του κανονισμού της, αίτινες παρατέμνονται εις δεκαμελή επιτροπήν. Δυσαρέσκειαι διά την βουλευτικήν ματαιοσχολίαν.

30. — 'Ο κ. Εϋταξίας υποβάλλει τó οικονομικόν πρόγραμμα της Κυβερνήσεως με τά σχετικά νομοσχέδια: μεταρρυθμίζει και αυξάνει φόρους: ύπόσχεται οικονομίας το εκατομμύριον. — Εις την Τουρκίαν τραχύνεται ή καταδίωξις του έλληνικού στοιχείου: ο Πατριάρχης άπειλεί παραίτησιν. — 'Ο σοφός Ισπανός επαναστατικός Φερρέρ κατεδικάσθη από Στρατοδικεϊόν και έτουφεκίσθη εις την Βαρκελώναν: διαμαρτυρία και συλλαλητήρια εις όλον τόν πολιτισμένον κόσμον κατά του βασιλέως Άλφόνσου, διότι δεν έδωκε χάριν.

Όκτωβρίου 1. — Τό Προεδρεϊόν της Βουλής παρουσιάζεται εις τόν Βασιλέα. — Τά στρατιωτικά έξοδα θάπορροφήσουν κάθε οικονομίαν: ο προϋπολογισμός των Στρατιωτικών ζητεί 23 εκατομμύρια, των Ναυτικών 15. — Συζητούνται εις την Βουλήν τά στρατιωτικά νομοσχέδια: οί κκ. Κ. Κουμουνδούρος και Σ. Δραγουμής όνομάζουν άτιμωτικόν τόν νόμον πού θάποκλείσῃ τούς βασιλόπαιδας από την στρατιωτικήν ύπηρεσίαν.

2. — Κατά σύστασιν του Βασιλέως παραιτούνται από τόν στρατόν οί πρίγκηπες Νικόλαος, Άνδρέας και Χριστόφορος. — 'Η Βουλή ψηφίζει τροχάδην όλα τά υποβαλλόμενα νομοσχέδια: και τούτο διότι αν έξηκολούθει ή αντίδρασις, οί αξιωματικοί του Στρατιωτικού Συνδέσμου με νέον πραξικόπημα θά κατελάμβανον την πρωτεύουσιν. — 'Η Τουρκία φαίνεται άποφασισμένη νάναβάλῃ την στρατολογίαν των Χριστιανών.

3. — Διαφεύδεται ή φήμη ότι παρητήθη από τόν στρατόν και ο Διάδοχος. — Έορτή της σημαίας εις τά σχολεία. — Ψηφίζονται τά νομοσχέδια περί της θέσεως των βασιλοπαίδων εις τόν στρατόν, τά περί καταργήσεως της Γεν. Διοικήσεως και του σώματος των Γενικών Επιτελών, φορολογίας καπνού και άλλα οικονομικά.

4. — Τά ιταλικά φύλλα γράφουν την φήμην, ότι Έλληνες αξιωματικοί θέλουν να κηρύξουν έκπτωτον την Δυναστείαν, εκλέγοντες βασιλέα τόν Ίταλόν δούκα των Άβρουζίων. — 'Ο Σουλτάνος έστειλε χαρρετισμούς εις τόν βασιλέα Γεώργιον.

5. — Χιλιάδες συλλαλητηρίων εις την Εϋρώπην διά τόν Φερρέρ. — Εις την Βουλήν μας υποβάλλονται νομοσχέδια ταχυδρομικών μεταρρυθμίσεων. — Έκατόν ένσπλοι Κοήτες, φίλοι του πολιτευτού Κούντουρου, συνήλθον εις Κίεσσαν ζητούντες Έθνοσυνέλευσιν.

6. — Δυσαρέσκειαι των στρατιωτικών κατά των βουλευτών, διότι ψηφίζουν δίχως να έρευνούν. Δυσαρέσκειαι και των φορολογουμένων διά τούς νέους φόρους: οί Πρόεδροι των Συντεχνιών συνέρχονται εις συνέλευσιν. — 'Η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου διαμαρτύρεται διά τά εκπαιδευτικά νομοσχέδια. — Άπέθανεν ο Λομπρόζο.

7. — 'Ο πρίγκηψ Γεώργιος έστειλε τηλεγραφικώς από τó Παρίσι την παραίτησίν του από τās τάξεις του Ναυτικού. Διαφωνία των Άξιωματικών και της Κυβερνήσεως διά τά φορολογικά: έν άρθρον του «Χρόνου» Άθηνών σχολιάζεται πολύ: ο κ. Ζορμπάς καλείται εις τó ύπουργικόν συμβούλιον προς συνεννόησιν δημοσιεύεται μαζρά συνέντευξις του εις τόν «Ημερήσιον Τηλέγραφον» του Λονδίνου.

8. — 'Ο κ. Ζορμπάς κατηγορεί τά φορολογικά εις συνεντεύξεις



N. Ζορμπάς



Φ. Φερρέρ

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ LIMITED

ΣΥΣΤΑΘΕΙΣΑ ΤΩ 1889

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ £ 315.510

ΕΔΡΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ: ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ἐν Κερκύρα, Κεφαλληνία, Ζακύνθος, Πάτρας, Πειραιεῖ, Τριπόλει.

Καταθέσεις. Ἡ Ἰονικὴ Τράπεζα Limited ἀπὸ τῆς 1^{ης} Ἰουνίου 1907 καὶ μέχρι δευτέρας εἰδοποιήσεως, δέχεται καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια ἐπὶ τόκῳ ὑπὸ τοὺς κάτωθι ὅρους:

2 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει εἰς α' ζήτησιν διὰ ποσὰ μέχρι 100,000 Δρ. — 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει εἰς α' ζήτησιν διὰ ποσὰ πέραν τῶν 100,000 Δρ. — 3 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 3 μῆνας. 3 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 6 μῆνας μέχρι 2 ἐτῶν. — 4 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 2 ἔτη μέχρι 4 ἐτῶν. — 4 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ ἐπέκεινα τῶν 4 ἐτῶν.

Ἡ Τράπεζα δέχεται ἐπίσης καταθέσεις εἰς chèques ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, ἐπὶ τόκῳ, ὡς ἐξῆς: 3 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει εἰς α' ζήτησιν. — 3 1/4 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 6 μῆνας. — 3 1/2 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 1 ἔτος. — 4 % ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει μετὰ 2 ἔτη καὶ ἐπέκεινα.

Αἱ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας καταθέσεις ἀποδίδονται εἰς τὸ εἶδος ἐγένετο ἢ κατάθεσις, παντὸς δικαιώματος χαρτοσήμου ἐπιβαρύνοντος τὸν καταθέτην.

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΚΟΜΜΟΣΕΩΣ

Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 4



La vraie ondulation Marcel.

ΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου 67. Κολώνια

Κομμώσεις Κυριῶν

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου, 67.

Γαλακτοκομεῖα

Ι. Χρυσάκης, Πλατεῖα Συντάγματος.

Βιβλιοδετεῖα

Σ. Ἀμπατζόπουλος, ὁδὸς Κολοκοτρώνη 7.

Φαρμακεία

Π. Βασιλείου, ὁδὸς Σταδίου καὶ Αἰόλου.

Ἐδωδιμποπωλεῖα

Β. Ἀπόττου πρῶην **Γουλιέλμου**, ὁδὸς Σταδίου 9.

Π. Κ. Εξαρχόπουλος καὶ Ἀδελφός, Σταδίου 58.

Καφεὶνθροειδιστορία

Πανελλήνιον, ὁδὸς Πανεπιστημίου-Προαστίου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ

ΦΩΤΙΣΜΟΣ, ΘΕΡΜΑΝΣΙΣ }
ΚΙΝΗΣΙΣ

Δι' οἶνοπνεύματος ἐκ Σταφίδος

ΜΑΡΜΕΛΑΔΑΙ

ΚΟΜΠΟΣΤΑ ΕΚ ΝΩΠΗΣ ΣΤΑΦΥΛΗΣ. 
Ἡ ΘΡΕΠΤΙΚΩΤΕΡΑ ΕΓΕΣΤΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΤΕΡΑ ΤΡΟΦΗ

ΝΕΚΤΑΡ

ΠΟΤΟΝ ΤΟΝΩΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΔΡΟΣΙΣΤΙΚΟΝ